

GOODWILL

JÚN-JÚL
2010
Ročník II.

Mesačník o ekonomike, biznise a spoločnosti

Cena: 1,50 €

VEĽKÉ ZLYHANIE MMF

Spor o limity finančnej deregulácie
je večný

Krotitelia štátnych dlhov,
na scénu!

Ako sa s firemnou stránkou
presadiť vo webovej džungli

NOVÁ ČISTÁ ENERGIA

NULOVÉ
CO₂

MOCHOVCE 3&4

 SLOVENSKÉ
ELEKTRÁRNE

ENERGIA PRE **KRAJINU**

Najväčšia súkromná investícia na Slovensku vo výške 2,775 mld. eur prinesie 4000 pracovných miest. Najvyššia úroveň bezpečnosti garantovaná splnením najnovších medzinárodných bezpečnostných štandardov s viac ako 50 ročnými skúsenosťami. Dopad na životné prostredie zhodnotený aj medzinárodne v rámci úspešne ukončeného procesu EIA. Kľúč k energetickej bezpečnosti krajiny, ktorý podporuje 70 % dospeléj populácie.

GOODWILL

Mesačník o ekonomike, biznise a spoločnosti

jún – júl 2010

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798

Vydáva:

Goodwill Publishing, s. r. o.
IČO: 44 635 770

Adresa redakcie:

GOODWILL, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava
tel./fax: 02/48 28 74 25
goodwill@goodwill.eu.sk

PhDr. Miloš Nemeček

konateľ a riaditeľ vydavateľstva

nemecek@goodwill.eu.sk
tel.: 02/39 00 44 88
fax: 02/48 28 73 22

Mgr. Valéria Nagyová

konateľka zodpovedná za obchod, marketing a inzerciu

nagyova@goodwill.eu.sk
tel./fax: 02/48 28 74 25
tel.: 0911 80 70 10

Ing. Juraj Filin

šéfredaktor

filin@goodwill.eu.sk
tel.: 0907 78 91 64

Ing. Vladimír Ješko

redaktor

redakcia@goodwill.eu.sk
tel.: 0903 24 18 47

Ing. Ľubomír Mesároš

redaktor

mesaros@goodwill.eu.sk
tel.: 0903 41 42 71

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s.,
Slovenská pošta, a. s. a súkromní distribútori.
Časopis sa distribuuje na konferencie, do hotelov, VIP akcie.
Distribúcia directmailingom – súkromný sektor, verejná správa
a neziskové organizácie a inštitúcie.

Predplatné:

12 €/361,51 Sk ročne (10 čísel vrátane poštovného a balného)
Objednávky na predplatné: goodwill@goodwill.eu.sk

Grafické vyhotovenie:

Artwell Creative, s. r. o., Bratislava
www.artwell.sk

Tlač:

FABER, s. r. o., Bratislava

Koláž na titulnej strane:

Peter Buček (k článku na s. 10)

Autorské práva vyhradené. Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela –
textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je
možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.

Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú
inzerenti.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy
nevraciam. Za správnosť textov sú zodpovední autori.

Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media
a Slovakia Online. Niektoré články sú prístupné na www.abcreklama.sk.

Čo neodnesie voda

Neoficiálne čísla dôsledkov povodní sú kruté: päť mŕtvych, 75 zranených, viac než štyri tisíce ľudí bez domova. Škody na majetku – podľa odhadu 66 miliónov eur, v prepočte dve miliardy korún. A za tým všetkým nespočítateľné množstvo ľudských nešťastí. Skúste si predstaviť, ako sa vám doslova rozpadá iba nedávno dokončený dom, ktorý navyše nemáte poistený... Ako v obývačke, kde ste v pohodlnom kresle a na mäkkom koberci obvykle pozerali televízor a popíjali kávu, máte odrazu bahna po kolená... Ako mnohé, čo ste vytvorili, vypestovali, obľúbili si, nenávratne berie voda. Čo však voda nesmie odniesť, je dobrá pamäť, v ktorej zostanú zapísaní všetci, čo boli a sú ochotní nezištné pomôcť – a najmä poučenia, aby sa také čosi nezopakovalo. Viacerí odborníci dávajú dažďe a povodne u nás a v ďalších krajinách do súvislosti s globálnym otepľovaním. Či je to tak alebo nie, riešenie tohto problému patrí k najzávažnejším úlohám súčasného sveta. Vláňajší summit v Kodani nepriniesol výraznejšie výsledky – Európa nepresadila svoje predstavy, keď USA a Čína presadili skôr ekonomické záujmy. Čo prinesie koncom roka ďalšia vrcholná schôdzka v mexickom Cancúne? Znalci hovoria, že úspechom by bol posun ku konkrétnej dohode približne v roku 2012. Európska únia chce do roku 2020 znížiť emisie o dvadsať percent; kríza, pokles spotreby a cien energie údajne znížili náklady na tento cieľ z pôvodných sedemdesiat na necelých päťdesiat miliárd eur...

Podme však domov a zостаňme pri peniazoch. Protipovodňový program na konciace sa desaťročie predpokladal investície vo výške 700 miliónov eur, vynaložilo sa však iba dvesto miliónov – zhruba polovica zo štátneho rozpočtu, druhá z európskych fondov. Chýbajúcich pol miliardy eur sme však neušetrili: škody, spôsobené záplavami za toto desaťročie, sú totiž až 600 miliónov! Aj z ekonomického hľadiska je teda rozumnejšia prevencia, nehľadiac na nenahraditeľné straty na životoch i zdraví ľudí a tisíce smutných osudov.

Žiaľ, táto celkom logická úvaha neprevážala dosiaľ u žiadnej vlády. Stá milióny na ochranu proti veľkej vode očividne neprinášajú také preferencie ako iné, populárnejšie opatrenia. A tak obvykle po prvom šoku pri záplavách sa na sľuby i plány zabudne. Teraz by však samosprávy, odborníci i najširšia verejnosť mali oveľa dôraznejšie trvať na tom, aby sa na základe dôkladnej diskusie vypracoval komplexný program prevencie a vyčlenili sa naň potrebné prostriedky. Túto požiadavku nesmie odniesť voda zabudnutia ani prekryť nános bahna krátkodobých záujmov.

PhDr. Miloš Nemeček

vydavateľ

Teológia finančnej deregulácie a jej bankrot

Teraz, keď svetová finančná kríza poľavuje, je čas vyhodnotiť chyby a zabezpečiť, aby sa neopakovali. Zdá sa, že jednou z nich bola neschopnosť MMF včas identifikovať problémy. Bránila mu v tom príliš silná viera v samoregulačné schopnosti trhu? **10**

Ekonomika

- 6** | **Firmy očakávajú skoré zlepšenie**
- 7** | **Veľkí exportéri by mali aj viac nakupovať**
- 8** | **Krotitelia štátnych dlhov, na scénu!**
Platenie úrokov patrí medzi najväčšie bremená štátnej pokladnice
- 9** | **Ako rozťať európsky dlh**
- 10** | **Teológia finančnej deregulácie a jej bankrot**
- 12** | **Revolúcia v službách**
Pozoruhodný indický rastový model
- 13** | **Dôvera rastie, opatrnosť ostáva**
Private equity v strednej Európe

Energetika

- 14** | **Najvyššie požiadavky bezpečnosti**
Rozhovor s Jozefom Zlatňanským, manažérom hodnotenia bezpečnosti SE
- 16** | **Jadrová energia ako riešenie**
Z bratislavského zasadania Európskeho jadrového fóra

Podnikanie

- 17** | **Slovákovi sa nechce do podnikania**
- 24** | **Rozhodovanie aj bez valného zhromaždenia**
Hlasovanie per rollam je efektívne riešenie
- 49** | **Zisk z pokory**

Financie

- 18** | **Základné poistenie pre podnikateľov**
Podnikanie má mnoho nástrah a rizík
- 20** | **Banky pomáhajú postihnutým povodňami**
- 21** | **Kríza prinútila poisťovne k vyššej efektívnosti**
Rozhovor s generálnou riaditeľkou Slovenskej asociácie poisťovní Jozefinou Žákovou
- 22** | **Problémy na cestách preneste na poisťovňu**
Cestovné poistenie rieši nepríjemné situácie

Reality

- 26** | **Nejasnosti nad vývojom cien nehnuteľností pretrvávajú**
- 27** | **Myslíme aj na bytové domy**

Na východe je veľa nového

Slovensko-ukrajinská spolupráca má veľký potenciál. Na to, aby sa využil, treba preklenúť problémy a zvýšiť aktivitu. **32**

Prináša vám webstránka výsledky, aké ste očakávali?

Dobrá webová stránka informuje, reprezentuje, predáva. Návštevníkovi by mala ponúknuť prehľadnú štruktúru a jasnú navigáciu. **62**

Obce – mestá – regióny

- 28** | K čerpaniu eurofondov vedie príliš ťažká cesta
- 29** | Integrovaný protipovodňový systém je nevyhnutnosť
Hovorí podpredseda Združenia miest a obcí Slovenska Milan Muška

Za horizontom

- 30** | Nezvládnuté dažde a Noemov príbeh

Slovensko - Ukrajina

- 32** | Na východe je veľa nového
- 34** | Obojstranný záujem na partnerskej spolupráci
Rozhovor s chargé d'affaires Ukrajiny v SR Ivanom Cholostenkom
- 36** | Ako sa presadiť na ukrajinskom trhu
- 36** | Zahraničný obchod Slovenska s Ukrajinou

Automobily

- 38** | 200 miliónov komponentov z Martina
- 40** | SEAT oslávil šesťdesiatiny

Informačné a komunikačné technológie

- 44** | Do dvoch rokov sa minú IP adresy
- 45** | Prvé netbooky s procesorom AMD

Spoločenská zodpovednosť firiem

- 46** | Zodpovedné podnikanie je o rešpekte voči spoločnosti
Z konferencie Nadácie Pontis a Business Leaders Fóra

Štýl

- 50** | Goodwill a reputácia sú krehké hodnoty
- 52** | Metaxa – malý grécky zázrak

Cestovný ruch

- 54** | Metropola s riekou i horami
BSK považuje rozvoj cestovného ruchu za jednu z priorít
- 57** | Virtuálna návšteva egyptských pamiatok v SNM
- 58** | Škandinávia má skvelé vyhliadky

Marketing

- 62** | Prináša vám webstránka výsledky, aké ste očakávali?

Vzdelávanie

- 70** | Vzdelávanie, kurzy, semináre

Nový šéf SARIO

Róbert Šimončík

Minister hospodárstva SR Ľubomír Jahnátek odvolal 31. mája z funkcie generálneho riaditeľa Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) Juraja Kiesela a jej riadením zároveň od

1. júna poveril Róberta Šimončíka.

J. Kiesel sa pripravuje na pôsobenie v diplomatických službách v Líbyi. Na čele SARIO pôsobil od mája 2009. **TA**

Návrat k vyšším ziskom

Zisk korporácií finančného a nefinančného sektora na Slovensku v 1. kvartáli tohto roka vzrástol o 53,3 %. Podľa predbežných výsledkov Štatistického úradu (ŠÚ) SR počas prvých troch mesiacov vytvorili zisk 2,32 miliardy eur. Oživenie ekonomickej aktivity v SR sa prejavilo na 44,5-percentnom medziročnom raste zisku nefinančných korporácií na úrovni 1,93 miliardy eur. Najlepšie výsledky pritom nastali v priemyselnej výrobe, ktoré sa zvýšili o 437,8 milióna eur na 521,9 milióna eur. Naopak, k najvýraznejšiemu poklesu došlo v informačnej a komunikačnej oblasti, a to o vyše 93 miliónov eur na 188,4 milióna eur. Zisk finančných korporácií vzrástol podľa štatistikov od januára do marca viac ako dvojnásobne na 391,5 milióna eur. **TA**

Číňania chcú v SR stavať diaľnice

Na Slovensku chcú investovať štyria veľkí čínski investori zo stavebného sektora. Záujem prejavili spoločnosti Beijing Urban Construction, China Road and Bridge Corporation, Shanghai Construction Group a China Railway Group. Majú záujem o veľké projekty, takže rokovania sú komplikované a týkajú sa veľkého objemu finančných prostriedkov. „Nedá sa preto očakávať, že rokovania prebehnú rýchlo, ale prebiehajú,“ vysvetlil veľvyslanec Čínskej ľudovej republiky v SR Čchen Tien-fu. Výsledky budú podľa neho závisieť aj od hospodárskej politiky Slovenska a od toho, aké podmienky pre investovanie vytvorí. Spoločnosti majú záujem napríklad o výstavbu diaľnic pomocou PPP projektov. **TA**

Slovenský a chorvátsky prezident o ekonomike

Energetika a automobilový priemysel sú oblasti, kde vidí prezident SR Ivan Gašparovič priestor na realizáciu slovenských podnikateľov v Chorvátsku. „Samozrejme, aj oblasť turizmu vytvára dostatočné možnosti pre slovenské firmy a spoločnosti. Dôležité je zároveň podotknúť, že aj Slovensko má čo ponúknuť chorváckym turistom,“ povedal na slovensko-chorváckom obchodnom fóre, ktoré v Bratislave spolu so

Záhrebskou obchodnou komorou organizovala Bratislavská regionálna komora SOPK. Fórum sa uskutočnilo počas májovej oficiálnej návštevy chorváckeho prezidenta Iva Josipoviča v SR.

I. Gašparovič zdôraznil povinnosť štátnych predstaviteľov pomáhať hľadať v čase hospodárskej krízy príležitosti na obchodovanie medzi krajinami. „Obchodná výmena medzi našimi štátmi sa od roku 2000 trojnásobne zefektívnila. V roku 2008 však opätovne poklesla,“ upozornil najvyšší predstaviteľ SR. Slovensko podľa neho môže v rámci nového oživenia obchodnej výmeny ponúknuť chorváckym podnikateľom stabilné investičné podmienky. Dodal, že Slovensko bude aj naďalej podporovať integračný proces Chorvátska do EÚ. Ivo Josipovič zdôraznil, že výhoda jeho krajiny pre potenciálnych investorov spočíva v dobrej cestnej infraštruktúre. „Musím pripustiť, že v oblasti automobilového priemyslu, v ktorom Slovensko momentálne zastáva pozíciu lídra v regióne, sa máme od vás čo učiť,“ konštatoval. V tejto oblasti vidí veľké možnosti spolupráce. **JF/TA**

SE reinvestujú zisk do Mochoviec

Slovenské elektrárne (SE), a. s., dosiahli za rok 2009 čistý zisk vo výške 279,9 milióna eur. „Tržby boli na úrovni 2,05 miliardy eur, EBITDA v hodnote 827 miliónov eur. Čistý dlh firmy predstavoval 187 miliónov eur,“ informovala v súvislosti s májovým valným zhromaždením SE hovorkyňa Jana Burdová. Valné zhromaždenie tiež jednomyseľne schválilo Strategický plán pre obdobie 2010 až 2014. Spoločnosť chce investovať zisk do

dostavby 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne Mochovce.

„Silné finančné výsledky nám umožňujú naďalej investovať do nových kapacít pre energetickú bezpečnosť krajiny, predovšetkým do dokončenia 3. a 4. bloku JE Mochovce, pričom vznikne 4 000 pracovných miest,“ povedal generálny riaditeľ a predseda predstavenstva Slovenské elektrárne, a. s., Paolo Ruzzini. **JF/TA**

Firmy očakávajú skoré zlepšenie

Viac ako polovica spoločností na Slovensku očakáva v roku 2010 zlepšenie trhových podmienok. Napriek tomu, že hospodárska kríza výrazne zasiahla asi dve pätiny komerčnej sféry, až 66 % firiem predpokladá v priebehu roka nárast obratu. Vyplýva to z aprilového prieskumu „Pohľad firiem na trh“, ktorý realizovala spoločnosť GfK.

Asi 42 % opýtaných v prieskume sa zhodlo na tom, že podiel na trhu sa zmení, pričom poradie hráčov sa intenzívnejšie zatrasie najmä v sektore služieb a obchodu. „Je teda evidentné, praxou dokázané a tiež široko očakávané, že kríza prispela a ešte prispeje k rozsiahlym horizontálnym zmenám vo vybraných sektorech,“ komentoval výsledky Martin Mravec z GfK Slovakia.

Podľa prieskumu strategickými prioritami spo-

ločností v tomto roku aj naďalej zostávajú optimálna nákladová štruktúra, kvalita predajnej siete a produktov. Z toho v sektore služieb sa kladie o niečo väčší dôraz na motiváciu zamestnancov, lojalitu zákazníka a kvalitu predajnej siete. V obchode patrí prvenstvo nákladom a kvalite predaja. **TA**

Veľkí exportéri by mali aj viac nakupovať

Americký minister financií Timothy Geithner požaduje od krajín s vysokým prebytkom zahraničnej obchodnej bilancie, ako sú Čína, Japonsko a Nemecko, aby podporili domáci trh. To je podľa neho nevyhnutné pre stabilizáciu rastu svetovej ekonomiky, pretože štáty, ako sú USA, ktoré sú motorom spotreby, teraz musia šetriť.

T. Geithner v liste adresovanom svojim kolegom z G20 začiatkom júna tvrdí, že podpora domáceho dopytu v krajinách s vysokým aktívnym saldom zahraničného obchodu je nevyhnutná pre vyváženú svetovú ekonomiku a jej udržateľný rast. Ak majú USA viac šetriť a sprísniť svoju výdavkovú disciplínu, je potrebné, aby súčasne s tým krajiny s vysokými obchodnými prebytkami, ako Japonsko a niektoré európske štáty, robili viac pre zvýšenie domáceho dopytu.

Americký minister vyjadril aj obavy z vývoja v Európe, ktorý môže zabrzdiť globálnu ekonomiku. Narážal tým na grécku dlhovú krízu. Ocenil však rýchlu reakciu EÚ, ktorá zmiernila tieto problémy rozsiahlou finančnou pomocou.

Timothy Geithner

Pokiaľ ide o reformu finančného trhu, minister požaduje jej urýchlenie; hlavnou témou je zvýšenie kapitálových požiadaviek pre banky. Komplex otázok s detailnými pravidlami by mal byť podľa neho uzavretý najneskôr na novembrovom summite G20, ktorý sa bude konať v Soule. Geithner okrem toho očakáva dohodu týkajúcu sa základných pravidiel stanovujúcich, ako sa budú banky podieľať na nákladoch spojených s terajšou a budúcimi krízami.

Rast PZI v strednej Európe

Prílev priamych zahraničných investícií (PZI) do krajín strednej a východnej Európy (KSVE) po vlaňajšom poklese zhruba o polovicu už tento

rok rastie. Uvádza sa to v správe Viedenského inštitútu pre medzinárodné hospodárske porovnanie (WIIW). Podľa WIIW sa tok investícií do regiónu ako celku tento rok mierne zvýši a v prípade Poľska a Ruska dokonca výrazne vzrastie. Oživenie PZI očakáva inštitút aj na Slovensku, v ČR a Maďarsku, zatiaľ čo Rumunsku a Bulharsku, naopak, predpovedá ďalší pokles. Inštitút odhaduje, že PZI do celého regiónu KSVE sa tento rok zvýšia na 66,6 miliardy eur z vlaňajších 58,54 miliardy eur, ale nedosiahnu takú úroveň ako v roku 2008, keď do regiónu prišlo 111,54 miliardy eur.

Van Rompuy je za ekonomickú vládu EÚ

Prezident EÚ Herman van Rompuy podporuje vytvorenie ekonomickej vlády, ktorá by mala na starosti hospodársku politiku eurozóny tak, ako to navrhuje Francúzsko. „Prezident van Rompuy chce istý druh vlády na úrovni lídrov štátov a vlád eurozóny, v ktorej by každý mal pocit zodpovednosti. Malo by to byť viac než fórum. Išlo by o riadenie hospodárskej politiky eurozóny,“ uviedol nemenovaný bruselský diplomat.

Francúzsko už dlhšie požaduje vytvorenie formálneho systému koordinácie hospodárskych politik v rámci EÚ. Niektoré krajiny sa však k tejto myšlienke stavajú pomerne skepticky, predovšetkým najväčšia ekonomika regiónu, Nemecko.

„Takáto ekonomická vláda nepotrebuje nevyhnutne vlastný sekretariát, ale môže sa oprieť,

podobne ako v súčasnosti európske summity, o štruktúry sekretariátu Európskej rady,“ uviedol zdroj.

Euro v Estónsku

Ministri financií EÚ vyslovili súhlas so zavedením eura v Estónsku od 1. januára 2011.

Eurozóna sa tak rozšíri na 17 krajín. Estónsko potrebuje súhlas lídrov EÚ, všeobecne sa však očakáva, že s tým nebude problém. Európska komisia v máji potvrdila, že pobaltská krajina spĺňa kritériá na vstup do EMÚ. Pravdepodobne bude na dlhý čas poslednou krajinou, ktorá zavedie euro, lebo ďalší záujemcovia zo strednej Európy zatiaľ Maastrichtské kritériá nespĺňajú. **JF**

Viac právomocí pre Eurostat

Ministri financií EÚ sa dohodli na sprísnení štatistického dohľadu, ktorý by mal zastrešovať štatistický úrad Únie Eurostat. Vyhodnotenie štatistik národnými štatistickými orgánmi, vyplývajúcich z rozpočtu a ekonomickej aktivity v jednotlivých štátoch, sa spochybnilo po skúsenostiach s Gréckom, kde úrady v minulosti skresľovali údaje do „akceptovateľnejšej“ podoby pre Brusel. „Podľa nových platných pravidiel bude Eurostat oprávnený hodnotiť kvalitu získavania dát za danú krajinu, ale aj skontrolovať to, či tieto dáta zodpovedajú skutočnosti,“ píše sa v oficiálnom vyhlásení ministrov. Novou smernicou sa bude zaoberať aj Európsky parlament.

Cameron chce apelovať na City

Británii sa nepodarí dostať späť na cestu hospodárskeho rastu, dokiaľ nezniží svoj obrovský rozpočtový deficit. V prvom oficiálnom prejave vo funkcii to povedal nový britský premiér David Cameron. Plánuje tiež zmeniť hospodársky model štátu tak, aby v budúcnosti nebol v takej veľkej miere závislý od niekoľkých sektorov, ako sú napríklad finančné služby, a od niekoľkých regiónov, najmä od Londýna.

Britský rozpočtový deficit dosahuje takmer 12 % hrubého domáceho produktu (HDP). Premiér sľúbil aj reformu finančného sektora, v rámci ktorej chce vyriešiť problém s prí vysokými odmenami bankárov a presvedčiť banky, aby podporovali reálnu ekonomiku.

Krotitelia štátnych dlhov, na scénu!

Vlády majú na riešenie zadlženia šesť nástrojov

Vlády na celom svete si berú každoročne nové mnohomiliardové úvery, aby zaplätali diery v štátnom rozpočte. Platenie úrokov z nich patrí medzi najväčšie bremená štátnej pokladnice. Čo s tým?

Podľa analytikov americkej banky Morgan Stanley dnešná situácia globálne vyzerá tak, akoby hospodárstvo práve prekonalo tretiu svetovú vojnu. Vo svojej štúdii pritom nemali na mysli Grécko (ktoré sa podľa premiéra Jorgosa Papandrea teraz nachádza „vo vojnovom stave“), ale Spojené štáty.

Keď je dlh ako celé HDP

Len raz vo svojich dejinách mala najväčšia ekonomika sveta vyšší štátny dlh než hodnotu HDP – po druhej svetovej vojne. Dlh bol vtedy na úrovni 110 % ročného amerického HDP. V roku 2009 však už opäť dosiahol 90 % jeho hodnoty a situácia sa zrejme bude zhoršovať. Až 60 % Američanov pokladá zníženie štátneho dlhu za najdôležitejšiu úlohu vlády. Štátny dlh však veľmi narástol aj Francúzsku, Veľkej Británii, Španielsku či Japonsku.

USA zaplatili vlani svojim veriteľom na úrokoch 381 miliárd USD (asi 277 mld. eur). Majú ešte stále dôveru finančných trhov a úročenie štátnych dlhopisov zostáva nízke. Ak by sa však situácia zhoršila, úroky by prudko vzrástli, čo potvrdzuje výpočet profesora Franklina Allena z Pennsylvánskej univerzity. V roku 2011 by mal štátny dlh prekročiť hodnotu amerického HDP. Prítom ak sa úročenie dlhu zvýši o percentuálny bod, náklady na jeho obsluhu sa zvýšia o 140 miliárd USD.

Dane a podpora konjunktúry

Zásadná otázka znie: Ako sa môžu vlády úspešne popasovať so znížením štátneho dlhu? Môžu napríklad zvýšiť dane a odčerpať prostriedky od bohatých ľudí. Ale štát nemôže zobrať ľuďom priveľa a nebezpečné je aj ožobračovanie firiem. Ak by k tomu došlo, nastal by pokles spotreby a investícií. Ekonomika by sa dostala do smrteľ-

nej klesavej vývrtky. Vláda by tiež mohla vsadiť na hospodársky rast. Ak je konjunktúra silná, do štátneho rozpočtu začnú plynúť miliardy a štát sa môže venovať splácaniu nielen úrokov, ale aj istiny. Takto sa dostali USA z krízy po druhej svetovej vojne. A podarilo sa to aj Veľkej Británii a Kanade, neskôr Írsku.

Teraz je však situácia trochu odlišná. Americkí spotrebitelia sú zadlžení až po uši a Čína ešte nemá na to, aby sa stala hlavnou lokomotívou svetovej ekonomiky. Obnova konjunktúry pomocou vládnych stimulačných balíčkov sa zdá byť vhodným nástrojom, nikde však nie je zaručené, že požičané peniaze, ktoré sa vynaložia na podporu konjunktúry, sa vláde napokon aj vrátia.

Hra s infláciou

Vlády môžu trpieť infláciou alebo ju aj podnieť. Pre politikov je táto cesta dosť lákavá. Keď

rastie inflácia, hodnota štátneho dlhu klesá. Ak sa napríklad dosiahne miera inflácie 10 % a tento stav trvá päť rokov, formálne sa štátny dlh zníži asi o 40 %. Analytici Morgan Stanley zistili, že inflácia v rokoch 1946 až 2003 sa podieľala na znížení štátneho dlhu päťdesiatimi šiestimi percentami (podľa ekonóma Kennetha Rogoffa však ročná miera inflácie nesmie byť vyššia ako 6 %). Rast ekonomiky mal na jeho poklese 44-percentný podiel. Pre ekonomiky je však smrteľnou hrozbou hyperinflácia, ktorá má ťažké hospodárske aj politické dôsledky.

Nepopulárne škrtý

Vlády môžu znížiť výdavky a odstrániť subvencie. Tento nástroj môže byť úspešnejší ako rast daní, lebo menej zaťažuje ekonomiku. Touto cestou sa teraz ubera Írsko. Vláda tam znížila platy štátnych zamestnancov o 15 %, detské

prídavky o 10 % a podporu v nezamestnanosti o 4 %. V USA by mohlo prísť do úvahy napríklad zníženie gigantického rozpočtu ministerstva obrany. Otázkou je, ako to prijme obyvateľstvo. Gréci generálnymi štrajkami vlastne bojujú proti záchrane národnej ekonomiky. Nikto z opozície nenavrhne riešenie, ktoré by vyriešilo kvadráturu kruhu: získať peniaze na finančnom trhu, keď ich prakticky nikto nechce požičať; zabezpečiť rast životnej úrovne bez zvýšenia produktivity; splatiť štátny dlh 300 miliárd eur pri akútnom nedostatku peňazí na bežné výdavky štátu.

Vlády môžu privatizovať majetok štátu vrátane rodinného striebra. Ale vyspelé krajiny majú už najväčšie vlny privatizácie za sebou. Telekomunikačné koncerny, letecké spoločnosti, elektrárne, plynárne a vodárne sú už väčšinou v súkromných rukách. To neplatí pre Francúzsko, kde sú silné odbory a národ má prchkú povahu, ľahko ho možno priviesť k stavaniu barikád na uliciach. V minulosti vyšli na ne aj pre malichejnejšie príčiny. Na druhej strane, britská vláda chce v najbližších dvoch rokoch

ešte sprivatizovať, čo sa dá – štátny podiel v európskom konzorciu na ťažbu uránu Urenco, trať pre vlaky TGV na britskom území či stávkovú kanceláriu Tote.

Vláda je mäkká, komisia tvrdá

Vlády môžu napokon zriadiť komisiu pre štátny dlh. Tá by koordinovala všetky opatrenia na zastavenie rastu dlhu vrátane zákonov. Toto úsilie

Západ je zadlžený tak, ako keby práve prekonal tretiu svetovú vojnu.

v medzinárodnom meradle zatiaľ – až na výnimky – neprinieslo úspech. Sankčné konanie v EÚ proti krajinám, ktoré prekračovali a prekračujú limit na schodok deficitu štátneho rozpočtu, doteraz vždy išlo dostratená. Příklad Grécka ukazuje, že až hrozba štátneho bankrotu a nátlak partnerov z EÚ prinútili Atény, aby prijali silné

úsporné opatrenia. Ich realizácia je však vecou vlády – a teda výsledok je otvorený.

Vlády nemôžu vyhrať vojnu so štátnym dlhom. Šéf nemeckého Ústavu pre svetovú ekonomiku Dennis Snower tvrdí, že kontraindikáciou je ich „veľký záujem na tom, aby v nasledujúcich voľbách znovu získali dôveru“.

Preto Snower navrhuje riešiť príčinu vzniku štátneho dlhu a nie jeho dôsledky. Štáty podľa neho potrebujú protidlhové komisie, ktoré by mali mať takú nezávislú pozíciu ako centrálné banky. Ich úlohou by bolo kontrolovať úroveň dlhu a prijímať opatrenia na jeho znížovanie. V prvom rade by zakázali vytváranie nových dlhov a v bohatých rokoch by ministri financií mali povinnosť ich redukovať. Počas recesie by ich mohli vytvárať výlučne s cieľom jej prekonania, teda na obnovu konjunktúry. Zmeniť postup v boji proti štátnemu dlhu je podľa D. Snowera veľmi naliehavé, lebo „hna na kysnúce dlhy a rastúce úroky sa nedá hrať naveky“.

TASR/FTD

Ilustračné foto TASR

Ako rozťať európsky dlh

Je tu nápad: označme nadlimitné zadlženie červenou farbou a trestajme ho.

Finančným trhom sa práve takmer podarilo rozlomiť eurozónu. Nápad využiť silu trhu a finančnú vynaliezavosť ako záruku dlhodobej životaschopnosti eura sa teda môže javiť ako paradoxný. A predsa práve taký je účel nášho návrhu, podľa ktorého by sa zvrchovaný dlh eurozóny rozdelil na hlavné a dodatočné tranže. Hlavné tranže by sa skladali z dlhu v sumárnej výške do 60 % HDP každej zúčastnenej krajiny. Krajiny by potom tento dlh zliali dohromady a vydali spoločnú a samostatnú záruku. Výsledné „modré dlhopisy“ (pomenované podľa farby európskej vlajky) by boli bezpečným a vysoko likvidným aktívom, porovnateľným s pokladničnými poukážkami USA. Pomohli by vzostupu eura ako medzinárodnej rezervnej meny a zabezpečili nízke náklady na refinancovanie väčšiny dlhu eurozóny.

Červené dlhopisy

Naopak, každý dlh nad 60 % HDP by bolo potrebné vydať vo forme dodatočných „červených dlhopisov“ na výlučnú národnú zodpovednosť. Vplyvom týchto červených dlhopisov by sa pôžičky nad 60 % HDP predražili, čo by zlepšilo

fiskálnu disciplínu a upevnilo méty stanovené Paktom stability a rastu.

Červené dlhopisy by navyše bolo možné vhodné účelovo viazať tak, aby nedestabilizovali bankový systém, čím by sa zabezpečilo, že zákaz finančných výpomocí, ktorý sa na ne vzťahuje, bude vierohodný. ECB by napríklad mala červené dlhopisy vylúčiť zo svojich repo operácií a bolo by tiež vhodné ustanoviť pri nich povinnú štandardizovanú doložku o spoločnom postupe veriteľov, aby sa uľahčila reštrukturalizácia dlhu.

Na stráž stability

Ak by sa náš návrh úspešne realizoval, znížil by náklady na dlhovú službu a zároveň upevnil stimuly, aby krajiny podporovali

fiskálne zodpovedné politiky. Práve to tento plán odlišuje od návrhov, ktoré predpokladajú, že sa v duchu solidarity zleje dohromady celý dlh eurozóny.

Úspešná realizácia plánu však vyžaduje skalopecnú štruktúru riadenia – takú, ktorej budú môcť dôverovať trhy a daňoví poplatníci v krajinách eurozóny najviac orientovaných na stabilitu.

Každoročné alokácie emisií modrých dlhopisov by sa preto mali delegovať na Nezávislú radu stability. Tá by zúčastneným krajinám predkladala ponuku alokácie modrých dlhopisov na nasledujúci rok, ktorú by mohli, ale nemuseli prijať.

Manévrovacie možnosti

Krajiny, ktoré by presadzovali bezohľadné fiskálne politiky, by v tomto mechanizme bolo možné zo systému postupne vylúčiť znížením ich alokácie modrých dlhopisov. A krajiny nespokojné s vývojom systému by ho mohli postupne opustiť jednoducho tým, že by dosť dlho odmietali svoje ročné alokácie modrých dlhopisov – takže by ich už nevydávali a ani by negarantovali nové modré dlhopisy ostatných. Nezávislá rada stability by si želala nestratiť tých členov „klubu modrých dlhopisov“, ktorí najviac lipnú na stabilite, a tak by mala silnú motiváciu zabezpečiť, aby sa záujmy týchto krajín náležite zohľadňovali.

Vo svojej ekonomickej podstate je plán modrých dlhopisov v súlade s ustanovením článku 125 Zmluvy o EÚ, ktoré zakazuje finančné výpomoci, pretože záruky za dlh by sa vzťahovali len na hlavný dlh nepresahujúci 60 % HDP – hranicu, ktorú Maastrichtská zmluva u všetkých členských štátov EÚ považuje za udržateľnú. Najväčšou skúškou je však to, či krajiny eurozóny, ktorých dôvera je otrasená dlhovou krízou, majú záujem spojiť sily a na takomto dobrovoľnom projekte sa zúčastniť.

Jacques Delpla,

Conseil d'Analyse Économique, Paríž
Jakob von Weizsäcker, Bruegel, Brusel

© Project Syndicate

Teológia finančnej deregulácie a jej bankrot

MMF, strážny pes s klapkami na očiach, nemohol ustrážiť vlastného pána

Pohľad insidera na vznik krízy: zdá sa, že bezmedzná viera v samoregulačnú kapacitu trhu bola prapríčinou neschopnosti MMF včas identifikovať problém.

Teraz, keď svetová finančná kríza poľavuje, je čas vyhodnotiť chyby a zabezpečiť, aby sa neopakovali. Okrem regulačných vylepšení, zamedzenia odmien za neuvážené riskovanie a vybudovania čínskeho múru medzi emitentmi cenných papierov a ratingovými agentúrami musíme zistiť, prečo bolo také ťažké predvídať túto krízu.

Optimizmus väčší ako na Titaniku

Náš globálny strážny pes je Medzinárodný menový fond a mnohí veria, že nedokázal predvídať krízu preto, lebo bol nesústredený alebo sa pozeral zlým smerom. S tým nesúhlasím. Problém bol v tom, že MMF nebol schopný interpretovať dôkazy, s ktorými bol konfrontovaný. Slúžil som v Rade MMF v júni 2006, keď sa v nej diskutovalo o jej výročnej správe, o stave Spojených štátov. Jej autori videli uvoľnenie úverových štandardov na trhu hypoték v USA,

Je zrejmé, že dohľad MMF nad americkou ekonomikou bol neefektívny.

ale uviedli, že „dlžníci ohrození podstatným zvýšením hypotekárnych splátok zostávajú malou menšinou, koncentrovanou prevažne v skupine domácností s vyššími príjmami, ktoré sú si vedomé s tým súvisiacich rizík“.

O niekoľko mesiacov neskôr, v septembri 2006, iba desať mesiacov pred tým, ako sa kríza rizikových (sub-prime) hypoték jasne ukázala všetkým, sa v Správe o globalnej finančnej stabilite (GFSR), jednej z vlajkových lodí MMF, píše, že „veľké finančné inštitúcie na vyspelých

trhoch sú... zdravé, zostávajú ziskové a dobre kapitalizované“. Navyše, ako uvádza správa, „finančné sektory v mnohých krajinách... sú v silnej pozícii na to, aby sa vyrovnali so všetkými cyklickými výzvami aj s ďalšími budúcimi trhovými korekciami“.

Nečakaný úder zblízka

Radar MMF začal blikať až v apríli 2007, keď problém prakticky už narazil na jeho čelné sklo, ale aj vtedy to bolo ešte bez nejakého pocitu naliehavosti. Je zrejmé, že dohľad MMF nad americkou ekonomikou bol neefektívny, a lepšie to nebolo ani s jeho multilaterálnym dohľadom nad finančnými tržmi. Treba, pravda, pripustiť, že MMF nebol jediný, kto nedokázal správne interpretovať základné skutočnosti, ktoré vyvolali krízu, ale to je len chabá útecha. Pred krízou sa najznámejšia funkcia MMF – požičiavať krajinám, ktoré majú problémy s platobnou bilanciou – stávala už irelevantnou. Mnoho rýchlo sa rozvíjajúcich trhov sa radšej, ako by si požičalo od MMF, samopoistilo akumuláciou rezerv. Je iróniou, že to Fond viedlo

k tomu, že sa sústredil na svoju dohliadaciu úlohu. Takže pri hľadaní príčiny zlyhania MMF môžeme vylúčiť jeho rozptyľovanie naliehavšími záležitosťami.

Fond normálne očakáva, že problémy prichádzajú od obvyklých podozrivých – z ekonomicke nestabilných rozvojových krajín. Tentoraz sa však kríza rozvinula pár míľ od jeho sídla. Možno táto blízkosť bola dôvodom neschopnosti MMF interpretovať dôkazy, ktoré mal pod nosom.

Nehrýžť ruku, ktorá krmí?

Ak to tak je, ide o poruchu, ktorá vyvoláva dve kľúčové otázky. Po prvé, je štruktúra MMF vhodná na vykonávanie dohľadu „na dĺžku zbrane“ – nad jeho vlastnými hlavnými akcionármi? A po druhé, zabránili Fondu ideologické klapky priznať, že deregulácia môže prispieť ku katastrofickému koncu?

Je nemysliteľné, že by Fond s jeho kvalifikovanými a motivovanými pracovníkmi tak zúfalo zlyhal pri identifikovaní a odhaľovaní zraniteľných miest, aké vznikli na americkom trhu s hypotékami, keby k tomu došlo v nejakej rozvojovej krajine.

Ale moc v MMF v súčasnosti sleduje logiku jeho úverovej roly. Čím viac peňazí krajina naleje do zásobníka zdrojov, tým väčší vplyv získa.

Sám nie som spokojný so spôsobom, akým sa kalkulujú „kvóty“ v MMF, musím však priznať, že výmena peňazí za hlasy je perfektne vhodná riadiaca štruktúra pre inštitúciu poskytujúcu pôžičky. Ale nie je adekvátna pre inštitúciu, ktorá by mala vykonávať dohľad nad vlastnými členmi – a osobitne nad najvplyvnejším členom, ktorého domáca politika má globálne systémové dôsledky.

Táto štruktúra riadenia typu „vplyv za peniaze“ nepriamo oslabuje schopnosť Fondu kritizovať ekonomiky najvýznamnejších členov (nieto ešte vymáhať plnenie ich záväzkov). A – ako som bol niekoľkokrát svedkom – ak boli analytici MMF niekedy príliš otvorení v kritike mocných členov, dotknuté vlády použili svoje páky, aby zmietli zo stola komuniké vydané Radou MMF.

Kult svätej deregulácie

Pozrime sa teraz na druhú otázku – či Fond trpel takým mentálnym stavom, ktorý ho urobil slepým voči príčinám toho, čo sa dialo. Už v auguste 2005 Raghuram Rajan, vtedy hlavný ekonóm MMF, varovne poukazoval na slabé miesta amerických finančných trhov. Rajan videl, že sa tam deje niečo potenciálne nebezpečné, a varoval, že sily trhovej konkurencie tlačia finančné trhy k tomu, aby „dlhodobo flirtovali s hranicou nelikvidnosti“. Prítom zatajovali pred investormi riziká s cieľom prekonať svojou ponukou konkurentov.

Vari najvýrečnejšie je však to, že Rajan aj napriek tomu optimisticky tvrdil, že „deregulácia odstránila umelé prekážky, ktoré bránia vstupu nových firiem, a povzbudila súťaž medzi produktmi, inštitúciami, trhmi a jurisdikciami“. Inými slovami, jasne veril, že regulácia vytvára „umelé prekážky“ a že „súťaž medzi jurisdikciami“ – čiže medzi regulátormi – má byť vítaná.

Takéto presvedčenie bolo prirodzené pre tých, ktorým bol vlastný názor, že trh funguje lepšie bez regulácie, a Rajanov výrok dobre ilustruje krédo MMF v tej dobe. A ako sa zdá, práve táto bezmedzná viera v samoregulačnú schopnosť trhu bola prapríčinou neschopnosti MMF nájsť to, čo ani nehľadal.

V MMF sú teraz povzbudivé náznaky zmien, ale to by nás nemalo upokojiť. Ako poznamenal politický ekonóm Fred Blok, „spoločnosť vždy cívi, keď dosiahne okraj zóny, ktorá by znamenala celoplošné experimentovanie so samoreguláciou trhu“. Bohužiaľ, to zároveň robí z trhovej samoregulácie vieru, ktorú je veľmi ťažké rozptýliť, pretože kazatelia tejto viery môžu vždy tvrdiť, že jej zlyhanie rezultuje nie z teologického bankrotu, ale z nedostatočnej ortodoxie.

Hector R. Torres
bývalý výkonný riaditeľ MMF
© Project Syndicate
Medzitulky redakcia, foto TASR

Obamova reforma finančných trhov

Americký senát nedávno schválil zásadné zmeny v činnosti bankového systému krajiny. Cieľom reformy prezidenta Baracka Obamu je vytvoriť také podmienky, aby sa krízové udalosti z roku 2008 v americkom finančnom systéme nemohli zopakovať. Podstatu reformy možno zhrnúť do niekoľkých bodov.

1. Konkurz finančných koncernov: Banky, ktoré sa dostanú do existenčnej krízy, sa majú riešiť obvyklým spôsobom. Úrady ich môžu prevziať a do viesť do stavu podobného nesolventnosti. Na ich záchranu sa už nebude môcť zriadiť fond, v ktorom bude viac ako 50 miliárd USD. Nesolventnosť ústavu sa bude financovať predajom častí podniku alebo z poplatkov iných veľkých finančných ústavov.

2. Ochrana spotrebiteľov: Senát plánuje vytvoriť v rámci americkej centrálnej banky Fed (Federálny rezervný systém) úrad, ktorý bude chrániť spotrebiteľov pred ničivými účinkami úverov na nehnuteľnosti a úverov poskytovaných cez kreditné karty.

3. Bankový dohľad: Senát považuje za nevy-

hnutné, aby sa v zákone o bankovom dohľade urobili niektoré mierne zmeny. Fed bude aj v budúcnosti kontrolovať banky s ročnou bilančnou sumou nad 50 miliárd USD.

4. Deriváty: Najväčšia časť derivátov sa má realizovať na burzách, iných elektronických platformách alebo v likvidačných (zúčtovacích) strediskách.

5. Zákaz vlastného obchodovania: Ide o opatrenie na obmedzenie niektorých podnikateľských činností bánk, ktoré prinášali riziko systému najmä vtedy, ak presiahla určité rozmery.

6. Rada pre systémové riziká: Senát sa rozhodol vytvoriť 9-člennú radu dozorných úradov. Bude jej predsedáť minister financií. Úlohou orgánu bude sledovať finančný systém, jeho vývoj a nebezpečenstvo vytvárania rizík v ňom.

7. Hedžové fondy: Hedžové fondy s aktívami viac ako 100 miliónov USD vo svojom portfóliu sa budú musieť registrovať na ministerstve financií a ich účtovné doklady budú podliehať vládnej kontrole. Predpisu nebudú podliehať fondy rizikového kapitálu a súkromné účastnícke spoločnosti.

Buffett sa dištancuje od ratingových agentúr

Známy americký investor – guru Warren Buffett sa dištancoval od ratingových agentúr, ktoré sa najmä v posledných dvoch rokoch nachádzajú pod palbou silnej kritiky za neprimerane kladné hodnotenia dlhopisov hypotekárnych ústavov. Buffett prostredníctvom svojej spoločnosti vlastní 13-percentný podiel v agentúre Moody's. W. Buffett, ktorý je šéfom investičnej spoločnosti Berkshire Hathaway, v televíznom interview povedal, že agentúry si, rovnako ako mnohí iní, počínali nesprávne. „Investori si mali urobiť svoje domáce úlohy a nemali sa spoliehať na ratingové agentúry,“ vyhlásil. Predtým pre agentúru AP povedal, že on sa nikdy na ratingy agentúr na spoločnosti, o ktoré mal záujem, nespoliehal a ich stav si preveroval sám. Svoj podiel viny na kríze dôrazne odmietol; tvrdí, že ju zapríčinili banky. Bývalý viceprezident oddelenia derivátov v Moody's Mark Froeba predtým vypovedal, že investiční bankári kontrolovali analytikov a vykonávali na nich nátlak, aby vypracovali lepšie hodnotenia na tie papiere, ktoré prinášali nízkú mieru zisku.

TA

TA

Revolúcia v službách

Pozoruhodný indický rastový model

Čína a India sa pretekajú v ekonomickom napredovaní. Ale spôsob, akým rastú, je dramaticky odlišný.

Zatiaľ čo Čína je impozantný vývozca priemyselného tovaru, India získala celosvetovú reputáciu pre export moderných služieb. Vskutku, India preskočila výrobný priemysel a prešla od poľnohospodárstva priamo k službám.

Služby namiesto industrializácie

Rozdiely vo vzorcoch rastu oboch krajín sú nápadné a pred ekonómov stavajú významné otázky. Môžu byť služby také dynamické ako výroba? Môžu tí, čo sa začali rozvíjať neskôr, profitovať z rastúcej globalizácie odvetvia služieb? Môžu byť služby hnacou silou trvalo udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a znižovania chudoby?

Niektoré fakty stoja za preskúmanie. Relatívna veľkosť sektora služieb v Indii, vzhľadom na stav vývoja krajiny, je oveľa väčšia ako v Číne. Napriek tomu, že sú nízkoprijímovým regiónom, India a ďalšie juhoázijské krajiny si osvojili modely rastu krajín so strednými až vysokými príjmami. Ich modely rastu sa viac podobajú tým v Írsku a Izraeli ako tým v Číne a Malajzii.

Indický rastový model je pozoruhodný, pretože to odporuje zdanlivo železnému zákonu rozvoja, ktorý platil takmer 200 rokov – od začiatku priemyselnej revolúcie. Podľa tohto „zákona“ – ktorý je dnes konvenčnou múdrosťou – je industrializácia jedinou cestou k rýchlemu ekonomickému rozvoju rozvojových krajín. Zdá sa, že to už neplatí. Sú tu dôkazy, že krajiny s vysokým rastom sektora služieb majú často aj vysoký celkový hospodársky rast a naopak.

Rast produktivity

India má vyšší podiel služieb a rýchlejší rast tohto sektora ako Čína, ktorá je bohatšia a rástla rýchlejšie. To naznačuje, že služby v Indii reagujú nielen na domáci dopyt (ktorý by bol v Číne vyšší), ale aj na možnosti vývozu.

Skúsenosti tejto krajiny s rastom napovedajú, že globálna revolúcia v službách – rýchly rast

a znižovanie chudoby vďaka službám – je možná. Sektor služieb je tam nielen ťahúňom celového ekonomického rastu, ale je tiež charakteristický vyššou produktivitou práce v porovnaní s priemyselným sektorom. Rast produktivity v službách v Indii je porovnateľný s rastom produktivity výrobného sektora Číny a znižuje chudobu tým, že umožňuje mzdám rásť.

Prítom rast ťahaný službami je udržateľný, pretože globalizácia služieb, ktoré predstavujú viac ako 70 % svetového outputu, je ešte vo svojich detských rokoch. Navyše, dlho dominujúci názor, že služby sú netransportovateľné, neobchodovateľné a nemerateľné, už neplatí pre celý rad moderných neosobných služieb, ktoré sa teraz môžu produkovať a vyvážať pri nízkych nákladoch. Rozvojové krajiny si tak môžu udr-

žať rast, pričom majú obrovský priestor na dosiahnutie úspešných a na konvergenciu.

Model pre miliardy

Indická skúsenosť ponúka nádej na rozvoj aj ďalších ekonomických oneskorencov. Proces globalizácie koncom dvadsiateho storočia viedol k ostrému rozdielu v príjmoch medzi tými,

Rast ťahaný službami je udržateľný, pretože ich globalizácia bude pokračovať.

čo sa industrializovali a ovládli globálne trhy, a „dolnou miliardou“ v približne 60 krajinách, kde príjmy dvadsať rokov stagnovali. Zdalo sa, že táto „dolná miliarda“ bude musieť čakať, kým na ňu príde rad po tom, ako veľké novoinustrializované krajiny ako Čína zbohatnú a stanú sa nekonkurencieschopnými vo výrobe náročnej na pracovnú silu.

No globalizácia v službách poskytuje alternatívne možnosti, ako môžu rozvojové krajiny nájsť nevýrobné segmenty, kde sa môžu špecializovať, zdokonaľiť a dosiahnuť silný rast. Ako služby, vyprodukované a obchodované po celom svete, expandujú v rámci globalizácie, rozširujú sa aj možnosti všetkých krajín rozvíjať sa na základe ich komparatívnych výhod. A tieto komparatívne výhody môžu byť rovnako v službách ako v priemysle či poľnohospodárstve. Krajiny teraz nemusia čakať, kým sa dostanú na dráhu rýchleho rozvoja. Objavila sa nová cesta vedúca dopredu.

Ejaz Ghani

ekonomický poradca

Svetovej banky pre južnú Áziu

© Project Syndicate

Medzitimulky redakcia, foto TASR

Dôvera rastie, opatrnosť ostáva

Výzvou pre private equity investorov ostáva úspešné ukončenie transakcií

V strednej Európe rastie optimizmus medzi private equity investormi. Počet realizovaných transakcií je však stále výrazne nižší v porovnaní s úrovňou spred dvoch alebo troch rokov.

Uzatváranie transakcií trvá dlhšie ako v minulosti, pričom fondy private equity a banky vykonávajú dôkladnejšie hĺbkové preverky (due diligence). Napriek tomu private equity investori hľadajú do budúcnosti s najväčšou dôverou od začiatku roka 2008. Toto sú niektoré zo záverov 15. vydania prieskumu dôvery private equity investorov pôsobiacich v strednej Európe realizovaného spoločnosťou Deloitte, ktorý mapuje nálady v komunite private equity investorov od roku 2003.

Hľadanie príležitostí

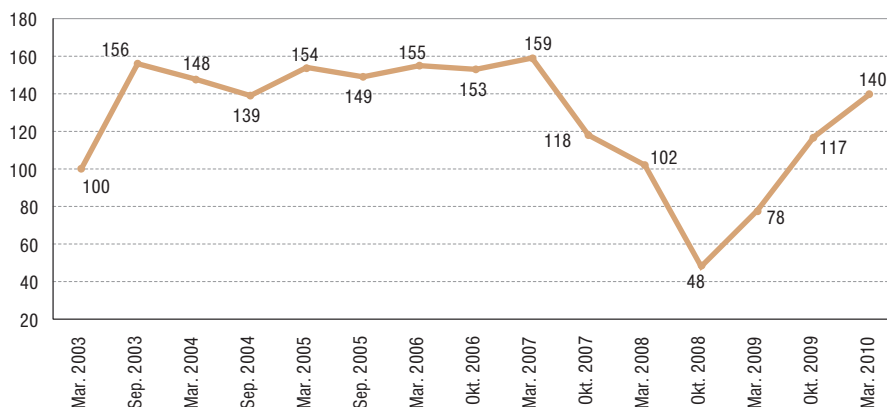
„Rok 2009 bol ťažkým rokom pre private equity investorov na celom svete vrátane strednej Európy. Vyhliadky na rok 2010 sú omnoho pozitívnejšie – ozdravenie akciových trhov a lepšia dostupnosť úverov zlepšili náladu investorov. Medzi ekonómami pretrvávajú presvedčenie, že vďaka účinku konvergencie by ekonomiky v strednej Európe mali v strednodobom horizonte rásť rýchlejšie tempom ako tie v západnej Európe,“ hovorí Garret Byrne, partner spoločnosti Deloitte a vedúci oddelenia transakčných služieb v oblasti fúzií a akvizícií.

Hlavné zistenia prieskumu:

- Viac než 96 % respondentov očakáva, že sa stav ekonomiky v regiónelepší alebo zostane stabilný, pričom sa bude neustále ozdravovať, avšak nedosiahne úroveň rastu rokov 2006 – 2007;
- Takmer tri štvrtiny (74 %) respondentov očakávajú, že väčšinu svojho času budú venovať hľadaniu nových investičných príležitostí, čo je veľký kontrast v porovnaní s októbrom 2008, keď 55 % respondentov odpovedalo, že sa zameria na riadenie portfólia;
- 65 % respondentov predpokladá nárast počtu transakcií/aktivity v oblasti fúzií a akvizícií, čo predstavuje najvyššie percento za posledných šesť a pol roka;
- Od októbra 2008 vzrástol počet respondentov očakávajúcich výrazný nárast výkonnosti ich

Prieskum dôvery private equity investorov v strednej a juhovýchodnej Európe

Zdroj: Deloitte Slovensko

portfólia spoločností z 5 % na súčasných 35 %, rýchlo rastúca výkonnosť akciových trhov znamená, že za optimistický postoj možno považovať aj to, že 61 % respondentov nepredpokladá žiadnu zmenu.

Celkový záver správy je, že najväčším problémom v najbližších šiestich až dvanástich mesiacoch bude premeniť tento rastúci optimizmus na úspešné ukončenie transakcií, ktoré prinesú hodnotu a budú ďalej poháňať ozdravovanie ekonomiky v regióne.

Nedostatok veľkých príležitostí na Slovensku

Medzinárodné private equity firmy pôsobiace v regióne strednej a juhovýchodnej Európy investovali na Slovensku len sporadicky. „Dôvodom bol a očakávam, že aj v budúcnosti bude nedostatok konkurenčných a dostatočne veľkých príležitostí v porovnaní s inými krajinami regiónu, ako aj skutočnosť, že slovenskí finanční investori lepšie poznajú trhové podmienky a vedeli lepšie využiť existujúce príležitosti ako zahraniční investori. Závery prieskumu možno vo

Ekonomiky v strednej Európe by mali rásť rýchlejšie tempom ako tie v západnej Európe.

všeobecnosti aplikovať aj na Slovensko, avšak napriek tomu, že optimizmus a apetít investovať rastie, schopnosť private equity firiem pôsobiacich na Slovensku realizovať nové investície je a bude ovplyvnená najmä finančnou výkonnosťou a stabilitou ich existujúcich investícií v jednotlivých odvetviach, dostupnosťou vlastného

Ako investujú private equity skupiny

Private equity (PE) možno charakterizovať ako súkromné prostriedky investované prostredníctvom investičných fondov, spravovaných PE firmami, do súkromných (neobchodovateľných) spoločností obvykle formou kombinácie vlastných a cudzích zdrojov (akvizíčných úverov), poskytnutím rastového kapitálu, rizikového kapitálu (venture capital), resp. tzv. podriadeného financovania alebo investovaných do problémových aktív. Private equity sa investujú na dohodnuté obdobie, ktoré obvyčajne nepresahuje 5 až 7 rokov, za účelom zabezpečenia cieľovej návratnosti investovaného kapitálu.

kapitálu a schopnosťou inovatívne pristupovať k vyhľadávaniu a realizácii nových investičných príležitostí,“ dodáva Maroš Sokolovský, riaditeľ na oddelení finančného poradenstva Deloitte Advisory v Bratislave.

Zadlženosť obmedzuje rast

Podľa Garreta Byrnea však nesmieme zabúdať na možné prekvapenia, ktoré môžu výrazne zmeniť tieto vyhliadky. „Prostredie je dynamické,“ uviedol. „Ekonomiky na celom svete sú nesmierne zadlžené, čo bude obmedzovať rast. Všetci čakáme, čo nás ešte prekvapí. Kríza v Grécku a neskoršia pomoc krajín EÚ veľmi jasne dokazujú, aký môže mať takáto udalosť dopad. Celkový dopad takýchto problémov sa ešte len bude merať a plne ho pochopíme vtedy, keď budeme vedieť, kto bude platiť a kedy.“

VJ

Najvyššie požiadavky bezpečnosti

Ukončený proces EIA odporúča dostavbu 3. a 4. jadrového bloku v Mochovciach

Stavebné povolenie pre jadrovú elektrárňu Mochovce je z roku 1986.

Diskusia okolo jej dostavby trvala dlho, dnes je však už jasné, že v nej pribudnú ďalšie dva bloky.

Nedávne Európske jadrové fórum, ktorého piaty ročník sa zišiel v Bratislave, a diskusia v rámci platformy Foratom venovali pozornosť téme jadrovej bezpečnosti a dopadom jadrovej energetiky na životné prostredie. Je to zásadná otázka aj pre Slovenské elektrárne, člena skupiny Enel, najmä v súvislosti so stavbou 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne Mochovce.

O tejto problematike sme sa rozprávali s Jozefom Zlatňanským, manažérom útvaru nezávislého hodnotenia bezpečnosti SE člena skupiny Enel.

Dostavba jadrovej elektrárne v Mochovciach sa rieši už veľa rokov. V apríli tohto roku vydalo Ministerstvo životného prostredia SR záverečné stanovisko z procesu posudzovania vplyvov prevádzky dvoch nových blokov atómovej elektrárne

Mochovce na životné prostredie (Environmental Impact Assessment – EIA). Kedy sa proces EIA na túto tému začal a čo mu predchádzalo?

Proces EIA sa začal koncom roka 2008. Predchádzali mu dve analýzy. Prvou bola Štúdia uskutočniteľnosti, keďže táto stavba bola povolená ešte v roku 1986 a medzitým sa sprísnila požiadavka na jadrovú bezpečnosť, ktorá sa nedá oddeliť od dopadov na životné prostredie.

Druhou analýzou bol tzv. bezpečnostný koncept blokov č. 3 a 4 jadrovej elektrárne Mochovce. V tomto dokumente sa preukázala skutočnosť, že jadrová bezpečnosť – ako najdôležitejšia priorita pre našu spoločnosť – bude pri týchto blokoch na najvyššej a medzinárodne akceptovateľnej úrovni. Až keď oba dokumenty preukázali vysokú úroveň bezpečnosti a realizovateľnosť projektu, išli sme do procesu EIA.

Prečo sa pristúpilo k procesu EIA, keď už v minulosti bolo vypracovaných niekoľko štúdií a bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu jadrovej elektrárne v Mochovciach?

Proces má svoje pravidlá a vy v ňom musíte skúmať dopad navrhovanej činnosti na okolie, na životné prostredie a niektoré ďalšie dopady. Sú tu aj legislatívne požiadavky. Sme taktiež povinní komunikovať túto investíciu, resp. navr-

hovanú činnosť aj s okolitými štátmi a s Európskou komisiou nielen na základe dohovorov, ale robíme to aj na základe politiky otvorenosti našej spoločnosti.

Prvá štúdia EIA pre Mochovce bola spracovaná v 90. rokoch a bola financovaná Európskou bankou pre obnovu a rozvoj, ktorá sa plánovala podieľať na dostavbe blokov. Druhá štúdia bola spracovaná Výskumným ústavom jadrových elektrární, aby sa potvrdili všetky aspekty dopadu na životné prostredie – keďže dva bloky boli už v prevádzke – vrátane dopadov na obyvateľstvo. V rámci procesu EIA bola spracovaná tretia štúdia s najnovšími poznatkami.

Ako prebiehal proces EIA pre dostavbu tretieho a štvrtého bloku jadrovej elektrárne Mochovce, kto sa v jeho priebehu k diskutovaným otázkam najviac vyjadroval?

Najdôležitejšie pripomienky prichádzajú z okolitých obcí a od obyvateľstva. Vyjadrujú sa aj mimovládne organizácie, napríklad Greenpeace a Za matku zem a iní.

Ministerstvo životného prostredia SR všetky pripomienky zhrnulo a vydalo tzv. rozsah hodnotenia. Ministerstvo životného prostredia SR zverejnilo správu EIA na internetovej stránke a začalo sa verejné posudzovanie, v ktorom mal každý právo zasielať ministerstvu pripomienky k navrhovanej činnosti vrátane subjektov zo zahraničia.

■ **Mala štúdia EIA vplyv na výber dodávateľa technológie alebo sa už na začiatku vedelo, kto je dodávateľ technológie, a až neskôr sa stanovili požiadavky, ktoré musí spĺňať dodávaná technológia?**

Samotná štúdia EIA, ani proces EIA, nemá dopad na výber dodávateľa technológie. Samotná štúdia EIA vychádza z toho, že sa ide stavať jadrová elektrárňa podľa najnovších znalostí a vedomostí a najprísnejších bezpečnostných požiadaviek platných v EÚ.

■ **Ako obstoja jadrové elektrárne v porovnaní s inými typmi elektrární z pohľadu efektivity výroby elektrickej energie?**

Témou dňa v EÚ je zabezpečenie dostatku energie pre udržateľný rozvoj. Zámer je získať ju energetickým mixom. V EÚ sa na výrobe elektrickej energie podieľa 30 % jadrová energetika, na Slovensku je to viac ako 50 %.

Výroba elektriny v jadrových elektrárňach je veľmi efektívna a obstoja v porovnaní s uhlím, plynom a na Slovensku aj s vodou – pretože voda je u nás drahá. Obnoviteľné zdroje vo forme slnka a vetra treba rozvíjať, ale tieto zdroje štát stále dotuje.

■ **Aký význam má táto štúdia EIA pre Slovenské elektrárne, prípadne pre ich majoritného vlastníka – skupinu Enel?**

Skupina Enel má veľký záväzok, lebo ide znovu otvárať jadrový program v Taliansku. Skúsenosti, ktoré sú na Slovensku nazhromaždené z prevádzky jadrových elektrární, ale aj zo samotného procesu EIA, sú pre skupinu Enel, ktorá je druhým najväčším výrobcem elektrickej energie v Európe, cenné.

■ **Čo bolo najväčším problémom pre vás v procese EIA, stanovisko obyvateľov alebo iných subjektov, ktoré sa v procese vyjadrovali?**

Najväčším problémom bolo neodborné uplatňovanie niektorých nejasných medzinárodných dohôd v praxi u niektorých oponen-

V záverečnom stanovisku procesu EIA je vyše 35 odporúčaní, ktoré reagujú na všetky podnety.

tov v tomto procese. My sami máme záujem, aby jadrová elektrárňa bola najbezpečnejším prvkom nášho portfólia.

Podľa rôznych výskumov na Slovensku je až 70 % obyvateľov naklonených budovaní jadrovej elektrárne. Ľudia s vyšším vzdelaním sú jadrovej energetike viac naklonení ako ľudia s nižším vzdelaním. Jadrovú energetiku viac podporujú muži ako ženy, regionálne má najväčšiu podporu priamo v regiónoch, v ktorých

Jozef Zlatňanský

sú postavené jadrové elektrárne. Nespokojné s jadrovým programom sú malé nevládne organizácie, podporované hlavne zo susedného Rakúska.

■ **Mal schvaľovací proces EIA na Slovensku nejaké odlišnosti oproti podobným schvaľovacím procesom v iných častiach Európy?**

Áno, mal. Na Slovensku proces EIA prebiehal ústretovejšou formou v porovnaní s inými európskymi krajinami ako napríklad s Fínskom. Okrem toho, že boli všetky okolité krajiny pozvané do Bratislavy, verejné prerokovania sme organizovali vo Viedni a v Ostrihome. Ministerstvo životného prostredia SR vyšlo v ústrety aj nečlenovi Espoo dohovoru – Bavorsku – a požiadalo ho o pripomienky. Teda počas procesu EIA u nás bolo každému, kto o to požiadal, umožnené do procesu vstúpiť.

■ **Rakúsko je jedným z našich susedov a súčasne je to jediný štát v EÚ, ktorý nemá na svojom území jadrovú elektrárňu. Ako komunikujete na tému jadrovej bezpečnosti s kolegami z Rakúska?**

Na túto tému sa na základe dvojstrannej dohody v oblasti spoločného záujmu v jadrovej a radiačnej bezpečnosti stretávame s kolegami z Rakúska pravidelne od roku 1993. Jedno z pravidelných stretnutí sa uskutočnilo aj v dňoch 7. a 8. júna v Salzburgu.

S Rakúskom máme spoločnú sieť na sledovanie a monitorovanie radiačnej situácie a náš sused má nepretržité informácie o radiačnej situácii v lokalite Mochovce. Rakúsko ako nejadrová krajina v EÚ sa nám odpláca za nadštandardné vzťahy tým, že nám umožňuje školenia našich jadrových technikov na výskumnom reaktore vo Viedni.

Miloš Nemeček/Vladimír Ješko
Foto archív SE.

Najväčšia investícia v histórii Slovenska

- Dostavba 3. a 4. bloku elektrárne Mochovce je jednou z troch jadrových elektrární, ktoré sa teraz stavajú v EÚ.
- Dostavba 3. a 4. bloku je plánovaná v rokoch 2012 a 2013, výkon každého bloku bude 440 MW.

- Dodávateľ jadrovej časti: Atomstrojexport, Enseco, Inžinierske stavby Košice, Škoda JS, VUJE.
- Dodávateľ nejadrovej časti: ENEL Ingegneria e Innovazione.
- Dodávateľ systému kontroly a riadenia: Areva – Siemens.
- Až 2/3 prác realizujú slovenské firmy, celkový objem investície je cca 2,7 miliardy eur.
- Komunikačná stratégia projektu stavby MO34 je založená na otvorenosti a transparentnosti. Viac ako 2/3 obyvateľov Slovenska a viac ako 87 % obyvateľov v 10-kilometrovom pásme okolo elektrárne podporujú dostavbu 3. a 4. bloku.

Zdroj: SE

Jadrová energia ako riešenie

Z bratislavského zasadania Európskeho jadrového fóra

Jadrová energia bude mať v budúcich rokoch v energetickom mixe Európy ústrednú úlohu. Zhodli sa na tom účastníci 5. európskeho jadrového fóra (ENEF), ktoré sa v máji uskutočnilo v Bratislave s reprezentatívnym európskym obsadením.

„V Európskej komisii sme zajedno v tom, že musíme ďalej rozvíjať európske rámcové podmienky pre jadrovú energiu,“ uviedol na jadrovom fóre eurokomisár pre energetiku Günther Öttinger. Podľa neho je však už na jednotlivých členských štátoch, aby sa rozhodli, či budú využívať jadrovú energiu alebo nie a ak áno, v akej forme. Zdôraznil, že EK má v tejto oblasti jasné priority, ktorými sú predovšetkým spoľahlivé záruky pre bezpečnosť jadrových zariadení a ich prevádzku. „V EÚ máme 145 jadrových reaktorov, teda významný park elektrární,“ konštatoval.

Ide o sebestačnosť EÚ ako celku

Jadrová energia bude v Európe kľúčovým zdrojom energie v najbližších 10 až 15 rokoch aj podľa predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa spoločnosti Slovenské elektrárne (SE), a. s., Paola Ruzziniho. „Nepôjde pritom o to, či jednotlivé členské krajiny EÚ budú elektrickú energiu dovážať alebo vyvážať, ale bude dôležité to, či bude vôbec energeticky sebestačná celá EÚ alebo nie,“ uviedol. Konštatoval, že jadrový priemysel potrebuje v EÚ taký právny rámec, ktorý by ochránil obrovské investície, ktoré bude tento sektor pre svoj rozvoj v budúcnosti potrebovať. „Orgány v Bruseli už pripravujú direktívu o nových bezpečnostných pravidlách v sektore jadrovej energetiky,“ upozornil. Pripomenul, že v roku 2009 približne 88 % elektrickej energie v SR pochádzalo zo zdrojov neproduktujúcich skleníkové plyny. „Z tohto množstva 67 % pochádzalo z jadrových zdrojov, 21 % z hydroelektrární a 12 % z termálnych zdrojov,“ dodal P. Ruzzini.

Akcelerácia na Slovensku

Podľa predsedu vlády SR Roberta Fica využívanie jadrovej energie nadobúda na význame.

„Prišli sme preto rad opatrení na zvýšenie výkonu existujúcich jadrových blokov, ale aj na podporu výstavby nových zdrojov na výrobu elektriny na Slovensku,“ uviedol. „V jadrovej energii vidíme perspektívu alternatívu a pozitívny signál aj pre svetovú energetickú bezpečnosť,“ dodal.

V čase hospodárskej a finančnej krízy je potrebné urobiť všetko pre zníženie zraniteľnosti ekonomík. „Považujeme preto najmä výstavbu jadrových elektrární za nový impulz. Som presvedčený, že aj tieto obrovské investície prispievajú k tomu, že Slovensko má mať podľa Európskej komisie v roku 2010 a 2011 najvyšší hospodársky rast v rámci celej EÚ,“ povedal R. Fico. Ocenil, že aj na pôde EÚ jadrová energetika nachádza čoraz väčšiu podporu. Značný podiel na tom majú časté intervencie poslancov Európskeho parlamentu.

Príprava nových kapacít

Výstavba 3. a 4. bloku Jadrovej elektrárne Mochovce by mala byť ukončená v roku 2012, respektíve v roku 2013. Premiér informoval, že pravidelne navštevuje túto atómovú elektrárňu a zaujíma sa, či sa časový harmonogram dodržiava. Tretí a štvrtý blok budú podľa neho spĺňať všetky predpísané štandardy a zaradia sa medzi najbezpečnejšie jadrové elektrárne na svete.

Aj keď rozhodnutie o využívaní jadrovej energetiky je suverénnym právom každého členského štátu EÚ, všetky veľké investície do odvetvia je potrebné oznámiť Európskej komisii (EK). V prípade dostavby 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne Mochovce EK súhlasila, rovnako ako s vytvorením spoločného podniku – Nového jadrového zdroja v Jaslovských Bohuniciach,

ktorý SR plánuje vybudovať s českou energetickou spoločnosťou ČEZ.

Ekologický zdroj

„Jadrová energia patrí už dnes k najvýznamnejším tzv. nízkouhlíkovým zdrojom energie v Európe, vďaka čomu sa do ovzdušia ročne nedostane takmer 900 miliónov ton oxidu uhličitého,“ konštatoval počas bratislavského fóra riaditeľ francúzskej Komisie pre atómovú a alternatívnu energiu Alain Porracchia. Pripomenul, že jadrové reaktory tzv. 2. generácie boli vybudované počas 70. a 80. rokov minulého storočia s licenciou na prevádzku spravidla na 40 rokov. „Bude preto potrebné, aby sa prijali zásadné kroky v súvislosti so životnosťou týchto jadrových reaktorov, čo si bude vyžadovať vysoké investície. Európa bude musieť ihneď začať pracovať aj na zavádzaní 3. generácie jadrových reaktorov,“ povedal.

Podľa A. Porracchia lepšie riadenie životnosti reaktorov 2. generácie umožní dlhšiu prevádzku elektrární, ako sa pôvodne predpokladalo. Elektrárne 3. generácie začnú fungovať okolo roku 2015 a 4. generácia zhruba v roku 2040, a to v závislosti od ceny uránu a potrieb trhu. „Súčasná technológia ešte stále nedostatočne využíva uránové zdroje. Lhkovodné jadrové reaktory využívajú približne len 1 % z dostupnej jadrovej energie obsiahnutej v uráne. Vývoj ukazuje, že lhkovodné reaktory budú aj naďalej zohrávať hlavnú úlohu aj v tomto storočí,“ dodal A. Porracchia.

Hlavným aspektom rozvoja jadrovej energetiky však podľa neho aj v budúcnosti bude bezpečnosť prevádzky, ktorú bude potrebné posilňovať aj prostredníctvom nadnárodnej harmonizácie.

TA/JF

Slovákovi sa nechce do podnikania

Slováci si zo všetkých národov EÚ najmenej želajú byť samostatne zárobkovo činnými osobami.

Iba 26 % obyvateľov SR by si pralo zarábať si na svoj chlieb prostredníctvom vlastného podnikania. Vyplynulo to z výskumu Eurobarometra, zameraného na podnikanie, jeho rozvoj a motiváciu ľudí začať podnikáť. Údaje preň sa zbierali v decembri 2009.

Zlý obraz podnikateľa

Tí slovenskí občania, ktorí preferujú byť zamestnancami (65 %), uviedli ako hlavné dôvody pravidelné príjmy, istotu zamestnania a stabilný pracovný čas. Slováci vnímajú podnikateľov aj vo všeobecnosti skôr negatívne – až 70 % opýtaných si myslí, že sa starajú len o vlastnú peňaženku. V porovnaní s Dánskom (24 %), Fínskom (32 %) či Holandskom (36 %) je to priepastný rozdiel, navyše, oproti roku 2007 je to nárast o 20 percentuálnych bodov.

Asi 73 % obyvateľov SR má pocit, že podnikatelia len využívajú prácu iných (Dánsko 22 %, ČR 35 %). Z prieskumu možno vyčítať aj to, že všeobecne sa postkomunistické krajiny stavajú k podnikateľom rezervovane až negatívne, kým tie, v ktorých je usadená trhovú ekonomiku už dlhší čas, vnímajú týchto ekonomických akté-

rov kladnejšie. Obraz podnikateľa v spoločnosti berú priaznivo Dáni, Fini, Íri, Francúzi, kým najviac sú podnikatelia „trňom v oku“ v Bulharsku, Maďarsku a Grécku.

Chýbajú nápady

To, že sa stanú podnikateľmi počas nasledujúcich piatich rokov, si pripúšťa len jeden z piatich Slovákov (vo Švédsku polovica opýtaných, v priemere EÚ je to približne jeden z troch). Vo všeobecnosti označili ako bariéru nedostatok počiatočného kapitálu a nepriaznivé prostredie na podnikanie. Slováci priznali aj chýbajúci nápad, na základe ktorého by mohli postaviť podnikateľský plán (až 27 %, čo je najvýraznejší podiel tohto dôvodu v celej EÚ).

Celkovo už podniká 12 % Európanov – najviac vo Fínsku (25 %) a na Cypre (19 %), kým najmenej v Belgicku, Dánsku, Francúzsku, Luxembursku, Malte, Slovinsku a na Slovensku (len 9 %). Mimo EÚ je najviac podnikateľov v Číne (27 %), Turecku (23 %), USA (21 %) a na Islande (20 %).

Z opýtaných Slovákov, ktorí už skúsenosti s podnikaním majú, 15 % podniká vyše 3 rokov, 17 % sa podnikanie nevydarilo a 9 % Slovákov svoje podnikanie predalo alebo niekomu odovzdalo. Slováci v rámci EÚ aj najmenej veria vo vlastné schopnosti, keď len 60 % si myslí, že ak natrafia na ťažkosti, sú schopní ich prekonať. Najsebavedomejší sú Dáni (95 %), Cyperčania, Slovinci (po 89 %), Íri a Briti (po 88 %).

TA

SOPK ocenila J&T

Slovenská obchodná a priemyselná komora udelila spoločnosti J&T Finance Group čestné uznanie za zásluhy o rozvoj slovenskej ekonomiky a podnikania. Ocenenie udelené pri príležitosti 15. výročia založenia J&T prevzal 27. mája z rúk predsedu SOPK Petra Mihóka prezident skupiny Jozef Tkáč.

J&T je na Slovensku jednou z najznámejších značiek a zároveň jednou z najväčších do-

máciach finančných skupín, ktorá dáva prácu desiatkam tisíc ľudí. Prvá spoločnosť pod značkou J&T – J&T Securities, s. r. o., vznikla v roku 1994 a zaoberala sa obchodovaním s cennými papiermi. V súčasnosti je skupina jedným z najaktívnejších investorov na Slovensku a v ČR. Jej konsolidované aktíva prevyšujú 3,6 miliardy eur a konsolidovaný vlastný kapitál viac ako 600 miliónov eur.

TA

Európske podnikateľské ocenenia 2010

Na záver Európskeho týždňa malého a stredného podnikania (SME Week) koncom mája predstavila Európska komisia víťazné projekty 4. ročníka súťaže, ktorej cieľom je vyzdvihnúť iniciatívy na podporu podnikania a podnikateľského myslenia. Na slávnostnom ceremoniáli v Madride sa zúčastnila i zástupkyňa jedného zo slovenských nominovaných projektov Ivica Ďuricová (projekt Hybridná jazyková škola). Do Európskych podnikateľských ocenení 2010 sa zapojilo viac ako 338 podporovaných iniciatív z 28 európskych krajín. Za Slovensko nominovala Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP), ako národný koordinátor súťaže, dva projekty:

1. Naša Bratislava (Nadácia Pontis) – v kategórii Zodpovedné podnikanie prístupné pre všetkých; ide o projekt firemného dobrovoľníctva pomoci zamestnancov bratislavských firiem komunitným organizáciám.

2. Hybridná jazyková obecná škola (Občianske združenie Smart Language Courses v spolupráci s obcou Košeca) v kategórii Investície do zručností; ide o zvyšovanie kvalifikácie miestnych obyvateľov.

Hlavnú cenu a víťazstvo v kategóriách získali projekty z Francúzska, Rakúska, Švédska, Poľska a Nemecka. **MŠ**

Národná cena produktivity

Cenu ministra hospodárstva Národnú cenu produktivity získala v kategórii Malý a stredný podnik spoločnosť DIPEX, spol. s r. o., Sereď a v kategórii Veľký podnik spoločnosť Continental Ma-

tador Rubber, spol. s r. o., Púchov. Ceny odovzdali v rámci odborného podujatia Digitálny podnik v Žiline.

„Hodnotenie súťažiacich organizácií je založené na posúdení stavu riadenia produktivity v podniku a vývoja vybraných finančných ukazovateľov. Jedným z hlavných prínosov pre organizácie, ktoré sa zúčastňujú súťaže, je realizácia samohodnotenia, ktoré umožní identifikovať potenciály pre zlepšenie,“ informoval predseda Správnej rady Slovenského centra produktivity (SCP) Milan Hulín. SCP poverilo organizáciou súťaže Ministerstvo hospodárstva SR. O ocenenie sa uchádzalo 50 spoločností.

JF

Základné poistenie pre podnikateľov

Podnikanie má mnoho nástrah a rizík, treba sa pred nimi chrániť

Podnikateľská činnosť svojou rôznorodosťou vyžaduje rôzne typy poistení. Firmy sa pri hľadaní najvhodnejšieho poistenia pre svoj biznis nezaobídu bez odborného poradenstva.

Vefa firiem berie poistenie akéhokoľvek druhu ako nutné zlo a nevenuje mu patričnú pozornosť. Často býva hlavným kritériom pri výbere konkrétnej ponuky cena. Byť zle poistený je však to isté, ako byť nepoistený vôbec. Preto je dobré pri poistení podnikania spolupracovať s odborníkmi z poradenskej spoločnosti alebo s pracovníkmi poisťovne. Najväčšie poisťovne sa snažia riešiť ponuku poistení pre podnikateľov komplexne. Nie každá poisťovňa je však schopná poskytnúť podnikateľom poistenie všetkých ich aktivít. Základné poistenie majetku podnikateľov obvykle kryje poistenie proti požiaru, úderu blesku, výbuchu a pádu lietadla.

Predmet poistenia

Firma by do poistnej zmluvy mala vždy presne zadefinovať, čo je a čo nie je predmetom poistenia, aby v prípade poistnej udalosti nevznikli žiadne pochybnosti. Dôležité je aj definovanie vlastníckeho práva k veciam, ktoré majú byť predmetom poistenia. Inak by mala byť zmluva postavená, ak firma vykonáva svoju činnosť napríklad v prenájatých priestoroch, a inak, ak je vo vlastných. Podobne, ako keď si na základe zmluvy zapožičiava vybavenie alebo stroje. Základný rozsah poistenia totiž nemusí kryť škody na veciach užívaných alebo prevzatých.

Poistná suma pri poistení majetku

Najčastejšou chybou pri poistení podnikateľov je podpoistenie. To znamená, že poistná suma je nižšia ako reálna hodnota majetku. Samotná poisťovňa na to väčšinou nemá šancu prísť až do chvíle, kým nenastane poistná udalosť a klient nepožiadá o poistné plnenie. Takže aktuálnosť týchto údajov by si mal strážiť poistený.

Pri likvidácii poistnej udalosti sa vychádza z presných čísel v účtovníctve a poistná suma

musí zodpovedať hodnote poisteného majetku v čase vzniku škody. Ak je nižšia, klient je podpoistený a poisťovňa zníži poistné plnenie.

Pozor na aktuálnosť pri poistení nehnuteľností

Do podpoistenia sa dá dostať nielen zlým ocenením majetku pri dojednávani zmluvy, ale rizikom je aj čas. Poistnú sumu je potrebné pri poistení nehnuteľností prehodnocovať

Každé poistenie podnikateľov sa posudzuje individuálne, cena závisí od mnohých faktorov.

minimálne raz za rok, v prípade poistenia hnutelého majetku či zásob firmy pri každej relevantnej zmene. Alebo tiež minimálne raz ročne. Niektoré poisťovne majú v poistných podmienkach toleranciu odchýlky poistnej sumy od skutočnej hodnoty majetku vo výške 10 až 20 percent, kedy ešte klienta nepova-

žujú za podpoisteného. No firmy by sa na túto klauzulu spoliehať nemali.

Autá, pracovníci a zodpovednosť

Pri poistení podnikania by mali firmy myslieť aj na ďalšie typy rizík. Medzi najdôležitejšie patria poistenie majetkového prerušenia prevádzky, poistenie strojného prerušenia prevádzky, poistenie strojov, elektroniky a nákladu a poistenie zodpovednosti za škodu. Na poistenie zodpovednosti za škodu by mali myslieť predovšetkým živnostníci, ktorí za spôsobenú škodu ručia celým svojím majetkom.

Väčšina firiem sa nezaobíde aj bez dobre fungujúceho autoparku. V ponuke poisťovní tak pri ponuke poistenia podnikania často nájdete aj flotilové poistenia. Za flotilu sa obvykle považuje päť a viac áut, ktoré možno poistiť jednou zmluvou povinného zmluvného poistenia alebo havarijného poistenia.

Niektoré poisťovne ponúkajú podnikateľom aj skupinové poistenie osôb pre zamestnancov. Pri tomto type poistenia ide o kapitálové alebo investičné životné poistenie, prípadne o úrazové poistenie osôb.

Čo ovplyvňuje cenu

Stanovíť konečnú výšku poistného v poistení podnikateľov je oveľa náročnejšie ako pri majetkovom či zodpovednostnom poistení

Keď poistenie zachránilo firmu

Poistenie by malo slúžiť hlavne pre prípady takých škôd, ktorých následky vie klient prekonať len s ťažkosťami, prípadne mu hrozí koniec podnikateľskej činnosti. Uvádžame dva takéto príklady z praxe poisťovní.

Zhorenie haly – poisťovňa Generali

U klienta vyrábajúceho drevený nábytok došlo následkom požiaru k zhoreniu celej haly aj s jej zariadením, materiálom a výrobkami. Nakoľko mal klient uzatvorené poistenie tohto nehnuteľného aj hnutel'ného majetku, ako aj škody spôsobené prerušením prevádzky, túto majet-

kovú aj ekonomickú škodu spôsobenú požiarom mal nahradenú svojím poisťovateľom. Bez poistenia by takáto škoda pre neho znamenala ukončenie podnikateľskej činnosti.

Poškodenie traktora – Komunálna poisťovňa

Klient zaoberajúci sa poľnohospodárskou výrobou si poistil svoj jediný univerzálny traktor. Došlo k jeho poškodeniu a vyradeniu z prevádzky. Komunálna poisťovňa poskytla poistné plnenie za tzv. lom stroja a zaplatila náklady spojené s opravou traktora. Bez spojzadenia traktora by mal klient veľké problémy, pretože na prácu traktora bolo naviazaných veľa ďalších činností a celková prevádzka klienta.

súkromných fyzických osôb. Každý prípad sa posudzuje individuálne a cena poistenia závisí od mnohých faktorov. Okrem výšky poistných súm a rozsahu krytia je to napríklad pravdepodobnosť, s akou poistná udalosť skutočne nastane. V živelnom poistení majetku sa to posudzuje napríklad podľa dostupnosti miesta poistenia pre hasičský zbor, požiarnej vybavenosti budov, materiálovej konštrukcie nehnuteľností, v ktorých je prevádzka umiestnená,

a blízkosti vodných tokov. Pri poistení zodpovednosti za škody hrá úlohu napríklad okolitý majetok, ktorý sa nachádza v blízkosti miesta poistenia, a predmet činnosti, ktorú podnikateľ vykonáva. Ďalej výška ročného obratu firmy, investičné zámery do budúcnosti či informácie o výrobku, ktorý vyrába.

Vladimír Ješko,
Peter Világi, MFC
Ilustračné foto: TASR

GW108-713

Čo ponúkajú poisťovne pre podnikateľov

Allianz – Slovenská poisťovňa

Komplexné poistenie podnikateľov - ochrana podnikania na základe vlastných požiadaviek. V jednej poistnej zmluve až sedem druhov poistenia.

Komplexné poistenie malých podnikateľov - v jednej poistnej zmluve je až šesť druhov poistenia, ktoré si môžu klienti uzatvoriť v troch moduloch krytia - Basic, Standard a Optimal.

Generali Slovensko

Poskytuje pre podnikateľov skupinové poistenie osôb, flotilové poistenie vozidiel, poistenie majetku, poistenie zodpovednosti za škodu, cestovné poistenie pre zamestnancov.

Groupama Poisťovňa

Poskytuje komplexný produkt, ktorý kryje riziká živelného poškodenia, poškodenie stroja, elektroniku, všeobecnú zodpovednosť vrátane doplnkovej zodpovednosti, ako sú regresy, finančné škody, prevzaté veci, škody z držby nehnuteľností.

Kooperativa

Poistenie majetku podnikateľov, PZP a havarijné poistenie vozidiel, poistenie prepravy, poistenie škôd zamestnancov zamestnávateľovi, poistenie zodpovednosti, poistenie prerušenia prevádzky.

Komunálna poisťovňa

Poistenie majetku, stavebno-montážne poistenie, poistenie zodpovednosti - výrobková, profesijná zodpovednosť a zodpovednosť manažérov, poistenie prepravy, cestovné poistenie, poistenie záruky - poistenie colného dlhu, u vozidiel PZP a havarijné poistenie.

VN

Chemolac a.s. získal ocenenie Národná cena produktivity

Už z prvých výsledkov hospodárenia svetových, ale aj slovenských firiem po skončení roka 2009 bolo evidentné, že medziročný pokles obratu v čase hospodárskej krízy nie je priamo úmerný poklesu zisku. Prečo sa toto deje? Dobré riadené firmy vsadili na úsporu nákladov. S prehodnotením svojho dopytu a súčasných zdrojov sa snažia o elimináciu nadbytočných nákladov. Po vnútorných analýzach sa snažia znížiť náklady na účtoch, ktoré najviac zafazujú ich hospodárenie. Obvykle má však takéto jednoduché škrtanie nákladov iba krátkodobý efekt a tak skupiny manažérov zameriavajú svoju pozornosť okrem tlaku na zvýšenie odbytu aj do vlastného výrobného procesu. Po prvotnej fáze analýzy súčasného stavu výrobného procesu prichádza na rad zmena zabehnutého systému a jeho prestavenie s cieľom zvýšiť efektivitu. Práve toto je jednoznačne cesta, ktorá dokáže zabezpečiť symbiózu medzi požiadavkou zákazníka na rýchle a kvalitné vybavenie objednávky a medzi potrebou producentov, vyrobiť produkt s minimálnymi nákladmi v optimálnej dodacej lehote a v požadovanej kvalite. CHEMOLAC a.s. Smolenice začal výraznejšie prehodnocovať efektivitu svojich vnútorných operácií už v roku 2007 kedy nadviazal spoluprácu so Slovenským centrom produktivity zo Žiliny. Výroba a technické aktivity boli zamerané na odkrývanie rezerv v produktivite práce a znižovaní nákladov na jednotku produkcie a napríklad i v zavedení merania skutočných výkonových parametrov liniek a spotreby času na jednotlivé operácie. Výstupy z meraní budú použité pri dokončení projektov zameraných na normovanie spotreby času, výrobné plánovanie a plánovanie potrieb predaja. Jedným z hlavných nástrojov do budúcnosti, ktoré prispievajú k zvýšeniu efektivity a k zrýchleniu reakcie na požiadavky zákazníkov bude výroba farieb mixačným spôsobom, ktorá je vo fáze rozpracovanosti. Postupné zlepšovanie vnútorných operácií na úrovni plánovania, vlastnej výroby ako aj investície do modernizácie výrobných zariadení a kompletne prestavenie centrálnej expedície na nový informačný systém priniesli spoločnosti lepšiu flexibilitu voči zákazníkom a v neposlednom rade aj úsporu nákladov čo potvrdzuje aj to, že spoločnosť bola ocenená v máji 2010 Národnou cenou produktivity práce.

Chýbajú trezory na zlato

Najväčšie svetové banky a burzové spoločnosti budujú nové trezory, aby mali kde uložiť zlaté prúty a mince za desiatky miliárd USD. Záujem o zlato medzi investormi narastá. Dôvodom sú obavy z ďalšieho vývoja svetovej ekonomiky v dôsledku európskej dlhovej krízy. Investori preto hľadajú spôsoby,

ako bezpečne uložiť peniaze, a zlato je v tomto smere stávkou na istotu. Uskladnenie zlata v trezoroch sa tak stalo pre banky výnosným odvetvím podnikania. **TA**

Na kontinent prichádza britská zaistovňa

Britská poisťovacia skupina Amlin sa rozhodla konkurovať európskym zaistovním ako sú Munich Re, Swiss Re či Hannover Rück. Jej zaistovňa vstupuje na trh ako Amlin Re Europe so základným kapitálom 1,4 miliardy USD (1,08 miliardy eur). Na to, aby získala klientelu, bude musieť nová zaistovňa zmeniť doterajšie zvyklosti kontinentálnych poisťovní. Amlin je stredne veľká úzko špecializovaná poisťovňa, ktorá pôsobí na londýnskom trhu v poisťovacom združení Lloyd a na Bermudách. Je vysoko zisková. Pri výbere poisťovního, 1,5 miliardy GBP (1,76 miliardy eur) dosiahol vlni jej zisk pred zdanením 509 miliónov GBP. **TA**

ABN Amro asi nevráti štátu všetky peniaze

Holandskému štátu sa pravdepodobne nevrátia späť všetky peniaze, ktoré investoval do záchrany a podpory zoštatnenej banky ABN Amro. Ide pritom o sumu 30 miliárd eur, čo vyvolalo nové diskusie o adekvátnosti záchranej akcie vlády a požiadavku, aby sa pomocou pre ABN Amro začal opäť zaoberať parlament. **TA**

Európske banky odškodnia Madoffove obete

Európske banky odškodnia obete podvodov Bernarda Madoffa. Podľa najnovších správ 20 európskych ústavov vypláti odškodnenie jeho 720 000 obetiam. Dostanú spolu 12,7 miliardy eur. Na odškodnení sa dohodli nemecké, francúzske, portugalské a britské banky. Švajčiarske banky sa v dôsledku zachovávaného bankového tajomstva k dohode nepripojili. **TA**

WSS s nárastom nových zmlúv

Záujem Slovákov o financovanie bývania formou stavebného sporenia začína opäť rásť. Dokumentujú to výsledky Wüstenrot stavebnej sporiteľne (WSS), ktorá zaznamenala nárast nových zmlúv už v 1. štvrtroku tohto roka a tento trend potvrdili aj čísla za apríl a máj.

Za prvých päť mesiacov tohto roka sa počet nových zmlúv Wüstenrot stavebnej sporiteľne zvýšil v medziročnom porovnaní o 15 %. Objem cieľových súm dosiahol 63,64 mil. eur, čo je o 8,5 % viac ako počas prvých piatich mesiacov minulého roka. **VN**

Zvýšený záujem o cestovné poistenie Union

Cestovné poistenie online za prvé štyri mesiace tohto roku vzrástlo v poisťovni Union o 10 % v porovnaní s rokom 2009. Predaj cestovného poistenia cez internet teraz predstavuje 43 %. V minulom roku bol ešte najviac využívaný predaj poistenia na pobočkách Union poisťovne, keď podiel uzatvárania cestovného poistenia predstavoval 39,5 %. Pri uzatváraní cestovného poistenia cez SMS Union poisťovňa za prvé štyri mesiace tohto roka eviduje 100 %-ný nárast oproti roku 2008.

Z údajov Union poisťovne vyplýva, že 51 % poisťovních udalostí v roku 2009 sa stalo v rámci letnej

sezóny od 15. 6. do 15. 9. 2009. Najviac poisťovních udalostí, až 90 %, Union poisťovňa eviduje v rámci poistenia liečebných nákladov v zahraničí. Medzi najčastejšie príčiny poisťovních udalostí patria: ochorenie (52 %), úraz (14 %), akútne ošetrovanie zubov (10 %) a poškodenie batožiny (6 %). Cestovné poistenie si uzatvára viac žien (51 %) a uzatvárajú ho najviac na pobočkách. Na druhej strane 58 % mužov uzatvára Horské poistenie a pri uzatváraní využívajú viac internet a SMS ako ženy. Viac ako polovica klientov je vo veku od 18 do 35 rokov. Najvyššie zastúpenie majú klienti z Bratislavského kraja. **VN**

Banky pomáhajú postihnutým povodňami

Vzhľadom na katastrofálne povodne a vysoké materiálne škody pristúpili mnohé banky a poisťovne k opatreniam, ktoré uľahčujú ich klientom prístup k hotovosti.

Od 14. júna si môžu klienti ČSOB Finančnej skupiny, ktorí boli zasiahnutí povodňami, bezplatne vyberať peniaze zo svojich terminovaných účtov či vkladných knižiek. Do konca augusta banka nebude účtovať ani poplatok za poskytnutie bezúčelového úveru.

V prípade, ak ide o klientov, ktorí v ČSOB čerpajú hypotéku a dočasne ju nevedia splácať, banka im vie vyjsť v ústrety odkladom splátok alebo predĺžením lehoty splatnosti úveru.

Ďalším spôsobom, ako pomôcť klientom i ne-klientom zmierniť dopad povodní a zabezpečiť im finančné prostriedky počas najťažších dní, je využitie kreditnej karty. Tú im banka teraz výnimočne poskytne bez mesačného poplatku počas jedného roka.

VÚB banka umožňuje klientom zasiahnutých povodňami bezplatný predčasný výber z terminovaných vkladov. Od klientov, ktorí prišli v dô-

sledku povodní o založení nehnuteľnosť zasa nebude žiadať dodatočné zabezpečenie úveru. Pomocnú ruku obetiam povodní na Slovensku sa rozhodla podať aj Wüstenrot stavebná sporiteľňa (WSS). „Úverovým klientom, ktorých majetok bol poškodený v dôsledku nedávnych povodní, umožní WSS odklad medziúverových aj úverových splátok na dobu šiestich mesiacov,“ oznámil člen predstavenstva WSS Pavol Pitoňák.

Prvá stavebná sporiteľňa (PSS) schválila program pomoci, v rámci ktorého úverovým klientom PSS postihnutým povodňami umožní odložiť splátky až o šesť mesiacov a občanom postihnutým povodňami poskytne bez poplatkov úvery na opravu a rekonštrukciu, prípadne kúpu nového obydľia.

PSS sa ďalej rozhodla – okrem vlastného programu na pomoc obetiam povodní

– podporiť iniciatívu, s ktorou prichádza Komunitná nadácia Bratislava. Do zbierky na pomoc obetiam záplav, ktorú vyhlásila táto nadácia, prispeje PSS sumou 10-tisíc eur. **VJ**

Kríza prinútila poisťovne k vyššej efektívnosti

Konkurencia na trhu stláča ceny a zvyšuje komfort klienta

JUDr. Jozefína Žáková je generálnou riaditeľkou Slovenskej asociácie poisťovní. Dobre pozná náš poisťný trh a jej názory na jeho budúci vývoj môžu pomôcť klientom poisťovní pri správnom výbere poistenia.

■ Aký je váš názor na vývoj slovenského poisťného trhu, v ktorých oblastiach vidíte najväčší potenciál jeho rastu?

Aj v poisťovníctve sa prejavil pokles efektívneho dopytu. Ale vzhľadom na svoje finančné zdravie a investičný potenciál bolo poisťovníctvo naďalej stabilizujúcim prvkom slovenského hospodárstva. Pozitívom bola modernizácia prístupov v obchode, vo vývoji produktov, manažovaní ľudských zdrojov a v ďalších oblastiach. Kríza prinútila poisťovne k vyššej efektívnosti. Nedá sa povedať, že by boli v niektorých oblastiach väčšie rezervy trhu ako v iných.

■ Kríza sa na Slovensku prejavuje aj nižším využitím produkčných kapacít. Firmy a podnikatelia v tejto situácii šetria na mnohých položkách. Ako sa dá v tejto situácii ušetriť na poistení biznisu?

Určite nie rušením poistiek. Kríza zvýrazňuje potrebu chrániť hodnoty, aby sa podnikateľ nedostal do horšej situácie. Istou cestou je hľadanie výhodnejších podmienok v iných poisťovniach, pričom rozhodujúcim hľadiskom by nemala byť cena poistky, ale pokrytie reálnych rizík, ktorým je podnikanie vystavené.

■ Podnikatelia sú pri poistení svojho podnikania teraz predsa len opatrnejší. Viac pozornosti venujú výberu produktov. Je ponuka a konkurencia poisťovní na Slovensku v tomto smere u nás dostatočne široká?

Príchodom zahraničného poisťného know-how v prvej polovici 90. rokov sa naši podnikatelia dostali k poisťným produktom, ktoré sú v prie-

Jozefína Žáková

myslene vyspelých krajinách štandardné. Škála je široká, navyše poisťovne dokážu klientom vytvoriť produkty na mieru. Silná konkurencia poisťovní stláča ceny a zvyšuje komfort klienta.

■ Kríza zasiahla aj poisťovne. Prejavuje sa to aj v kvalite ponúkaných produktov?

Kríza zvýraznila nutnosť myslieť na neprijemné životné situácie – nezamestnanosť, choroba, smrť, živelné pohromy. Ich nekrytie poistením tragiku týchto udalostí prehľbuje. Majetok nadobúda relatívne vyššiu hodnotu, lebo reprodukčné zdroje sú pre krízu obmedzené – týka sa to občanov i podnikania. Odráža sa to na záujme o majetkové a zodpovednostné poistenia. Poisťovne prišli s novými produktmi, ktoré reagujú na situáciu, napríklad poistenie splácania úveru pri strate zamestnania či poistenie proti strate zamestnania. Klientom sa vychádza v ústrety i znižovaním poisťného – avšak i výšky poisťného plnenia – individuálnymi zmenami zmluvných podmienok či odkladom platenia poisťného.

■ Poisťovne na Slovensku budú musieť rešpektovať nové pravidlá regulácie a dohľadu poisťného trhu v rámci EÚ (tzv. Solvency II). Aký dopad majú nové podmienky regulácie na poisťný trh? Ako pocítia sprísnenú reguláciu trhu klienti?

S rámcovou smernicou Solvency II nemá európske ani slovenské poisťovníctvo zásadný problém. Horšie je to s implementačnými návrhmi Európskej komisie a CEIOPS – to je

Európsky výbor národných dohľadov nad poisťovními. Navrhované metodiky vychádzajú z podmienok bankovníctva a neberú dostatočný ohľad na osobitosti poisťovníctva, ktoré pracuje s úplne inými rizikami ako banky. V bankovníctve je riziko (napríklad nesplácania úverov) defektným javom, ktorý by sa nemal naplniť. Ale v poisťovníctve je riziko súčasťou bezporuchového biznisu, a preto naň treba pozerať inak ako v bankovníctve.

Bol vyslovený predpoklad, že príliš prísny prístup k implementačným opatreniam môže sťažiť podnikanie v poisťovníctve. Môže to viesť k tomu, že niektoré poisťné produkty zdražejú a niektoré z trhu úplne zmiznú. To podľa nášho názoru neslúži ochrane spotrebiteľa.

■ Poistenie vníma väčšina klientov ako intímnu a osobnú záležitosť. Pri výbere konečného produktu chce väčšina z nich aj poradiť. Sú na takúto úlohu naše poisťovne pripravené?

Zákon o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve z minulého roka, a v tomto roku novelizovaný, systémovo stanovuje povinnosti sprostredkovateľov a poisťovní vo vzťahu

Poisťovníctvo je stabilizujúcim prvkom slovenského hospodárstva.

ku klientovi. Určuje jeho kvalifikáciu a odbornú spôsobilosť pre prácu agenta a poradcu. V rámci poisťovní i sprostredkovateľskej asociácie sú dlhodobé projekty na zvyšovanie odbornej pripravenosti.

■ Cez ktoré kanály sa podľa vás v budúcnosti budú najviac predávať poisťné produkty? Bude dominovať internet alebo ostane priestor aj na osobný kontakt?

Hoci sa zvyšuje význam elektronickej cesty pre informácie a uzatváranie zmlúv, osobný kontakt ostane vždy dôležitý. Najmä poradca, ktorý na rozdiel od agenta koná v záujme klienta, a ten ho aj platí, dokáže vyhodnotiť potreby a možnosti klienta a vybrať mu najlepší poisťný produkt alebo kombináciu produktov.

Vladimír Ješko

Problémy na cestách prenete na poisťovňu

Cestovné poistenie vám v zahraničí pomôže riešiť nečakané problémy

Krušné chvíle môžete na dovolenke prežiť v prípade nečakaných úrazov, chorôb alebo ukradnutej batožiny. Aj najhoršie problémy však môže vyriešiť cestovné poistenie.

Ak nemáte uzatvorené kvalitné cestovné poistenie s fungujúcimi asistenčnými službami, nezabudnuteľné zážitky z vašej dovolenky môžu byť práve tie, ktoré ste si nechceli pripustiť ani v najhorších predstavách.

Cestovné poistenie – čo je dobré vedieť

Na rozdiel od iných poisťných produktov – napríklad životných poisťiek, pri uzatváraní zmlúv cestovného poistenia poisťovací agent vyhľadá klienta len výnimočne. Pre tento druh poistenia sa niekedy treba rozhodnúť rýchlo, a preto je dobré vedieť, ako a kde možno uzatvoriť poisťnú zmluvu, čo všetko, do akej výšky a do ktorej časti sveta sa môžete poistiť. Najdôležitejšou zložkou cestovného poistenia je poistenie liečebných nákladov v zahraničí.

Toto poistenie obsahujú balíčky cestovného poistenia väčšiny poisťovní. Komplexné cestovné poistenie zahŕňa obvykle tri druhy ďalších rizík – poistenie batožiny, poistenie úrazu a poistenie zodpovednosti. Okrem poistených rizík a poisťných limitov sú dôležitou súčasťou cestovného poistenia aj asistenčné služby.

Pri uzatváraní cestovného poistenia klient musí uviesť, do akej krajiny cestuje a aké aktivity bude v zahraničí vykonávať. Na športy, ku ktorým patrí napríklad aj potápanie či rafting, je potrebné sa pripoistiť. Pripoistiť v cestovnom poistení možno aj ďalšie aktivity a riziká, napríklad ošetrovanie zubov, návšteva chorého poisteného príbuzného, meškanie hromadného dopravného prostriedku, nečerpané služby, zodpovednosť za škodu, poistenie právnej asistencie a ďalšie.

Uzatvoriť cestovné poistenie do pobočky poisťovne sa už chodí len zriedkavo. Cestovné poistenie možno uzatvoriť aj v cestovnej kancelárii, s ktorou odchádzate na dovolenku, alebo tesne pred odchodom cez internet alebo cez SMS správu.

Majitelia platobných kariet môžu využiť možnosť celoročného cestovného poistenia, ktoré je súčasťou karty alebo sa dá ku karte dokúpiť. Niektoré banky automaticky zahrňajú cenu cestovného poistenia do ceny ročného poplatku za vydanie karty. Zistíte si, či je cestovné poistenie aj v cene vašej karty alebo či ho možno ku karte dokúpiť. Obvykle je možné dokúpiť poistenie ku karte aj pre členov rodiny.

Za adrenalín a exotiku sa pripláca

Ak sa niekto chystá na adrenalínovejšiu dovolenku, bežné cestovné poistenie mu stačíť

Cena cestovného poistenia závisí od:

1. **územnej platnosti**, poisťovne majú svet rozdelený obvykle na dve až tri tarifné pásma,
2. **rizikovej skupiny**, bežnou rizikovou skupinou je turista, ďalšou manuálne pracujúci, staršia osoba – senior, športovec – zvlášť sú poisťované rizikové športy,
3. **dĺžky pobytu**,
4. **zvoleného rozsahu poisťného krytia**.

Bežné cestovné poistenie pre jednu osobu na jeden deň v regióne Európa a Stredomorie sa pohybuje na úrovni cca 1,5 eura.

Zdroj: poisťovne

nebude. V tomto prípade by sa jeho liečenie mohlo vyšplhať aj na niekoľko desiatok tisíc eur. Medzi bežné letné športové aktivity, ktoré už patria do kategórie rizikových aktivít, väčšina poisťovní zaraďuje aj potápanie

Dôležitou súčasťou cestovného poistenia sú asistenčné služby.

alebo jazdu na vodnom skútri, ale aj rafting, horolezectvo či turistiku na cestách typu via ferrata, čiže s umelými istiacimi prostriedkami ako reťaze, stúpačky a rebriky. Táto kategória zahŕňa obvykle aj pilotáž, zoskok padákom z lietadla alebo z výšok, let na padáku, let na

rogaľe, paraglajding, športovú streľbu, skialpinizmus, skoky na lyžiach, lyžovanie mimo vyznačených trás, speleológiu, alpinistiku a turistiku vykonávanú po ťadovcoch a v poslednej dobe veľmi obľúbené splavovanie riek.

Dostatok hotovosti alebo platobnú kartu by si však dovolenkári preferujúci adrenalínové športy, ktoré navyše často vykonávajú v exotických krajinách, mali zobrať so sebou. V mnohých prípadoch totiž lekári vyžadujú platenie v hotovosti. Poisťovňa preplatí ošetrovanie na základe dokladu o platbe.

Na cenné veci a na batožinu si dávajte pozor

Choroby, úrazy a drobné zranenia sú len jednou nepríjemnou stranou dovolenky. Druhou

sú rôzne straty a krádeže. Pozor na vzácnejšie a drahšie predmety, aj keď zloději nepohrdnú ani vecami každodennej spotreby.

Z poistenia batožiny sú väčšinou vylúčené klenoty, výrobky z drahých kovov a kameňov či perly. Takisto sú vylúčené aj peniaze, šeky, vkladné knižky, platobné karty, cestovné lístky, osobné doklady, predmety historickej a umeleckej hodnoty, ale aj mobilné telefóny a výpočtová technika vrátane notebooku. Je dobré zistiť si, či poisťovňa poskytuje možnosť pripoistenia hodnotných vecí.

Svoje veci si však treba na dovolenke strážiť ako oko v hlave. Poistenie batožiny totiž kryje prípady odcudzenia, ale len pri prekonaní prekážky alebo pri lúpežnom prepadnutí.

Vladimír Ješko

Ilustračné foto: TASR

Cestovné poistenie v ponuke poisťovní

Ponuka na trhu je široká, stačí si správne vybrať a môžete zabudnúť na starosti.

Generali Slovensko

Druhy cestovného poistenia:

- DOVOLENKÁR – je krátkodobé cestovné poistenie už od 0,90 eura na deň,
- SVETOBEŽNÍK – je riešením pre tých, ktorí cestujú často, dá sa uzavrieť už od 17 eur za rok,
- ŠPORTURISTA – pre milovníkov dobrodružnej dovolenky už od 0,70 eura na deň,
- CORPORATE TRAVEL INSURANCE – poistenie pre zamestnancov spoločností pri ceste do zahraničia,
- AU-PAIR/ŠTUDENT – poistenie pre tých, ktorí chcú ísť študovať alebo pracovať ako aupair do zahraničia.

AXA

Ponúka 10- a 15-dňové a ročné baličky cestovného poistenia vo variantoch Reference a Komfort. Poistenie je účinné štyri hodiny po jeho aktivácii prostredníctvom telefónneho čísla uvedeného na baličku, ktoré je dostupné aj v zahraničí, alebo prostredníctvom webovej stránky www.axa.sk.

KOOPERATIVA

Ponúka cestovné poistenie ASSIST-CARD.

Pre deti a študentov do 26 rokov poskytuje ASSIST-CARD CLASSIC, ASSIST-CARD CLAS-

SIC ŠPECIÁLNY a ASSIST-CARD PREMIUM s 20 %-nou zľavou.

V rámci stavebnicového produktu EUROTRAVEL má klient možnosť vybrať si riziká, ktoré si chce poistiť, a zvoliť si výšku poistnej sumy z troch alternatív.

Pre deti a študentov do 26 rokov je EUROTRAVEL s 20 %-nou zľavou. Pre skupiny 20 a viac cestujúcich je poistenie EUROTRAVEL s 30 %-nou zľavou.

Ročné poistenia na cesty do zahraničia:

- celoročné poistenie liečebných nákladov,
- ASSIST-CARD PREMIUM ROČNÝ.

Pre dovolenkový pobyt na Slovensku je určené tuzemské cestovné poistenie.

UNIQA poisťovňa

Klient si môže dojednať komplexné poistenie, ktoré zahŕňa všetky ponúkané poistné riziká: poistenie liečebných nákladov v zahraničí, poistenie právnej ochrany na cestách v zahraničí, zodpovednosť za škodu v zahraničí, úrazové poistenie, poistenie batožiny, omeškanie letu a batožiny, storno zájazdu.

V ročnom a viacročnom cestovnom poistení si klient môže zvoliť jeden z troch ponúkaných variantov poistenia s vopred nakombinovanými poistnými rizikami.

Allianz-SP

Ponúka individuálne cestovné poistenie s neobmedzeným krytím liečebných nákladov (ako jediná poisťovňa na trhu v SR) a poistenie nasledovných rizík:

- liečebné náklady a základné asistenčné služby,
- batožina, úraz (trvalé následky a smrť úrazom), zodpovednosť za škodu, doplnkové asistenčné služby (práva pomoc, pomoc pri strate dokladov, meškanie batožiny atď.),
- pripoistenia: zvýšený limit na poistenie batožiny, poistenie záchranných/pátracích akcií, po-

istenie stornovacích poplatkov a predčasného návratu (poistenie stornovacích poplatkov je možné poistiť si aj samostatne).

Groupama poisťovňa

- Individuálne cestovné poistenie – pri počte 10 a viac osôb možnosť využitia zľavy.
- Skupinové cestovné poistenie (pre podnikateľské subjekty) – určené pre firmy, ktoré vysielajú zamestnancov na zahraničné služobné cesty.
- Cestovné poistenie k medzinárodným platobným kartám – určené pre držiteľov medzinárodných platobných kariet ku kontám v OTP Banke Slovensko.

Poisťovňa Poštovej banky

Poistenie pre krátkodobé turistické cesty do zahraničia s asistenčnými službami. Cestovné poistenie kryje náklady v prípade úrazu alebo náhleho ochorenia či straty batožiny počas pobytu v zahraničí:

- za ošetrovanie klienta, lieky, hospitalizáciu, návštevu blízkej osoby pri hospitalizácii, na starostlivosť opatrovníka do prepravy klienta na územie SR a tiež prepravu na územie Slovenska s poistnou sumou 50 000 eur,
- na obstaranie alebo opravu vecí pri strate alebo poškodení cestovnej batožiny s poistnou sumou 350 eur.

Wüstenrot poisťovňa

Ponúka dva balíky poistného krytia – PLUS a SUPERPLUS.

Balík PLUS pokrýva poistenie liečebných nákladov, poistenie trvalých následkov úrazu, predcestovnú asistenciu a lekársku asistenciu. Balík SUPERPLUS navyše obsahuje aj poistenie zodpovednosti za škodu a poistenie batožiny.

VN

Rozhodovanie aj bez valného zhromaždenia

Hlasovanie per rollam predstavuje efektívne riešenie, ktoré šetrí spoločníkom náklady a umožňuje obísť dodržanie lehoty na konanie valného zhromaždenia.

Právna úprava obsiahnutá v Obchodnom zákonníku umožňuje spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným prijať rozhodnutie aj mimo zasadnutia valného zhromaždenia. Je to nástroj, ako sa môžu spoločníci vyhnúť podmienke dosiahnutia uznášaniaschopnosti valného zhromaždenia. Hlasovanie per rollam (obežníkom, vo forme obežníka, písomne) umožňuje Obchodný zákonník a nie je potrebné, aby si ho spoločníci vopred dohodli v spoločenskej zmluve.

Praktický spôsob rozhodovania

Spôsobom per rollam sú spoločníci oprávnení rozhodovať o akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa spoločnosti. Zákon nevymedzuje oblasť otázok, v rámci ktorých by sa obligatórne valné zhromaždenie muselo konať. Pre fungovanie spoločnosti je tento spôsob rozhodovania spoločníkov praktickejší, a to hlavne vtedy, ak niektorí spoločníci brzdia prijatie zásadných rozhodnutí alebo jednoducho nie sú prítomní a odmietajú splnomocniť za seba zástupcu.

Návrh uznesenia na hlasovanie per rollam môžu predložiť spoločníci, ktorých vklady dosahujú 10 % ZI.

Novela s účinnosťou od 1. 1. 2002 ustanovila, kto je oprávnený predložiť spoločníkom návrh rozhodnutia, ktoré by malo byť spoločníkmi prijaté hlasovaním per rollam. Návrh rozhodnutia sú oprávnení predložiť konateľ alebo spoločník, alebo spoločníci, ktorých vklady dosahujú 10 % základného imania,

alebo dozorná rada, ak je zriadená. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia Obchodného zákonníka môže spoločenská zmluva rozšíriť okruh osôb oprávnených podávať návrhy uznesení aj o menšinových spoločníkoch, ktorých vklad na základnom imaní nedosahuje ani 10 %-nú zákonnú hranicu.

Lehota na zaslanie vyjadrenia

Návrh rozhodnutia musí obsahovať lehotu na zaslanie písomného vyjadrenia. Ostatní spoločníci sú povinní svoje vyjadrenia k návrhu zaslať na adresu sídla spoločnosti v lehote určenej v návrhu. Vyjadrenia zasielajú buď písomne, alebo pomocou rôznych prostriedkov oznamovacej techniky (mailom alebo faxom). Ak spoločník svoje vyjadrenie v určenej lehote nezašle, má sa za to, že jeho hlas je nesúhlasný. Ide o nevyvrátiteľnú domnienku, ktorá platí zo zákona a nemožno ju vyvrátiť žiadnym

argumentom. Konatelia potom majú povinnosť výsledky hlasovania oznámiť každému jednotlivému spoločníkovi. Čo sa týka počítania hlasov pre schválenie rozhodnutia, väčšina sa podľa zákona počíta z celkového počtu hlasov prislúchajúcich všetkým spoločníkom. Na rozdiel od konania valného zhromaždenia, kde sa väčšina hlasov počíta z hlasov

Ak spoločník nezašle vyjadrenie v lehote, má sa za to, že jeho hlas je nesúhlasný.

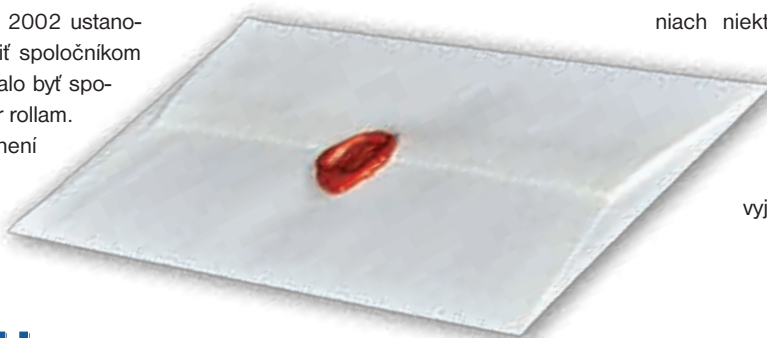
prítomných spoločníkov. Znamená to, že pri hlasovaní per rollam nie je potrebné zisťovať uznášaniaschopnosť, ktorá je nevyhnutná pre rozhodovanie valného zhromaždenia. Avšak na prijatie rozhodnutia per rollam je potrebné rešpektovať väčšinu hlasov (či už jednoduchú alebo kvalifikovanú), ktorú vyžaduje zákon alebo spoločenská zmluva pre ten-ktorý prípad, ak by sa rozhodovalo na valnom zhromaždení.

Väčšina hlasov všetkých spoločníkov

Aj Najvyšší súd SR vyslovil vo svojom rozsudku (sp. zn. Obz. 29/94), že ak spoločenská zmluva spoločnosti s ručením obmedzeným stanovuje pre prijatie rozhodnutia valného zhromaždenia väčšiu ako jednoduchú väčšinu hlasov prítomných spoločníkov, tak pre prijatie takéhoto rozhodnutia mimo valného zhromaždenia podľa § 130 Obchodného zákonníka je potrebná rovnaká väčšina hlasov, ktorá sa však počíta z celkového počtu hlasov patriacich všetkým spoločníkom.

Hlasovanie per rollam predstavuje efektívne riešenie, ktoré šetrí náklady spoločníkom, prekonáva problémy so vzdialenosťou konania valného zhromaždenia a umožňuje obísť dodržanie lehoty na konanie valného zhromaždenia. Pri špekulatívnych konaniach niektorých spoločníkov však môže byť prostriedkom zneužitia systému a obídenia názoru nepohodlných spoločníkov, ktorí sa nevyjadria v lehote alebo im bude znemožnené sa vyjadriť.

JUDr. Katarína Bystrická
Právne centrum, s. r. o.

■ naša anketa

Téma: goodwill

1 Aký význam pripisujete goodwillu z hľadiska úspechu firmy a jej pozície na trhu? Nazdávate sa, že dobrý goodwill je dnes pre firmy dôležitejší ako v minulosti?

2 Akým spôsobom pristupujete k budovaniu a udržiavaniu goodwillu vašej spoločnosti?

Ing. OLDŘICH DARMOVZAL,
konateľ spoločnosti
RACIO, s. r. o.

1 Dobrý goodwill, najmä v spojitosti s vnímaním značky a úrovňou servisu zákazníkom, je pre firmu s našim zameraním mimoriadne dôležitý. S ohľadom na spotrebiteľov, ktorí naše výrobky konzumujú, sa dokonca domnievam, že ide o ten rozhodujúci moment úspechu. Veď ľudia, ktorí stravu považujú za hlavný rizikový faktor mnohých druhov ochorení, sa často zaujímajú o oveľa viac informácií o výrobcach, ako je uvedené na obaloch výrobkov. To isté platí aj o našich retailových odberateľoch. Skrátka goodwill = polovica úspechu. Jeho význam sa za dvadsať rokov enormne zvýšil vplyvom náročnosti trhu a rastom konkurencie.

2 Je to celé o práci s ľuďmi, aby pochopili význam goodwillu pre dnešný, ale hlavne budúci úspech firmy. Vývoj v tejto oblasti však možno dosiahnuť iba s kolektívom lojálnych a motivovaných zamestnancov. U nás vo firme pracujeme už dvadsať rokov na tom, aby

všetci členovia firemného tímu chápali, že každý z nich dokáže ovplyvňovať goodwill firmy, pretože už dávno to nie sú len predajcovia a marketéri, ako sa to v minulosti zdalo. Že sa nám to darí, potvrdzujú výsledky znalosti našej značky RACIO a tiež skutočnosť, že svoje výrobky vyvážame do 23 krajín na troch kontinentoch.

Mag. KARL PETER GILLER, predseda
predstavenstva
Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s.

1 Urobiť dobrý dojem je dôležité, ale nestačí to. Ľudia vnímajú, ako sa firma správa voči klientom dlhodobo, ako pristupuje k ich požiadavkám. Naša spoločnosť je tu pre širokú verejnosť. Názory, reakcie a potreby ľudí sú pre nás dôležitým signálom v ďalšej práci, ktorou systematicky vytvárame aj svoj goodwill. A ten je rovnako dôležitý v každom čase. No práve v kritickom období firma výraznejšie pociťuje jeho existenciu, resp. dosah. Nám sa aktuálnymi výsledkami potvrdil rastúci záujem klientov. Vedia, že u nás dostanú produkty a garancie, na ktoré sa môžu spoľahnúť, ktoré ich nesklamú ani v čase krízy a neistoty. Sme tu pre ľudí a snažíme sa im to dať najavo prostredníctvom našej ponuky. Spomedzi stavebných sporiteľní máme najinovatívnejší prístup a najširšie produktové portfólio. Klienti sú pre nás prvoradi a získajú si ich dôveru, vybudovať si u verejnosti dobré meno – to je pre nás zároveň určitý záväzok aj voči materskej spoločnosti, ktorej meno reprezentujeme na slovenskom trhu.

2 Vybudovať a udržať dobré meno značky je systematická a vlastne nikdy sa nekončiacia práca. Dôležitá je každá časť firemného mechanizmu, ktorý sa v celkovej súčinnosti podieľa na tvorbe a existencii goodwillu spoločnosti. Od stratégie cez prioritné ciele, ľudí na kľúčových pozíciách až po prístup k práci jednotlivých zamestnancov, to všetko sa denne podieľa na tvorbe goodwillu. Ten by však nemal byť primárnym cieľom, ale skôr víťaným sprievodným efektom.

Nový riaditeľ predaja a marketingu v Holcim Slovensko

Od 1. júna má spoločnosť Holcim Slovensko nového riaditeľa pre predaj a marketing so zodpovednosťou za predaj šedého a bieleho cementu a kameniva vrátane marketingových aktivít celej spoločnosti. Stal sa ním Patrik Polakovič. Patrik Polakovič nastúpil do spoločnosti Holcim

Slovensko v roku 2005. Doteraz pôsobil vo funkcii riaditeľa segmentu betón, ktorý sa pod jeho vedením úspešne podieľal na veľkých a náročných stavebných projektoch ako Eurovea, River Park či Europa Shopping Center.

Nový generálny riaditeľ Slovenskej sporiteľne

Jozef Síkela (43) sa 1. júna stal novým predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom Slovenskej sporiteľne. J. Síkela je už deväť rokov

súčasťou Erste Group. V rokoch 2001 – 2006 bol členom senior manažmentu a riaditeľom divízie firemných klientov v Českej sporiteľni. Od roku 2006 viedol ako zástupca generálneho riaditeľa Erste Bank Ukrajina firemné bankovníctvo a rozvoj regionálnej siete. Od februára 2009 bol vo funkcii generálneho riaditeľa Erste Bank Ukrajina.

VJ

Rozšírené predstavenstvo UniCredit Bank

Novou členkou predstavenstva UniCredit Bank bola menovaná Monika Kohútová, ktorá zároveň riadi Divíziu retailového bankovníctva. Počet

členov predstavenstva sa tak zvýšil na päť a v rámci vrcholového tímu sa posilnila pozícia žien.

M. Kohútová vyštudovala Obchodnú fakultu Vysoké školy ekonomickej v Bratislave. V roku 2002 získala titul MBA z americkej Webster Univerzity. Celá jej kariéra dráha je spojená s finančníctvom. Začínala na kontroingu a neskôr ako projektová manažérka v rakúskej investično-poradenskej spoločnosti.

VN

Prvá Penzijná s novým generálnym riaditeľom

Novým predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom Prvej Penzijnjej správovskej spoločnosti Poštovej banky sa v máji stal JUDr. Ing. Martin Winkler, PhD.

(34). Na post prichádza z pozície riaditeľa právnej divízie Poštovej banky, kde pôsobil štyri roky. Pre Poštovú banku pracoval od roku 2003. Ponuku viesť Prvú penzijnú prijíma ako výzvu.

Po pätnástich rokoch odchádza z postu predsedu predstavenstva Prvej Penzijnjej Ing. Stanislav Žofčák (46). Vo svojej funkcii dokázal, že aj slovenská správovská spoločnosť bez zahraničného know-how vie ponúknuť zaujímavé investičné služby svojim klientom.

VJ

Nejasnosti nad vývojom cien nehnuteľností pretrvávajú

Trh s realitami v Bratislave sa oživuje, v ostatných regiónoch stagnuje

Trh s nehnuteľnosťami na Slovensku zasiahla kríza, 15-ročný rast cien sa skončil v druhej polovici roka 2008. Po poklese ceny stagnujú, v Bratislave badať známky zvýšenia dopytu.

Najviac bol zasiahnutý trh s nehnuteľnosťami určenými na bývanie, a to najmä trh s bytmi. Dopyt po nových bytoch prudko klesol na začiatku roka 2009. V okolí Bratislavy boli navyše dokončené viaceré nové rezidenčné projekty, pričom ponuka v súčasnosti významne preyšuje dopyt.

Veľké regionálne rozdiely

Väčšina nových bytov predaných na Slovensku je v Bratislavskom kraji. Pri predaných bytoch však ide o dokončené projekty alebo projekty tesne pred dokončením v atraktívnych lokalitách za prijateľnú cenu. Slabý dopyt je po projektoch, kde sa ešte výstavba nezačala, teda takzvaných projektoch „off-plan“ (plánovaná výstavba). Malý počet transakcií bol zaznamenaný aj v segmente luxusných nehnuteľností. Nedávna analýza KPMG naznačuje, že v súčasnosti je v Bratislave na predaj takmer 4 500 nových bytov v rôznych štádiách zostavenosti. Určitý rast dopytu bolo možné pozorovať v najnovších ukazovateľoch, ktoré naznačovali nárast počtu uzatvorených zmlúv o predaji nehnuteľností. Väčšina nových bytov v oblasti Bratislavy sa ponúka na predaj za ceny od 1 700 eur do 2 100 eur za meter štvorcový (bez DPH), pričom najväčší dopyt je po bytoch za cenu približne 1 600 eur za meter štvorcový. Podľa tohto prieskumu sa „miera akceptácie“ pomaly zvyšuje, ale zatiaľ len v hlavnom meste. Trh v ostatných regiónoch Slovenska stále stagnuje.

Developeri opúšťajú luxusný segment

Zdá sa, že banky majú oveľa menší záujem o financovanie trhu s nehnuteľnosťami v porovnaní s obdobím pred hospodárskym poklesom. Došlo k významnému poklesu v počte nových projektov na výstavbu obytných domov, ako aj

k poklesu financovania projektov výstavby luxusných alebo veľkých nehnuteľností. Developeri preto opúšťajú luxusný segment a začínajú sa zameriavať na stredný trhový segment, t. j. na výstavbu v dobrých lokalitách s veľkosťou maximálne 50 obytných jednotiek.

O úspechu projektu rozhodujú vlastné zdroje

Ak má banka poskytnúť investičný úver, predpokladom na financovanie je v súčasnosti spravidla väčší podiel vlastných zdrojov v kombinácii s určitým podielom vopred predaných nehnuteľností.

Táto skutočnosť prináša konkurenčnú výhodu developerom, ktorí sú schopní investovať voľné peniaze do financovania začiatkových etáp výstavby svojich projektov.

Očakávania ďalšieho vývoja

Podľa najnovších prognóz, ktoré vydala Národná banka Slovenska, sa však očakáva, že

priemerné ceny budú v roku 2010 stagnovať. Na druhej strane Národná banka Slovenska očakáva určité náznaky oživenia ekonomiky v druhej polovici roka 2010.

Nie všetci odborníci sa však domnievajú, že domáci trh s nehnuteľnosťami smeruje k oživeniu. Zatiaľ čo niektorí sa domnievajú, že globálne trhy s nehnuteľnosťami na bývanie už dosiahli svoje dno, stredná a východná Európa sa uvádzajú ako výnimky, kde sa predpokladá, že ceny by mohli počas roka 2010 ďalej klesať.

Pretrváva trh kupujúceho

Napriek tomu, že ekonomika ako celok v prvom štvrťroku 2010 javí známky života, stále existujú obavy týkajúce sa nezamestnanosti a možného zvyšovania počtu nezamestnaných v budúcnosti. Zatiaľ čo sadzby hypotekárnych úverov sú naďalej atraktívne, kúpa domu má zmysel len vtedy, ak má človek stabilné zamestnanie.

Akýkoľvek ďalší rast nezamestnanosti nepochybne zníži kúpnu silu obyvateľstva, čo znamená, že rast dopytu po nehnuteľnostiach je nepravdepodobný, najmä v regiónoch mimo Bratislavy.

Na druhej strane pozitívom je očakávanie, že ťažké roky 2009 a 2010 pomôžu následnému oživeniu trhu s nehnuteľnosťami vďaka väčšej korelácii produktov a cien s kúpnu silou obyvateľstva. Analytici KPMG očakávajú, že šikovní developeri sa z poklesu trhu poučia a budú tvrdo pracovať na príprave atraktívnych projektov z hľadiska kvality aj ceny.

VJ

Ilustračné foto: TASR

Myslíme aj na bytové domy

Úver na bývanie z Prvej stavebnej sporiteľne, a. s., len za 1,99 %

Najväčšia stavebná sporiteľňa aktuálne ponúka úver len za 1,99 % ročne. Výhodná ponuka môže výborne poslúžiť aj na opravu a rekonštrukciu bytových domov.

O rozhovor sme požiadali JUDr. Katarínu Niňajovú, riaditeľku úseku sporenia a úverov právnických osôb Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.

■ **Za akých okolností môžu právnické osoby využiť úver len za 1,99 % ročne?**

Podmienkou na získanie tohto úveru je, aby právnické osoby, ktorými môžu byť spoločenstvá vlastníkov bytov, správcovia bytových domov a bytové družstvá, podali žiadosť o úver v termíne do 31. júla 2010.

■ **Prečo ste sa rozhodli umožniť aj bytovým domom získať úverové prostriedky za takýchto výhodných podmienok?**

V súčasnosti je len 30 % bytových domov starších ako 20 rokov opravených a zateplených. A to je málo. Aj obyvatelia ostatných domov

určite chcú šetriť náklady na energie, snívajú o krajšom bývaní, túžia po bytoch, v ktorých sa budú cítiť ešte príjemnejšie. To všetko môžu získať vďaka komplexnej obnove svojho bytového domu. Naším cieľom je, a k tomu smeruje aj táto naša ponuka, aby sa odhodlali svoje plány uskutočniť čo najskôr.

■ **Aké sú ďalšie podmienky na to, aby mohli záujemcovia využiť výhodnú ponuku?**

Jedinou podmienkou je termín, v ktorom podajú žiadosť o úver. Čo sa týka limitu, v prípade právnických osôb nie je určený. Rozhodujúca je schopnosť splácať úver z fondu opráv. Zvýhodnená úroková sadzba 1,99 % ročne platí do konca roka 2010. Od 1. januára 2011 sa zmení na úrokovú sadzbu platnú v čase podania žiadosti o úver.

■ **Ako by mohla vyzeráť vaša ponuka v prípade bytového domu s 52 bytmi, ktorý potrebuje 100-tisíc eur na rekonštrukciu?**

Ak požiadajú o úver teraz, do konca roka budú využívať zvýhodnenú úrokovú sadzbu, ktorá sa od budúceho roka zmení na úrok 5,79 % a po prechode z fázy medziúveru do fázy stavebného úveru to bude zase menej, len 4,7 % ročne. Ak sa rozhodnú, že tento úver budú splácať 13 rokov, tak na splátkach úrokov vďaka zvýhodnenej úrokovej sadzbe získajú takmer 2 500 eur. Keďže takýto bytový dom bude mať ná-

Katarína Niňajová

rok aj na štátnu prémii, ktorá je v tomto roku 12,5 % z vkladov, maximálne 66,39 eura na každé štyri byty, a tiež bude mať nárok na 2 %-ný úrok z vkladov a štátnej premie, získajú počas splácania medziúveru štátnu premiu a úroky vo výške až 8 410 eur. Rozhodnúť sa môžu aj pre dlhšiu dobu splácania a zo štátnej premie a úrokov tak získajú ešte viac.

Tempo poklesu stavebnej produkcie sa spomalilo

Tempo poklesu stavebnej produkcie na Slovensku sa v apríli výrazne spomalilo. Podľa aktuálnych údajov Štatistického úradu (ŠÚ) SR stavebníctvo padalo vo štvrtom mesiaci medziročne o 1,2 %, kým v marci produkcia klesala ešte

12,9 %-ným tempom. Stavebné firmy vyprodukovali v apríli celkovo 456,6 milióna eur.

Pre stavebníctvo na Slovensku je v tomto roku kľúčová výstavba diaľnic. Nasledujúce mesiace ukážu, či ich nárast dokáže utlmiť výrazný prepad produkcie developerského biznisu. **TA**

Cena prenájmu ako pred 20 rokmi

Následky svetovej hospodárskej krízy spôsobili, že v roku 2009 sa v Bratislave dokončilo o 25 % menej kancelárskych priestorov ako v roku 2008. Z dokončených je až 50 % priestorov situovaných v lokalite Mlynské Nivy. Z celkovej plochy kancelárií v hlavnom meste SR v rozsahu 1,3 milióna m² je neobsadených 12 až 14 %.

„Odstránenie neobsadenosti bude trvať možno dva až tri roky,“ avizoval Peter Nitschneider z poradenskej spoločnosti King Sturge v rámci diskusného stretnutia o situácii v komerčných nehnuteľnostiach v Bratislave. Pod-

ujatie pripravil časopis Stavebné fórum.sk. Dopyt po kancelárskych priestoroch sa v roku 2010 už výrazne oživil. V kurze sú kvalitné kancelárske priestory, pričom cena prenájmu (bez zliav) v centre hlavného mesta sa pohybuje okolo 14 až 15 eur/m²/mesiac. **TA**

Strabag a Lafarge vytvorili spoločný podnik

Rakúsky stavebný koncern Strabag a francúzsky Lafarge, ktorý je najväčším výrobcom cementu na svete, spojili svoje cementárenské aktivity v strednej a východnej Európe. Podpísali zmluvu o založení spoločnosti Lafarge Cement Holding GmbH so sídlom v Rakúsku. Lafarge bude mať v nej podiel 70 % a Strabag 30 %.

Lafarge vloží do spoločného podniku svoje cementárne v Rakúsku, Česku a Slovinsku, vkladom Strabagu bude budovaná cementáreň v Maďarsku. Produkt firmy pôjde na všetky trhy pod značkou Lafarge. **TA**

K čerpaniu eurofondov vedie príliš ťažká cesta

Prostriedky z fondov EÚ naštartovali vo všetkých regiónoch Slovenska množstvo rozvojových projektov.

Aj keď sa primátori či starostovia miest a obcí zhodujú na význame eurofondov, poukazujú aj na bariéry. Tieto zdroje by napríklad mohli byť prístupnejšie pre samosprávy s menším rozpočtom.

DPH je bariérou

Primátor Strážskeho Vladimír Dunajčák (nezávislý) je s objemom investícií, ktoré sa zrealizovali na území mesta s pomocou prostriedkov EÚ, spokojný.

„V tomto roku nám prešli štyri projekty súvisiace s modernizáciou verejného osvetlenia, výstavbou haly na separovaný zber odpadov, nákupom čistiacej automobilovej techniky pre mestský podnik služieb a rozšírením stokovej siete v okrajových častiach mesta,“ uviedol pre TASR.

Zastal sa však menších obcí, ktoré môžu mať s realizáciou projektových zámerov problémy. „Ak sa naše mesto uchádza o prostriedky EÚ, daň z pridanej hodnoty spadá pod oprávnené náklady projektov, pri obciach pod 2 000 obyvateľov to oprávnený náklad nie je. Mnoho men-

V máji rokoval v Bratislave jubilejný 20. snem ZMOS

ších samospráv chce ísť do rozvojových aktivít, no DPH, ktorú potrebujú vykryť, nie je malou položkou a tie obce na to jednoducho nemajú,“ upozornil.

Pomoc štátu a brzda byrokracie

V. Dunajčák sa vyjadril k problematike eurofondov aj ako funkcionár Združenia miest a obcí Slovenska, ktorý sa stretáva so zástupcami samospráv aj z iných regiónov. „Myslím si, že z pohľadu štátu by malo byť vyčlenených dostatok finančných prostriedkov, aby sa isté procesy nebrzdili,“ vysvetlil.

Primátor Michaloviec Viliam Záhorčák (Smer-SD) by uvítal, keby sa v budúcnosti podmienky

pri získavaní eurodotácií transparentnili. „Som za zníženie až prehnané byrokracie, ktorá zaberá pri príprave i implementácii projektov veľa času a síl, nehovoriac o tom, že podľa mňa brzdi celý proces ich posudzovania a vyhodnocovania,“ konštatoval. Budúca vláda by sa mala podľa neho usilovať o zjednodušenie procesu získavania európskych peňazí a rozšíriť možnosti na ich využitie.

Aj keď majú mnohé samosprávy určené prioritné ciele, často ich odkladajú na neskôr. „Vychádzajúce výzvy sa vždy netýkajú našich hlavných priorít, no reagujeme na ne preto, že by sa už nemuseli opakovať,“ konštatoval V. Dunajčák.

TA/JF

ÚMS žiada viac informácií

O pravidelné predkladanie relevantnej prognózy prerozdelenia dane z príjmov žiada Únia miest Slovenska (ÚMS). „Štát od nás požaduje, aby sme počas krízy prijímali opatrenia, ako zmierniť jej dosah, preto aj my žiadame prognózu, s akým rozpočtom môžeme počas roka rátať,“ uviedol po rokovaní prezídia únie vo Zvolene prezident ÚMS Andrej Ďurkovský.

Z údajov, prezentovaných na februárovom zasadnutí Výboru pre makroekonomické prognózovanie, vyplynulo, že finančná situácia samospráv v rokoch 2010 až 2012 bude ešte ťažšia, ako predpokladalo Ministerstvo financií SR pri zostavovaní rozpočtu na rok 2010. ÚMS preto požiadala o obnovenie rokovaní spoločných pracovných skupín expertov únie a MF SR o týchto otázkach.

„Nechceme meniť prerozdeľovací kalkulačný

vzorec, ale myslíme si, že mestá a obce môžu získať viac peňazí. Napríklad horské sídla môžu získať viac z európskych fondov,“ povedal A. Ďurkovský.

TA/MN

Sražená separácia odpadu

Obce a mestá sú od 1. januára 2010 povinné separovať štyri zložky komunálneho odpadu – papier, sklo, plasty a kovové obaly. Ešte stále však neseparuje 150 až 180 obcí – väčšinou malé obce, ktoré majú existenčné problémy.

„Pôvodne mali obce a mestá v roku 2010 zbierať a spracovávať 50 percent všetkého biologicky rozložiteľného odpadu. To sa muselo oddialiť, pretože stále neexistuje Stratégia nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom, ktorá mala byť už v roku 2004, čo je veľký nedostatok. Obrovské problémy majú samosprávy so stavebným odpadom a s textilom – nemajú

ich kam odviezť,“ upozornila podpredsedníčka ZMOS a starostka obce Brusno (okres Banská Bystrica) Viera Krakovská (nezávislá).

Problémy sú podľa nej s vykupovaním vyseparovaných zložiek a s cenami. Takisto poplatky nepokrývajú náklady na zvoz a vyzbieranie odpadu a ich kompenzovanie z Recyklačného fondu je nedostatočné. Pretože časť podnikateľských subjektov obchádza platby do RF, je v ňom málo financií. Spôsobuje to nevyhovujúca legislatíva, ktorú je potrebné zmeniť, pretože mestá a obce na ňu doplácajú a nie sú s ňou spokojné.

V. Krakovská pripomenula, že podľa tejto legislatívy, ak podnikateľský subjekt preukáže, že zhodnotí odpad napríklad z 30 až 40 % z nevypredaných výrobkov, za zvyšný odpad už platiť do fondu nemusí. V konečnom dôsledku to však zaplatia občania a obce. Občania totiž pri kúpe tovaru zaplatia aj budúce zhodnotenie odpadu a obce potom vyššie poplatky za odpad.

TA

Integrovaný protipovodňový systém je nevyhnutnosť

Májové a júnové povodne spôsobili škody za viac ako štvrt' miliardy eur

Ničivé povodne zastihli slovenskú samosprávu v najnevhodnejšom období, konštatuje podpredseda Združenia miest a obcí Slovenska Ing. Milan Muška.

■ **Prírodný živel zasiahol Slovensko v čase ekonomickej recesie. Ako vnímate celú situáciu?**

Práve v uplynulých 3 mesiacoch sa na rozpočtoch obcí veľmi intenzívne prejavili dopady finančnej a hospodárskej krízy výpadkom dane z príjmov fyzických osôb. Situáciu spôsobenú povodňami tak komplikuje aj nedostatok peňazí na účtoch postihnutých samospráv. Napriek tomu sme svedkami nebývajúcej solidarity medzi obcami aj obyvateľmi. Pomoc sa zameriava najmä na obnovu poškodených či zničených infraštruktúr, predovšetkým dopravnej. Škody na majetku občanov, obcí, miest a samosprávnych krajov predstavujú 176,5 milióna eur, na majetku štátu 91,3 milióna eur. Najväčšiu ujmu – asi 156,8 milióna eur – spôsobila veľká voda v Košickom kraji, v Nitrianskom kraji je to 73 miliónov eur.

■ **Aké sú hlavné formy pomoci?**

Združenie miest a obcí Slovenska vyzýva mestá a obce, ktoré neboli povodňami postihnuté, aby pomohli svojim kolegom a prispeli do Fondu solidarity ZMOS podľa svojich možností. Účet fondu je zriadený v DEXIA banke Slovensko, a. s., pod číslom 1802326015/5600. Okrem organizovania významnej podpory zo strany vlády predstavitelia ZMOS rokujú aj so zástupcami finančného sektora o urýchlenní pomoci a zmiernení finančného tlaku na postihnuté mestá a obce.

■ **Akú úlohu podľa vás zohral vládny program protipovodňovej ochrany?**

To, čo štát naplánoval ešte pred desiatimi rokmi v Programe protipovodňovej ochrany SR do roku 2010, do veľkej miery nedofinancoval. No aj tak by niektoré opatrenia navrhované v programe povodňové riziká iba prehĺbili. Tento program má teraz nahradiť Plán manažmentu povodňových rizík, ktorý vyplýva z nového

Výzva Únie miest Slovenska k povodňam

Prezídium Únie miest Slovenska (ÚMS) vyzvalo svojich členov a ostatné samosprávy na Slovensku, aby prejavili solidaritu s mestami, obcami a regiónmi Slovenska, ktoré postihli povodne. Zároveň sa obrátilo s výzvou na poskytnutie pomoci na širokú občiansku verejnosť a súkromný sektor a požiadalo Fórum donorov, aby umožnilo zriadenie DMS služby (darcovské SMS) pre postihnuté lokality.

„Sme odkázaní na vzájomnú solidaritu, pomoc a spoluprácu. Mnohí, ktorí poskytujú pomoc dnes, môžu byť tí, ktorí ju budú potrebovať zajtra,“ uvádza sa vo výzve ÚMS. Viac informácií na www.uniamiest.sk.

JF

zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, ako aj z povodňovej smernice EÚ. Podľa týchto noriem opatrenia na vodnom toku, poľnohospodárskej pôde, v lesoch či v zastavanom území nesmú zvyšovať povodňové riziko nižšie po prúde. To je náročné kritérium.

■ **Bude si to zrejme vyžadovať koordináciu rôznych záujmových skupín.**

Bude to klaásť dôraz na väčšiu účasť farmárov a lesníkov na znižovaní povodňových rizík. Problém však je, že Slovenský vodohospodársky podnik nemá kompetencie určovať im spôsoby hospodárenia s pôdou. Môže však

na to upozorniť a definovať ich úlohu v plánoch manažmentu povodňových rizík.

■ **Čo bolo najväčším zlyhaním pri tohtoročných povodňach a ako to pre budúcnosť napraviť?**

Tohtoročné povodne len potvrdili správnosť nášho zámeru celoročne, dlhodobo a systematicky sa zaoberať prevenciou a prípravou na prípadné povodňové situácie – v úzkom prepojení aktivít miest, obcí a vyšších územných celkov. Povodne nie sú záležitosťou jednej obce alebo mesta, ale celého regiónu a kraja. Príprava musí prebiehať tak v teréne, ako aj za rokovacími stolmi. ZMOS od roku 2006 rozpracoval a presadzuje ucelenú metodiku integrovaného manažmentu vodných zdrojov a pôdneho fondu. Mal by sa premietnuť najmä do právnych noriem a nastavenia dotačných mechanizmov.

V rámci priorit schválených nedávnym 20. snomom požaduje ZMOS od štátu vytvorenie účinného systému preventívnych opatrení a ekonomických nástrojov na riešenie, resp. kompenzáciu nákladov súvisiacich s odstraňovaním následkov mimoriadnych udalostí. Povodne však môžu výrazne eliminovať aj samotné obce a mestá. Mali by zrealizovať plošné technické a biotechnické opatrenia na zvýšenie vodozdržnej schopnosti pôdy a lesov a na zníženie pôdnej erózie. Potrebná je aj revitalizácia vodných tokov. Sú to všetko dlhodobé opatrenia, ale ak chceme predísť ďalším obrovským škodám, nemôžeme sa týmto krokom vyhnúť.

Prípravil Ľubomír Mesároš

Foto TASR

Nezvládnuté dažde a Noemov príbeh

Aj vás v máji privádzali do zúfalstva tie nekonečné týždne upršaných dní? Deň za dňom, týždeň za týždňom, občasné poldni šerosvitu, potom znova prúdy vody na oknách. Deň a noc.

Celá stredná Európa v rovnakej beznádeji, hoci podľa kalendára mal byť rozjasený máj a malo sa začať leto. (Po iné roky sme sa už hrnuli na čerstvo otvorené kúpaliská!) Meteorológovia na všetkých televíznych kanáloch hovorili stále tie isté chmúrne predpovede.

Von zo sivej reality?

Čo na to veda? Aké nám ponúka vysvetlenia? Globálne oteplenie? Dočerta, aké oteplenie, keď sme ešte aj v máji byty vykurovali... Človek pocíti, aký je bezmocný.

Môžeš si čítať článok o zázračných zisteniach astrofyziky, teóriách kozmológie, astronómie. Vedci nám oznamujú, že žijeme kdesi v kúte Mliečnej dráhy, ktorej ramená majú 27-tisíc svetelných rokov. V Amerike vynakladajú milióny dolárov na programy SET (Search for Extraterrestrial Intelligence). Z 300 svetov mimo

slnecnej sústavy predsa musí existovať aspoň jeden obývaný živými bytosťami, ako sme my, však? A máme aj úspechy. Zistili sme, že existuje množstvo exoplanét. Napríklad, vo vzdialenosti 500 svetelných rokov je niečo nazvané CT CHA b. Táto planéta je 5 400-krát väčšia ako naša Zem. Nie je to úžasné?

Čítam článok, že sú rozpracované projekty na interface nových počítačov a človeka. So svojim notebookom budete môcť byť spojení nielen hlasom, ale aj bionickými kontaktnými šošovkami, hmatom, pachom a nakoniec cez BCI (Brain-Computer Interface). Priame spojenie s vašimi myšlienkami je len otázkou najbližšieho desaťročia. Dobré vyhliadky pre pracovníkov FBI a iných tajných služieb!

Dažďu nerozkážeš

Aj teraz, keď vyfukávam tento článok, vonku prší. Čo tak vyfukovať si z Googlu informácie,

Napriek skvelej satelitnej a výpočtovej technike je problém robiť presné týždňové prognózy.

ako zvládneme klimatické zmeny? Napríklad o najnovších prognózach náhrady „zlých“ energií, uhlia, nafty, o ružových perspektívach pohonu vodíkom alebo o získavaní alternatív-

nych (a uskladniteľných) energií z rias (Algae)? Podnikavci niekde za Atlantikom už aj skupujú pozemky, kde vytvoria umelé močiare (!) a na širokých plochách budú pestovať zázračné riasy namiesto hnusnej čiernej ropy, čo teraz tak výdatne zaplavuje aj pláže Floridy z pobabraného podzemného vrtu... Aby sme sa mohli po diaľniciach premávať s miliónmi áut, okolitú krajinu premeníme na močiare! Aké radostné perspektívy!

Len škoda, že nikto nevedel zastaviť ten prekliaty dažď nad Európou. Zmohli sme sa tak akurát na predpovede počasia. Napriek najskvelejšiemu vybaveniu družicami, teleskopmi, počítačmi, kamerami sme schopní oznámiť večer miliónom televíznych divákov, že pršať bude aj zajtra, ba dokonca aj napozajtra. S týždňovými prognózami je to už horšie. Nie vždy trafia. Dovoľte si podľa nich ťažko naplánujete.

Kto a čo je hodné záchrany

V strednej Európe zúria povodne. Blížia sa časy praotca Noema? „Na sedemnásť deň mesiaca vyvalili sa všetky pramene veľkej hĺbočiny a otvorili sa nebeské priepusty. A pršalo na zem štyridsať dní a štyridsať nocí.“ (Gn 7, 11-12) Zatiaľ ponechajme bokom etické vyznenie príbehu Starého zákona o potope sveta ako Božom treste za nemravný život ľudí. Šesťsto-ročný Noe dostal od nahnevaného Boha privilégiu, aby sa ako jediný s rodinou zachránil. Podľa Božieho príkazu so synmi postavil koráb,

bezpečnú archu, ktorá ich má zachovať nažive. Kým dnešní európski politici sa pramálo starajú o demografickú situáciu vymierajúcej Európy (v porovnaní s plodnosťou ázijských a afrických etník a kultúr), zatiaľ múdry Pán Boh starému Noemovi jasne povedal, čo si má zobrať so sebou do korábu s obmedzenou kapacitou.

Čo by ste si vy zobrali do novodobého korábu, ktorý jediný má prežiť koniec sveta? Predpokladám, že svojich najbližších, predovšetkým rodinu (vrátane svokry na opatrovanie detí v nepohodlnom podpalubí). Výber ďalších (kamaráti, frajerky) je už kapacitne obmedzený. Čo zobrať do korábu – to je úloha pre sofistikovaných!

Aké predmety, veci? Oblíbený notebook, i-Pod, najnovší mobil? Auto zaberá priveľa miesta, nevedno, čo bude s naftou po potope. Žiadne umenie? Obrazy, Giotto, Rembrandt, Dalí, Chirico, Fulla, Benka, Brunovský? Nič? Všetko ponecháme všadeprítomnému vlhku a tonám mazľavého blata?... Ozaj, knihy. Pohľad na zvlhnutú knihu je rovnako žalostný ako pohľad na zmoknutú celebritu. Čo vhodíť do vaku? Bibliu? Starý zákon? Nový zákon? Danteho Božskú komédiu? Kto ju dočíta? Alebo jednu z tých 100 naj-naj kníh Slovákov? Zachovať poklady zanikajúceho ľudstva. Najpredávanejšie ženské autorky, nie?

Limity vedy

Ak si otvoríte starozákonnú knihu Genezis, o týchto predmetoch sa nehovorí. Boh Noemu

prikáže: „Zo všetkých čistých zvierat vezmi po sedem samcov a samíc, zo zvierat, čo sú nečisté, po dvoch, samca a samicu. Aj z nebeského vtáctva vezmi po sedem samcov a samíc, aby sa zachovalo nažive semä po celej zemi.“ (Gn 7, 2-3) Z logiky príbehu je jasné, prečo sa v inventári korábu záchranu sveta nachádza Noe s rodinou, samce a samice všetkých druhov zvierat a vtáctva, ale chýbajú osoby inej sexuálnej orientácie a tovary konzumného charakteru.

V správach hlásia zaplavené dediny. Noemov príbeh sa skončil šťastne; vody potopy opadli po desiatich mesiacoch. Vypustená sonda – holubica – sa nevrátila do korábu, lebo už našla vysušenú zem, Noe otvoril koráb a spolu so ženou, synmi, dcérami a nevestami ďakovali

Veda nestačí na mnoho problémov; vyžadujú si zdravý ľudský rozum, cit, pomoc, solidaritu.

Pánovi za záchranu. Zasvietilo slnko a život ľudstva mohol nanovo rozkvitnúť. Poučenie? „Kým potrvá Zem, nikdy neprestane seba a žatva, chladno a teplo, leto a zima, deň a noc.“ (Gn 8, 22) Túto evidentnú pravdu, plnú ani nie tak optimizmu ako rozumného realizmu, zistili Noemovci aj bez poznatkov exaktnej vedy vrátane meteorológie.

Ani my v 21. storočí by sme sa nemali spoliehať, že všetko za nás vyrieši veda. Sú veci medzi nebom a zemou, ktoré nevysvetlí žiadna sofistikovaná veda a neporadí si s nimi žiadna technológia. Vyžadujú si zdravý ľudský rozum, cit, pomoc, solidaritu. Skrátka, Noemovu múdrosť dávnych vekov.

P. S. Na koniec, aby som nezabudol: Prijemnú dovolenku bez dažďa!

Anton Hykisch

Medzitulky redakcia, foto TASR

Ciele SR v novej európskej stratégii

Slovensko si chce v navrhovanej európskej stratégii, ktorá nahrádza Lisabonskú stratégiu, stanoviť menej ambiciózne ciele ako samotná EÚ. Vláda v schválenom „Návrhu pozície SR k národným cieľom stratégie Európa 2020“ naplánovala nižšie výdavky na výskum a vývoj, ako aj nižší podiel energie z obnoviteľných zdrojov (OZE).

„Vláda chce stanoviť ambiciózne ciele, ktoré však musia byť reálne a musia reflektovať individuálne podmienky Slovenska,“ zdôvodnili predkladatelia návrhu, rezort financií a podpredseda vlády pre vedomostnú spoločnosť. Slovenské ciele tak podľa nich zohľadňujú makroekonomickú a fiskálnu pozíciu krajiny.

Slovensko by chcelo do roku 2020 zvýšiť zamestnanosť obyvateľov vo veku od 20 do 64 rokov na 71 – 73 %, a to najmä zvýšením zamestnanosti mládeže, ľudí nad 50 rokov a ľudí s nízkou kvalifikáciou. EÚ chce zamestnanosť dostať na hranicu 75 %.

Celková úroveň verejných a súkromných investícií do vedy a výskumu by sa mala v SR

zvýšiť na 1,8 % HDP; v EÚ to majú byť 3 %. SR plánuje zvýšenie podielu energie z OZE na 14 %, Únia chce 20 %.

Odpad na obežnej dráhe je hrozbou pre biznis

Vesmírny šrot pár sto kilometrov okolo Zeme je čoraz väčším nebezpečenstvom pre kozmické lode s ľudskou posádkou aj pre satelity s rozličnými úlohami. Úlomky z plášťov rakiet a satelitov môžu vážne narušiť globálne komunikačné siete a ekonomiku. Uvedol to Pentagón v správe pre americký Kongres. Žiadal prijať rozhodnutie, aby sa začali robiť opatrenia na zamedzenie kolízie satelitov s troskami, ktoré lietajú okolo zemegule. Od zariadení na orbite závisia tržby podnikateľských subjektov v hodnote asi 250 miliárd USD ročne. Ide napríklad o telekomunikačné spoločnosti s ich telefónnymi a internetovými sieťami, navigačné systémy, televízne a rozhlasové stanice, meteorologické služby a pod.

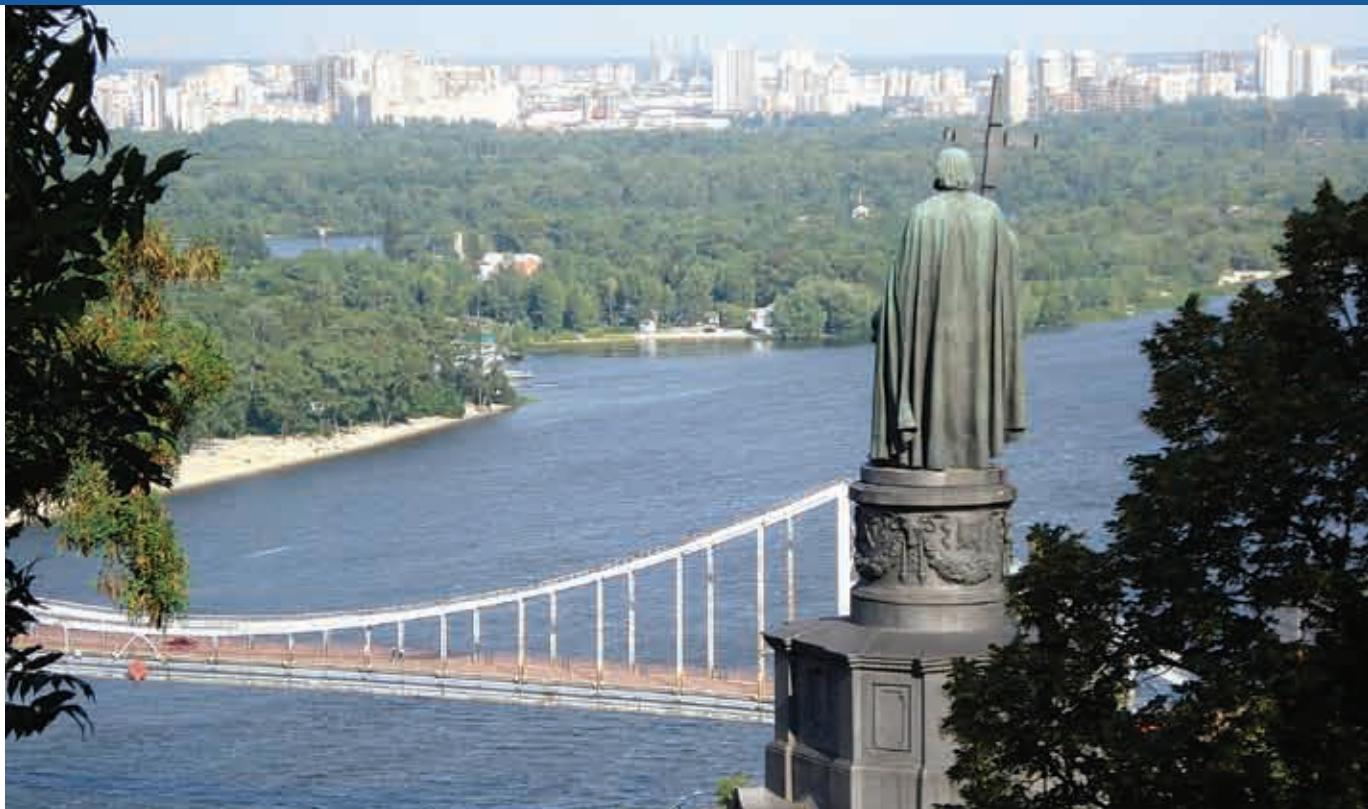
V blízkom vesmíre, teda vo vzdialenosti medzi 800 až 1 000 km od povrchu, sa nachádza už okolo 370 000 kusov trosiek, ktoré sa stali trvalým nebezpečenstvom asi pre 1 000 sate-

litov, ktoré v tomto pásme krúžia okolo Zeme. Vesmírny odpad má pritom nezvratnú tendenciu dynamicky sa rozmnožovať vzájomnými zrážkami. A pri vysokej rýchlosti už milimetrové zrno môže zničiť satelit za milióny.

Čo sa dá vlastne robiť? Najskôr skvalitniť a spresniť sledovanie orbitálnych trosiek. Väčší význam však bude mať vhodné technické riešenie, aby sa satelity, ktoré doslúžia, riadene dostali do zemskej atmosféry, v ktorej zhoria. Ďalším riešením by mohlo byť ich umiestnenie na kozmickom cintoríne nad geostacionárnou orbitou.

Správy sú zo servisu TASR

Na východe je veľa nového

Ukrajina je náš jediný sused mimo EÚ; o to väčšiu pozornosť si zaslúži

Slovensko-ukrajinská spolupráca má veľký potenciál. Treba však preklenúť problémy a zvýšiť aktivitu.

Je náš najväčší sused. Jej päťdesiat miliónov obyvateľov ju stavia pred Poľsko s necelými štyridsiatimi miliónmi, ďaleko pred Českú republiku a Maďarsko, ktoré majú okolo desať miliónov, a Rakúsko, ktoré má čosi viac než osemmiliónovú populáciu. Rozloha Ukrajiny – 600-tisíc štvorcových kilometrov – znamená, že je väčšia ako všetky ostatné naše susedné štáty spolu a keď nerátame ruský kolos, je rozlohou najväčšou krajinou Európy. Jej nerastné a prírodné bohatstvo by sme museli veľmi dlho vyratúvať. Niet sporu, že o rozvoj vzťahov a spoluprácu s partnerom, ktorý má takýto potenciál, máme veľký záujem.

Je to náš jediný sused na východe a jeho osobitosť je daná aj tým, že ako jediná z okolitých krajín nie je členom Európskej únie. Či chceme alebo nie, táto skutočnosť dosť vecí komplikuje. Európske spoločenstvo má v mnohom spoločnú legislatívu a v ďalších oblastiach ju čoraz viac zblízuje, no ukrajinské zákony a ďalšie pravidlá sú neraz dosť odlišné. Schengenská

hranica je pre pohyb ľudí, tovarov a služieb neľahkou prekážkou. A tiež dodajme, že za necelých dvadsať rokov nezávislosti (jubileum bude na budúci rok) má Ukrajina za sebou zložitý politický vývoj. Ak chceme korektne a komplexne hovoriť o vzájomných stykoch, nemožno obísť ani tieto skutočnosti.

Medzi Západom a Ruskom

Dvomi najväčšími ekonomickými partnermi Ukrajiny sú Európska únia a Rusko. Postavenie medzi týmito dvomi veľkými globálnymi hráčmi – v zemepisnom, ale aj politickom zmysle – je závažným prvkom vývoja tohto nášho suseda i vzťahov s ním. EÚ v roku 1998 uzavrela dohodu o partnerstve a spolupráci s Ukrajinou

**Kompatibilita
so štandardmi EÚ
je výsledok dlhého
procesu, ktorý dobre
poznáme aj na Slovensku.**

a táto významná krajina má pre spoločenstvo prioritné postavenie medzi všetkými susediacimi štátmi. „Oranžová revolúcia“ v roku 2004 otvorila etapu skôr prozápadnej orientácie, ktorá bola na oboch stranách sprevádzaná aj nie

celkom reálnymi očakávaniami. Vývoj po posledných prezidentských voľbách priniesol posilnenie vzťahov s Ruskom, to by však nemalo zásadnejšie zmeniť ukrajinský záujem o styky a kooperáciu so západoeurópskymi partnermi – a na poprednom mieste aj so Slovenskom. Je ešte predčasné vynášať definitívne úsudky, ale asi najrozumnejší je pragmatický pohľad na tieto relácie. V konečnom dôsledku to môže byť iba Ukrajina a jej občania, ktorí svojimi hlasmi a postojmi rozhodnú, kto bude pri kormidle a akým smerom ho nastaviť.

Partner zaujímavý za každých okolností

Z pohľadu Slovenska ako člena EÚ a NATO je nepochybné, že preferujeme čo najlepšie vzťahy na tejto linke. To však nemusí znamenať, že nás rušia iné relácie. Na konferenciách a diskusiách, ktoré sa venujú najnovšiemu vývoju Ukrajiny, zaznel názor, ktorý považujem za racionálny a cieľavedomý. Nemenej dôležité ako ukrajinská orientácia je to, do akej miery si táto krajina a jej relevantné štruktúry budú osvojovať štandardné postupy. To znamená nielen kompatibilitu legislatívy, ale aj politickú kultúru či vhodné podnikateľské prostredie a všetko, čo s tým súvisí.

Máme s tým, napokon, svoje skúsenosti. Trvalo nám takmer desať rokov, kým sa na Slovensku začali presadzovať pravidlá a zásady, ktoré

sú vyspelým štátom vlastné, ba samozrejmé už dávno. O to viac by sme mohli rozumieť susedom aj v situáciách, ktoré nie sú jednoduché. A blízkosť nielen zemepisná, ale tiež jazyková či historická nám dáva šance byť naozaj premostením k tejto významnej krajine.

Nie sme vôbec jediní, ktorí tu vidia nemalé príležitosti. Nemecké, talianske a viaceré ďalšie silné západné firmy sú tu už etablované. Vlak sa už dávnejšie pohol a nepočká. Ak chceme mať šancu, treba naskočiť za jazdy...

Pohľad z Košíc a Michaloviec

Pohľad z Bratislavy na mnoho vecí nemusí byť vždy ten najreálnejší, lepšie je podísť o čosi bližšie. Košický kraj susedí s Ukrajinou na najdlhšej línii (o čosi menej Prešovský) a pohraničné sú hneď tri jeho okresy – Michalovce, Trebišov a Sobrance. Takže logika hovorí, že na východe Slovenska sa o tejto téme dozvieme najviac z praxe.

V Košiciach sa na krajskej úrovni cezhraničnou spolupracou zaoberajú najmä dve inštitúcie: Košický samosprávny kraj (KSK) v tom najkomplexnejšom zmysle – a tunajšia regionálna komora Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK) zasa pokiaľ ide o hospodárske kontakty.

Práve nedávno, v polovici mája, predstavitelia KSK a Zakarpatskej oblasti podpísali už tretí vykonávací protokol k Memorandu o spolupráci. Mám ho v rukách, na ročné obdobie naplánoval trinásť konkrétnych aktivít. Nevie, či je to šťastné číslo, ale verím, že sa naplní. Veď bol prijatý na prvej akcii v poradí v tomto zozname, na Dňoch dobrých susedských vzťahov, ktoré prebehli na hraničnom priechode v Ublí.

Ťažko priechodné hranice

Tie ďalšie sa zaoberajú organizovaním spoločných výstav a konferencií, ale napríklad aj podporou využívania biomasy, hospodárskym a sociálnym rozvojom prihraničných regiónov alebo cestovným ruchom. Ten ponúka na oboch stranách zaujímavé príležitosti – ale do hry vstupuje závažný moment. Priechodnosť hraníc je limitovaná vízovou povinnosťou pre ukrajinských občanov, ale ani pre našich to často nie je komfortné.

Potvrdzujú to aj pracovníci regionálnej komory SOPK. V poslednom čase organizovali hneď dve misie podnikateľov do Užhorodu, kde naše firmy hľadali partnerov z oblasti drevárskeho a kovospracujúceho priemyslu. Ako najväčší problém sa ukazuje prechod cez hranice. Pre našinca, zvyknutého bez zastavenia prefrčať cez rakúske, maďarské alebo české hranice, pre manažéra, pre ktorého je čas drahý, je ťažko pochopiteľné, prečo by na tejto hranici mal stráviť niekedy aj celé hodiny.

Úspešné cezhraničné iniciatívy

Na odbore riadenia a implementácie európskych projektov KSK som sa dozvedel, že najak-

tívnejší pri využívaní Programu ENPI (European Neighbourhood and Partnership Instrument) Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina sú v Michalovciach. Je to napokon celkom pochopiteľné, veď z Michaloviec do zakarpatského centra Užhorodu je to iba štyridsať kilometrov. Aktívne je napríklad michalovské Centrum prvého kontaktu (CPK), zamerané najmä na podporu malého a stredného podnikania. Má už za sebou realizované projekty cezhraničnej spolupráce, napríklad aj na poli cestovného ruchu. Jeho zásluhou vzniklo päť turistických informačných kancelárií na našej strane hraníc a dve v Užhorode.

KSK a Zakarpatská oblasť podpísali už tretí vykonávací protokol k Memorandu o spolupráci.

Od šéfa CKP Ľuboslava Závackého som nedávno dostal mail, že prišla správa o schválení dvojročného projektu cezhraničnej spolupráce v rámci Programu ENPI. Pri všetkých aktivitách vo vzťahu k Ukrajine zdôrazňoval iniciatívy zástupcu prednostu Mestského úradu v Michalovciach Gabriela Doriča. Stretnutie s nim potvrdilo, že je naozaj zapálený pre priateľské styky s Ukrajinou v najrôznejších oblastiach. Práve sa s riaditeľom gymnázia Rudolfom Gadowským chystali do Užhorodu na rokovanie o družbe škôl. Ani on netajil, že hraničný režim spoluprácu komplikuje. A spomenul aj zbytočnú byrokraciu z oboch strán – napríklad pri prestupe ukrajinskej hádzanárky do Michaloviec, ktoré sú už roky našou špičkou.

Susedia si majú čo ponúknuť

Problémy sme neobišli ani pri veľmi otvorenej a srdečnej debате s Eugenom Lešom, konateľom spoločného slovensko-ukrajinského podniku Plodoovoč-Contexo. Vznikol na báze vinárskych závodov Michalovce a Kráľovský Chlmec, jeho ukrajinským partnerom je VAT Plodoovoč, známy výrobou kvalitných značiek brandy v Užhorode. Na viacerých výstavách už prezentovali svoje vína, z Petrohradu si priniesli zlatú medailu za Tramin 2004, patria k popredným producentom liturgických vín. Legislatívne a ďalšie prekážky brzdia napríklad uplatnenie zaujímavých skúseností ukrajinských partnerov, ktorí produkujú svoje vinne destiláty s uznávanými arménskymi odborníkmi. Ale Eugen Lešo je optimista: v doterajšej spolupráci už dokázali prekonať viaceré prekážky, sú presvedčení o perspektívach.

Dodám však: Treba väčšiu podporu a aktivitu, aby takýchto príkladov bolo viac a napredovali rýchlejšie.

Miloš Nemeček

Foto: SXC,

archív Veľvyslanectva Ukrajiny v SR

Cieľ: do 10 rokov v ekonomickej Top 20

Ukrajinský prezident Viktor Janukovyč chce do 10 rokov dostať Ukrajinu medzi 20 ekonomicky najvyspelejších štátov sveta, pričom základom týchto plánov by mali byť rozsiahle reformy a voľný obchod s Európskou úniou a postsovietskymi štátmi. Do roku 2014 by podľa neho mal ročný rast HDP dosiahnuť 5 % a rozpočtový deficit by mal klesnúť na 2 % HDP (zo súčasných 13,6 %). Prezident verí, že liberalizácia obchodu s EÚ a Ruskom, ako aj ďalšími krajinami bývalého ZSSR, by mohla zvýšiť životnú úroveň na Ukrajine na porovnateľnú so západnými krajinami.

TA

Neangažovanosť vo vojenských blokoch

Ukrajinský parlament podporil návrh zákona, ktorý legislatívne zakotvuje neutralitu krajiny a zabráňuje jej vstupu do Severoatlantickej aliancie. Zákon, ktorý musí prejsť cez ďalšie čítania, nepovoľuje členstvo Ukrajiny v nijakej vojenskej aliancii, umožňuje však vzájomnú spoluprácu.

„Hlavným prvkom predvídateľnosti a konzistencie v ukrajinskej zahraničnej politike je jej nezáúčastnené postavenie,“ povedal poslancom pri predložení návrhu zákona premiér Mykola Azarov. Zákon však umožňuje politickú a hospodársku integráciu Ukrajiny s ďalšími európskymi krajinami vrátane členstva v Európskej únii, čo je podľa M. Azarova nemenný kurz. Oponenti neutrality však zákon kritizovali s tým, že jedinou zárukou národnej bezpečnosti Ukrajiny je členstvo v systéme kolektívnej bezpečnosti NATO.

TA

Obojstranný záujem na partnerskej spolupráci

Vzťahy medzi Ukrajinou a SR sú priateľské a bezproblémové

Najmä o ekonomických kontaktoch oboch krajín, o ich potenciáli a perspektívach hovoríme s chargé d'affaires Ukrajiny v SR Ivanom Cholostenkom.

■ Ako hodnotíte súčasnú úroveň ukrajinsko-slovenských vzťahov?

Súčasná úroveň rozvoja politického dialógu medzi Ukrajinou a Slovenskou republikou sa v ostatnom čase vyznačuje intenzitou tohto dialógu na všetkých úrovniach – prezidentskej, vládnej, parlamentnej, rezortnej. Osobitne chcem podčiarknuť intenzitu dialógu v ostatných rokoch medzi vládami oboch krajín, ktoré v rámci neho posudzovali široký okruh otázok dvojstrannej spolupráce a medzinárodnej politiky.

Obidve strany potvrdili hlbokú vzájomnú zainteresovanosť na ďalšom rozvoji vzájomne výhodnej partnerskej spolupráce medzi našimi štátmi vo všetkých oblastiach. Počas otvoreného a konštruktívneho dialógu sme konštatovali absenciu akýchkoľvek politických problémov v ukrajinsko-slovenských vzťahoch. Stanoviská našich krajín sú blízke alebo totožné prakticky vo všetkých dôležitých otázkach medzinárodného života.

■ Zodpovedá podľa vás tejto kvalite vzťahov aj ekonomická spolupráca?

Myslím si, že je potrebné poukázať na dynamický rast obchodno-ekonomickej spolupráce bezprostredne pred príchodom globálnej finančno-ekonomickej krízy, ktorej negatívne dôsledky pocítilo Slovensko i Ukrajina. Náš vzájomný obrat tovaru v predkrízovom roku 2008 dosiahol viac ako 1,7 mld. USD, čo umožňuje očakávať rýchlejšie obnovenie pozitívnej dynamiky obchodu v pokrízovom období.

Som presvedčený, že kríza ovplyvní ekonomické vzťahy medzi našimi krajinami v minimálnej miere. Domnievam sa, že značný príspevok k prehĺbeniu ekonomickej spolupráce prinesie aj ukrajinsko-slovenská Medzivládna komisia pre

Ivan Cholostenko

hospodársku, priemyselnú a vedecko-technickú spoluprácu. Jej najbližšie zasadanie sa bude konať koncom júna v Bratislave.

■ Ktoré oblasti rozvoja vzájomných vzťahov a spolupráce sú podľa vášho názoru najperspektívnejšie?

Spomenul som dynamický rast našich obchodno-ekonomických vzťahov, no existujú ešte aj značné nevyužitie rezervy, predovšetkým v oblasti energetiky, priemyselnej výroby, dopravy a v agrárnej oblasti.

úspešného schválenia jednotlivých – čisto technických – otázok prepojenia našich energetických sietí môže zvyšovať objem exportu elektrickej energie na Slovensko a do ďalších krajín EÚ. Tým sa nepochybne zvýši úroveň ich energetickej bezpečnosti.

V období do roku 2013, keď majú byť uvedené do prevádzky nové energobloky jadrovej elektrárne v Mochovciach, Slovensko bude pociťovať určitý deficit elektrickej energie z vlastnej produkcie, ktorá bude pokrývať vnútorné potreby len približne na 80 percent. A práve v tomto období by pre Ukrajinu i Slovensko bolo vzájomne výhodné zvyšovať objem exportu ukrajinskej elektrickej energie do SR.

■ Vidíte potenciál spolupráce aj v oblasti priemyslu?

Keďže Ukrajina má značné surovinné zdroje a cena elektrickej energie na Ukrajine je nižšia ako v SR, ako výhodná forma spolupráce pre obe krajiny sa môže ukázať taktiež umiestnenie energeticky náročnej výroby v ukrajinských podnikoch. Tieto podniky by boli zapojené do logistických schém veľkých priemyselných podnikov Slovenska, napríklad automobiliek.

■ Pokiaľ ide o oblasť energetiky, veľa sa hovorí o tranzite energonosičov a bezpečnosti dodávok.

Obidve naše krajiny sú kľúčovými tranzitnými prepravcami plynu a ropy do západnej Európy a my vidíme v spolupráci v oblasti tranzitu energonosičov stále ešte nevyužitie rezervy. Podľa nášho názoru by mohol byť rozpracovaný napríklad ukrajinsko-slovenský projekt výstavby zásobníkov plynu, ktoré by Slovensko mohlo využívať. Bola by to obdoba schváleného projektu vytvorenia kapacít na úschovu veľkých strategických zásob zemného plynu na území Českej republiky. Takéto zásobníky by mohli byť aj na území Ukrajiny neďaleko hraníc so Slovenskom. Financovanie výstavby by bolo so zapojením Európskej banky pre obnovu a rozvoj, ktorá má v úmysle zdvojnásobiť svoje investície do projektov energetickej efektívnosti a bezpečnosti realizovaných v SR.

Realizácia takýchto projektov, ktoré plne zod-

A k o

ukazujú skú-

senosti z ostat-

ných rokov, najaktuálnejší-

mi pre národné ekonomiky väčšiny

európskych krajín sa stávajú otázky energetickej bezpečnosti. Ukrajina má značný potenciál

vo výrobe elektrickej energie a za podmienky

povedajú stratégiu energetickej bezpečnosti Európskej únie, by sa mohla stať podstatným činiteľom prehĺbenia partnerských vzťahov medzi Ukrajinou a Slovenskom.

■ A tranzit ropy?

Využitie alternatívnych zdrojov pre dodávky ropy do EÚ, čoho projekty sa aktívne rozpracúvajú v rámci európskej stratégie energetickej bezpečnosti, vo väčšine variantov taktiež ráta s účasťou Ukrajiny ako tranzitného partnera. Za jeden z perspektívnych smerov považujeme realizáciu projektu Eurázijského koridoru na prepravu ropy. V rámci prvej etapy realizácie

Silná dynamika vzájomného obchodu spred krízy dáva nádej na jej skoré obnovenie.

tohto projektu majú ukrajinská Ukrtransnafta a slovenský Transpetrol uskutočniť experiment postupného prečerpávania ropy systémom magistralných ropovodov Družba. Využije sa pritom ropovod Odesa – Brody a ropa sa dopraví cez územie Slovenska do závodu v Kralupoch v Českej republike. V súčasnosti už ostáva len odsúhlasiť technické otázky spojené s prijatím ropy na hraniciach účastníkov experimentu.

■ Ako hodnotíte súčasný rozvoj cezhraničnej spolupráce?

Ukrajinsko-slovenská cezhraničná spolupráca na dvojstrannom, ale aj na viacstrannom základe môže predovšetkým prispieť k ekonomickému rozvoju prihraničných regiónov. Okrem fondov EÚ sa pritom využívajú napríklad aj finančné prostriedky Nórskeho finančného mechanizmu, ktoré boli poskytnuté novým

členským štátom EÚ, predovšetkým SR, na uskutočnenie programov cezhraničnej a medziregionálnej spolupráce. Pomáhajú otvárať nové možnosti posilnenia ukrajinsko-slovenskej cezhraničnej a medziregionálnej spolupráce, v súčasnosti v horizonte plánovacieho obdobia rokov 2007 až 2013.

V rámci Programu susedstva medzi Ukrajinou a SR do roku 2010 sa budú realizovať najmä tieto spoločné projekty cezhraničnej spolupráce: čistá voda, rozvoj dopravnej prihraničnej logistiky, rozvoj ukrajinsko-slovenskej spolupráce v oblasti cestovného ruchu atď. Ďalší rozvoj spolupráce medzi pohraničnými regiónmi Ukrajiny a SR prebieha v súlade s dohodami medzi Zakarpatskou oblasťou štátnou administratívou a Prešovským a Košickým samosprávnym krajom. Dnes je aktívny Plán spolupráce medzi Zakarpatskou oblasťou a Prešovským samosprávnym krajom, ktorý má za cieľ intenzifikovať vzájomné vzťahy v týchto oblastiach: ekonomika a regionálny rozvoj; školstvo, kultúra, šport a zdravotníctvo; rozvoj miestnej samosprávy, dopravnej a prihraničnej infraštruktúry; ekológia a protipovodňová ochrana.

Súčasne s rozvojom dvojstrannej cezhraničnej spolupráce si značný potenciál zachováva spolupráca prihraničných regiónov v rámci medzinárodnej asociácie Karpatský eurorégió. Okrem toho Košický samosprávny kraj v spolupráci so Zakarpatskou oblasťou Ukrajiny rozpracoval návrh strategických projektov, ktoré môžu byť predstavené v rámci aktuálnych výziev programu ENPI Maďarsko – Slovensko – Ukrajina – Rumunsko.

■ Množstvo smerov a programov v cezhraničnej spolupráci, ktoré ste načrtli, si zrejme vyžaduje aj určitú koordináciu na národnej úrovni.

Dôležitým a účinným nástrojom cezhraničnej

spolupráce je konanie pravidelných zasadnutí ukrajinsko-slovenskej medzivládnej komisie pre cezhraničnú spoluprácu. V tomto roku je naplánované už jej ôsme zasadnutie.

Perspektívy ďalšieho celkového rozvoja regionálnej cezhraničnej spolupráce osobitne rastú po vytvorení zóny voľného obchodu Ukrajiny s Európskou úniou. Prítom osobitnú pozornosť si zasluhuje vytváranie ukrajinsko-slovenských cezhraničných ekonomických klastrov. Takže cezhraničná spolupráca našich krajín sa môže stať osobitným „priesečníkom“ našich vzájomných záujmov, počnúc ekonomickou oblasťou.

■ Stále je tu však aj problém vízového režimu medzi EÚ a Ukrajinou. Ako ho vnímate?

Podľa môjho názoru je v súčasnosti vízová povinnosť pre občanov Ukrajiny, bohužiaľ, ešte stále jednou z podstatných prekážok intenzifikácie rozvoja našich dvojstranných vzťahov.

Pripravil Miloš Nemeček

Foto: archív

Veľvyslanectva Ukrajiny v SR

V. Janukovyč predstavil zahraničnopolitický kurz

Ukrajinský prezident Viktor Janukovyč vo vystúpení 1. júna načrtnul zameranie zahraničnej politiky jeho administratívy. Navrhovaná legislatíva bude odrážať skutočnosť, že medzi dlhodobými cieľmi Kyjeva zostáva dosiahnutie členstva v Európskej únii. Prezident a nová vláda sa však nebudú usilovať o vstup Ukrajiny do Severoatlantickej aliance.

Budúca zahraničná politika Ukrajiny by podľa predstavených zámerov V. Janukovyča mala byť nezávislá od veľkých politických blokov a vojenských aliancií. Nový ukrajinský líder preto nedávno neprijal ani pozvanie ruského prezidenta Dmitrija Medvedeva do Moskvy vedenej Organizácie Zmluvy o kolektívnej bezpečnosti (CSTO).

Kyjev však naďalej vyjadruje ochotu zúčastňovať sa na programoch spolupráce s NATO.

V. Janukovyč, ktorého zvolili za prezidenta vo februári, uzavrel v uplynulých týždňoch viacero dohôd s Ruskou federáciou a vyslúžil si tak aj kritiku svojich domácich i zahraničných oponentov, ktorí ho obviňujú z príliš úzkej spolupráce s Moskvou.

TA

Energetické garancie a vzájomná podpora

Na oficiálnu návštevu Ukrajiny sa v tomto roku vyberie prezident SR Ivan Gašparovič. Stretnie sa tam so svojim kolegom Viktorom Janukovyčom, ktorý je v tejto funkcii štyri mesiace. V apríli už s ukrajinským prezidentom rokoval minister zahraničných vecí SR Miroslav Lajčák; hlavnými

témami boli energetická bezpečnosť a tranzit surovín. Minister na stretnutí označil energetiku za kľúčovú oblasť slovensko-ukrajinských vzťahov. Zdôraznil, že plynulosť tranzitu zemného plynu a ropy cez územie Ukrajiny je pre SR otázkou energetickej bezpečnosti a tiež jedným z kritérií, podľa ktorých je posudzovaná zodpovednosť a serióznosť partnera. V. Janukovyč ho ubezpečil, že plynová kríza, k akej došlo v januári 2009, sa už opakovať nebude.

Rovnakú garanciu plynulosti dodávok ruských energonosičov zopakoval na stretnutí s M. Lajčákom aj jeho ukrajinský rezortný kolega Konstantyn Hryščenko. M. Lajčák v Kyjeve rokoval aj s premiérom Mykolom Azarovom a predsedom parlamentu Volodymyrom Lytvynom. Na všetkých stretnutiach o. i. vyjadril podporu Slovenska približovaniu Ukrajiny k Európskej únii. **MZV/JF**

Ako sa presadiť na ukrajinskom trhu

Nasledujte úspešných a sondujte dôkladne miestne pomery

Slovensko a Ukrajina v uplynulom desaťročí čiastočne nedocenili potenciál v oblasti vzájomnej výmeny tovarov a služieb.

V tomto kontexte je vhodné vidieť i výsledky vzájomného zahraničnoobchodného obratu, ktoré určitú dynamiku začali po predchádzajúcich rokoch stagnácie nadobúdať veľmi dynamicky až v roku 2003. Potom sa stav vzá-

jomnej obchodnej bilancie zlepšil, ale napriek tomu stále neodráža reálne ekonomické možnosti oboch strán.

Hľadajte kooperáciu

Najperspektívnejší spôsob presadenia sa na trhu je formou výrobných kooperácií, najmä montáže finálnych výrobkov. Treba brať do úvahy, že pomerne značnú rozhodovaciu právomoc pri výrobných a obchodných kooperáciách, založení a rozvoji podnikov so zahraničnou účasťou a pod. majú orgány štátnej správy a samosprávy. Tie pri výkone svojich rozhodovacích právomocí pomerne striktné vyžadujú, aby investície do oblastí neboli za-

merané len na tzv. barterové obchody, prácu vo mzde a pod., ale aby znamenali aj pridanú hodnotu.

Kvalitné informácie o možnostiach podnikania možno získať v obchodných a priemyselných komorách v jednotlivých oblastiach Ukrajiny, prípadne v sekciách zahraničných vzťahov každej z oblastných štátnych administrácií.

Individuálne prezentácie

Pri vážnejšom záujme o vstup na trh, najmä na západnej Ukrajine, sa odporúča organizovať individuálne prezentácie slovenských firiem. Náklady na dobre pripravenú prezentáciu (prenájom priestorov, pozvanie vytipovaných ob-

Zahraničný obchod Slovenska s Ukrajinou

Kríza zrazila dolu objemy tovarovej výmeny aj PZI

Pred krízou narástol vzájomný obchod o 7 %, minulý rok klesol na polovicu.

Za rok 2009 sa na Slovensko doviezol z Ukrajiny tovar v hodnote 252 mil. EUR. Z celkového objemu dovozu SR tvorí dovoz z Ukrajiny len 0,65 %. Index 2009/2008 je 48,2. Vývoz na Ukrajinu predstavoval 292 mil. EUR, čo predstavuje z celkového vývozu SR 0,73 %. Index 2009/2008 celkovo je 42,2. SR má aktívne

saldo v hodnote asi 40 mil. EUR a celkový obrat predstavoval 544 mil. EUR. Z uvedených hodnôt je vidieť, aký negatívny vplyv na zahranično-obchodné vzťahy má v súčasnosti hospodárska a finančná kríza.

Predtým, v roku 2008, bol export zo Slovenska v hodnote 20 837 mil. Sk, čo bolo o 8,5 % viac ako v roku 2007. Import z Ukrajiny bol v objeme 15 793 mil. Sk, teda medziročne o 4,9 % viac. Celkový objem zahraničného obratu medzi SR a Ukrajinou v roku 2008 bol 36 630 mil. Sk, s aktívnym saldom SR vo výške 5 044 mil. Sk.

Vývoz tvorí v súčasnosti najmä stroje a zariadenia, vozidlá, základné kovy a výrobky z kovov, plasty a plastové výrobky, nerastné výrobky a chemikálie, dopravné zariadenia, potraviny, zariadenia pre domácnosť, dýhy, preglejky, drevotrieskové dosky a liečivá.

Dovoz z Ukrajiny tvoria predovšetkým suroviny, základné kovy a výrobky z nich, produkty che-

mického priemyslu, stroje a zariadenia, elektrická energia, drevo, odevy a prostriedky na rozvod elektrickej energie.

Priame zahraničné investície

Za 18 rokov ukrajinskej nezávislosti zahraniční investori investovali do ukrajinskej ekonomiky 40 026,8 mil. USD. V prepočte na jedného obyvateľa je to 868,2 USD. Najviac investícií prišlo z Cypru – 21,5 % z celkového objemu investícií, ďalej z Nemecka (16,5 %), Holandska (10,0 %), Poľska (6,7 %), Ruska (6,7 %), Rakúska (6,5 %), Veľkej Británie (5,9 %), Francúzska (4,1 %) a USA (3,5 %). Na Ukrajinu doteraz investovali subjekty zo 124 krajín. V roku 2009 vložili zahraniční investori do ekonomiky Ukrajiny 4 410,4 mil. USD priamych investícií (v roku 2008 to bolo 6 073,2 mil. USD).

Najväčšia suma investícií z celkového investovaného kapitálu bola usmernená do spoločností, ktoré uskutočňujú finančnú činnosť, na operá-

chodných partnerov, občerstvenie, pozvanie novinárov a spravidla aj rozhovory či informácia v masmédiách a pod.) nemusia presiahnuť sumu 1 500 eur.

Aj keď viaceré ekonomické ukazovatele zatiaľ hovoria v prospech SR, aj na ukrajinskom trhu sa výrazne začínajú presadzovať výrobky tzv. vyššej kvality. Tzv. bežná kvalita sa presadí väčšinou len krátkodobo. Je vhodné si uvedomiť, že každá oblasť Ukrajiny má obchodné vzťahy s mnohými krajinami sveta, pričom vo viacerých regiónoch pôsobia aj svetovo uznávané zahraničné firmy.

Marketing je dôležitý

Slovenské spoločnosti, ktoré majú záujem presadiť svoje produkty na ukrajinskom trhu, by mali najprv uskutočniť kvalitný marketingový prieskum, zahŕňajúci predovšetkým vyhodnotenie veľkosti trhu a analýzu limitujúcich podmienok uplatnenia výrobkov na trhu. Základné informácie o situácii na ukrajinskom trhu v jednotlivých sektoroch priemyslu priebežne monitoruje a spracúva Obchodno-ekonomické oddelenie Veľvyslanectva SR v Kyjeve (OBEO).

Súčasťou prípravy exportu slovenských produktov na Ukrajinu by mali byť predbežne spracované cenové kalkulácie, objektívne porovnané s ponukou konkurencie. Slovenským firmám sa odporúča pred vstupom na trh dať si spracovať kompletnú marketingovú štúdiu odborníkom z tejto oblasti.

Ešte pred zadanim spracovania marketingovej štúdie je vhodné, aby si výrobca prišiel osobne overiť realitu predpokladu, že so svojim výrobkom obstojí v konkurencii. Najlepšou formou je návšteva špecializovaných veľtrhov a výstav, kde sa stretávajú relevantní konkurenti. Na rokovaniach s nimi si je možné overiť

nielen priestor, ale i podmienky ukrajinského trhu. Vo všeobecnosti sa neodporúča rozosielanie ponukových materiálov v písomnej forme alebo v elektronickej podobe prostredníctvom internetu.

Komerčné a právne riziká

Potenciálny exportér by mal venovať pozornosť analýze rizík teritória a predovšetkým komerčným rizikám v oblasti bankových ústavov, stabilnosti kurzu, ako aj dopravným rizikám. Všeobecne sa neodporúča riešiť spory podľa ukrajinskej legislatívy; do kontraktov je

Neodporúča sa riešiť spory podľa ukrajinskej legislatívy; je neprehľadná a premenlivá.

vhodné zapracovať riešenie sporov na základe iného práva. Dôvodom je veľmi nízky stupeň vymáhateľnosti práva na Ukrajine pre zahraničných občanov a z toho vyplývajúca nízka miera úspešnosti zahraničných subjektov pri súdnych sporoch podľa ukrajinského práva. Vzhľadom na neprehľadnú a často sa meniacu legislatívu sa odporúča v zásadných a dôležitých otázkach využiť služby renomovaných miestnych právnických, advokátskych, resp. auditorských spoločností.

Kontaktujte OBEO

Pri vážnejších obchodných, výrobných a kooperčných aktivitách sa potenciálnym slovenským investorom a obchodníkom na Ukrajine

odporúča vopred navštíviť Obchodno-ekonomické oddelenie v Kyjeve s cieľom konzultovať aspoň prvé kroky na ukrajinskom trhu. OBEO je pripravené pomôcť slovenským podnikateľom sprostredkovať kontakty najmä s predstaviteľmi oblastnej štátnej správy, samosprávy, okresov, s obchodnou komorou i ďalšími inštitúciami, ktoré môžu vhodne usmerniť a uľahčiť následné kontakty a rokovania s ďalšími zainteresovanými ukrajinskými organizáciami.

Je totiž lepšie zo strany najmä začínajúceho slovenského podnikateľa na ukrajinskom trhu získať v predstihu relevantné informácie o teritórii, zvyklostiach v ňom a následne už konkrétne začínať rokovania so svojimi ukrajinskými partnermi.

Situácia sa zlepšuje

Legislatíva Ukrajiny sa postupne štandardizuje a prispôbuje bežným európskym štandardom a zvyklostiam. Dokazuje to prítomnosť mnohých významných európskych a svetových koncernov, ktoré spojili svoje výrobné a komerčné aktivity s ukrajinským trhom. Ak si teda aj slovenské podnikateľské subjekty dobre marketingovo preveria ukrajinský trh, na ktorý chcú vstúpiť, a ak si dôkladne preveria svojich potenciálnych obchodných partnerov, niet dôvodov, aby na ňom svoje aktivity aj úspešne nerealizovali.

Treba však zdôrazniť, že oproti situácii v SR či v iných krajinách EÚ má na Ukrajine pri presadzovaní a lobovaní za akékoľvek významnejšie zahraničné podnikateľské aktivity stále neporovnateľne väčší vplyv štátna sféra – tak na úrovni oblastí, ako aj okresov.

**Z podkladov MH SR spracoval JF
Foto Expodon**

cie s nehnuteľným majetkom, prenájom, inžiniering a poskytovanie služieb podnikateľom, do obchodu, opravy áut, bytových výrobkov, predmetov osobnej spotreby a stavebníctva. Očakáva sa, že tento trend bude pokračovať aj v budúcich rokoch. Prezident a vláda vyzývajú investovať predovšetkým do poľnohospodárstva, rozvoja služieb, infraštruktúry – najmä do výstavby a rekonštrukcii ciest, vodovodov, kanalizácií, parkovísk, ale tiež do rozvoja malého a stredného podnikania a do rozvoja vidieka. Vláda orientuje investorov aj na technológie šetriace elektrickú energiu a životné prostredie.

Impulzom bude aj EURO 2012

Veľké zahraničné investície sa očakávajú v súvislosti s modernizáciou ukrajinského plynovodného systému, ako aj s organizovaním záverečného turnaja Majstrovstiev Európy vo futbale, ktoré bude Ukrajina spoluorganizovať

v roku 2012. Pôjde o investície na výstavbu štadiónov, letísk, diaľnic, hotelov atď. EURO 2012 sa bude konať okrem Kyjeva aj v Charkove, Donecku a L'vove.

Ukrajinské spoločnosti počas obdobia nezávislosti investovali v zahraničí spolu 6 223,3 mil. USD do 51 krajín sveta, z toho v krízovom roku 2009 20,2 mil. USD (o rok predtým, v roku 2008, to bolo 65 mil. USD). Slovensko je zatiaľ medzi 9 krajinami EÚ, do ktorých Ukrajina ešte neinvestovala (údaj k 1. 1. 2010).

Naopak, celkové investície zo Slovenska na

Ukrajine predstavujú k 1. januáru 2010 objem 106,4 mil. USD a SR tak obsadzuje 16. miesto z 27 krajín EÚ. V tejto krajine pôsobilo ku koncu roka 2009 dovedna 249 podnikov so slovenským kapitálom. Najväčší objem investícií zo SR na Ukrajinu prišiel do priemyslu – 39,6 % z celkového objemu priamych slovenských investícií, do ťažobného priemyslu – 23,1 % – a do odvetvia spracovateľského priemyslu – 16,6 % z celkového objemu slovenských investícií na Ukrajinu.

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vývoj vzájomného zahraničného obchodu medzi Ukrajinou a SR

	2004 mil. Sk	2005 mil. Sk	2006 mil. Sk	2007 mil. EUR	2008 mil. EUR	2009 mil. EUR
Dovoz	13 185	15 818	17 224	500	524	252
Vývoz	9 506	12 022	15 659	637	692	292
Obrat	22 681	27 840	32 882	1 137	1 216	544
Saldo	-3 679	-3 796	-1 565	+137	+168	+40

Dynamický Renault Mégane Coupé-Cabriolet

Štýlový dizajn, ktorý chytí za srdce, predstavuje nový Renault Mégane Coupé-Cabriolet. Je korunou komplexne obnovennej rodiny Mégane, ktorá sa skladá zo šiestich karosárskych verzií a v danom segmente je pre Renault z hľadiska tržieb najväčšia v Európe. V nadväznosti na silné

Renault Mégane Coupé-Cabriolet

stránky úspechu jeho predchodcu ponúka svojim zákazníkom pocit voľnosti vďaka panoramickej sklenenej streche a čelnému sklu. Strecha sa ovláda tlačidlom na konzole a vodič sa za 21 sekúnd ocitne v uzavretom aute. Novinkou je elektrické zatváranie batožinového priestoru, na vekú ktorého sa nachádzajú dva páry svetlovodov zadných obrysových LED svetiel. Mégane Coupé-Cabriolet patrí k najštedrejšiemu vo svojej kategórii, pokiaľ ide o batožinový priestor, s 417 dm³ v polohe kupé a 211 dm³ vo verzii kabriolet. Výborná brzdná sústava pozostáva z vetraných 280 mm kotúčov vpredu a pevných s priemerom 260 mm vzadu. K dispozícii je široká škála motorov a nových pružných automatických šesťstupňových prevodoviek. Na Slovensku sú dva benzínové motory: 1,6 16 V a turbo-TCe 130 (Turbo Control efficiency) s výkonom 110 a 130 koní. VN

Ford Mercury končí

Vedenie amerického koncernu Ford rozhodlo, že po 71 rokoch výroby značky Mercury koncom tohto roku zastaví jej produkciu. Vedenie v Dearborne tento krok odôvodnilo poklesom predaja vozidiel a veľkou príbuznosťou s terajšími základnými modelmi. Modely Mercury sú v zahraničí takmer neznáme a pri zavedení mali prilákať vzťahujúcu sa strednú vrstvu Američanov. Autá tejto značky si v máji kúpilo len 9 100 zákazníkov. Z hlavného modelu Focus sa minulý mesiac predalo 175 000 kusov. Ford na rozdiel od General Motors a Chryslera prežil ťažké minuloročné obdobie bez požiadania o štátnu pomoc od americkej vlády. Vedenie koncernu informovalo, že vozidlá Mercury bude do konca roka predávať s veľkou zľavou. Ford bude pokračovať v úspešnej výrobe malých automobilov ako Focus a Fiesta. TA/LM

Martinský závod Volkswagen Slovakia

200 miliónov komponentov z Martina

V martinskom závode Volkswagen Slovakia vyrobili 1. júna už 200-milióny komponent pre osobné autá. V závode si zároveň pripomenuli 10. výročie začatia výroby.

Pri tejto príležitosti sa všetci zamestnanci sústredili v jednej z hál, aby si z úst predstaviteľov závodu vypočuli poďakovanie za doterajšiu úspešnú a kvalitnú prácu, ktorú odvádzajú. V súčasnosti spoločnosť s počtom viac ako 800 kmeňových zamestnancov patrí k najväčším zamestnávateľom v turčianskom regióne, zdôraznil vedúci závodu Werner Landau.

Nosnými produktmi martinského závodu sú diferenciály, príruby, brzdové bubny, brzdové kotúče, náboje kolies, prírubové hriadele a synchronné krúžky. Komponenty montujú do vozidiel značiek Volkswagen, Audi, Škoda, Seat a Porsche.

Martinský závod má podľa situácie v automobilovom priemysle značné perspektívy aj do budúcnosti, konštatoval to prezident Zväzu automobilového priemyslu na Slovensku Jozef Uhrík, ktorý stál pri zrode tejto fabriky. TA

Nová Alhambra ideálna pre rodiny

Nový MPV (Multi-Purpose Vehicle) SEAT Alhambra španielskej značky ponúka dostatok miesta pre rodinu, obchod či záľuby. Všestranná koncepcia sedenia ponúka päť, šesť alebo sedem miest. Je v nej dostatok miesta a pohodlia pre dospelých aj v treťom rade sedadiel, ku ktorým umožňujú ľahký prístup veľké posuvné dvere. Batožinový priestor pri obsadení piatich miest má objem 885 l.

Vďaka svojim výkonným pohonným jednotkám v rozmedzí 140 až 200 koní a hi-tech vybaveniu je cestovanie v Alhambre pôžitkom, pri priemernej spotrebe paliva len 5,5 l. Rovnako ako TSI a TDI motory, je k dispozícii aj dvojspojková prevodovka DSG, ktorá poskytuje športový charakter jazdy. Štandardné bezpečnostné

vybavenie zahŕňa sedem airbagov, ABS a ESP vrátane elektronického brzdového asistenta, stabilizácie prívěsu a kontrolky zmeny tlaku v pneumatikách. Škoda, že na trh sa dostane až koncom leta. LM

Nový MPV SEAT Alhambra

Vozidlá BMW idú na odbyt

Nemecká automobilka BMW, ktorá je najväčším výrobcem luxusných áut na svete, zazna-

Luxusné BMW 5-er limousine

menala medziročný nárast odbytu o 12 percent. Potvrdila sa tak prognóza frankfurtského vedenia, ktoré očakáva, že v tomto roku predá viac ako 1,3 milióna áut.

Naším cieľom je dosiahnuť zdravý rast predaja za celý rok 2010 o jednociferné číslo, konštatoval vedúci odbytu Ian Robertson, podľa ktorého automobilka vďaka za dobré výsledky najmä novým modelom.

Šéf finančného oddelenia Friedrich Eichiner minulý mesiac predpovedal, že odbyt vozidiel BMW v tomto roku stúpne o vyše 5 %. TA

Výkonnejší Opel Corsa

Spoľahlivosť a predajné úspechy viedli rússelheimskú automobilku po viac ako troch rokoch k ďalšej inovácii malého Opla Corsa. Nemeckí konštruktéri dali tentoraz prednosť technickým inováciám pred optickým zdokonalením dizajnu auta.

Sústredili sa na zlepšenie jazdných vlastností, úpravy sa dotkli celého podvozka, predná i zadná náprava dostali nové pružiny a tlmiče, prekalibrovali manažment elektrického posilňovača riadenia a torznú priečku na zadnej náprave. Pozornosť vzbudzujú aj vylepšené hnacie agregáty s vyššími výkonmi pri znížení spotreby. Nová Corsa má v priemere o 13 percent nižšiu spotrebu. Rad benzínových motorov začína od jednolitrového trojvalca s 65

Opel Corsa 111 Limited Edition

HP a končí s preplňovanou verziou OPC 1,6 s výkonom 192 HP. Všetky zážihové agregáty a diesel 1,7 CDTI spĺňajú limity Euro 5.

Spolu s uvedením inovovanej Corsy dodáva Opel špeciálnu edíciu s označením 111 Limited Edition, ktorá pripomína 111 rokov výroby automobilov s logom Opel.

TA/LM

Štýlový model Škoda Yeti Xtreme

Škoda Auto Slovensko prichádza na trh so zvýhodnenou výbavou SUV modelu Yeti pod označením Xtreme. Špeciálna ponuka dokáže splniť široké spektrum nárokov a želaní zákazníkov.

Škoda Yeti Xtreme

Zvýhodnená výbava Xtreme obsahuje dekoratívny exteriérový paket v ALU dizajne, strieborno-čierne efektne 17-palcové hliníkové disky Annapurna, interiér Sport s elegantným dekorom Quartz vrátane športových sedadiel v luxusnej striebornej alebo červenej farbe s bedrovými opierkami, s výraznejším bočným vedením, športový trojramenný kožený volant a kryty pedálov z ušľachtilej ocele. Vyšší komfort poskytne automatická klimatizácia Climatronic, rádio SWING s ôsmimi reproduktormi a veľký grafický displej Maxi-DOT. Predajca navyše pribalí každému záujemcovi o toto štýlové kompaktné SUV jeden zo štyroch akčných balíkov príslušenstva.

VN

Japonsko-francúzska spolupráca v oblasti kompaktného SUV

Spoločnosti Mitsubishi Motors Corporation (MMC) a PSA Peugeot Citroën dospeli k vzájomnej dohode o spolupráci na projekte kompaktného SUV, ktoré na trhy v Európe uvedú začiatkom roka 2012.

Predmetom dohody je vývoj vozidla, ktoré bude mať špecifický dizajn pre značky Peugeot a Citroën, pričom budú zdieľať množstvo komponentov na už existujúcej platforme Mitsubishi, ktoré nesie označenie RVR na japonskom trhu a ASX na trhoch v Európe. Tieto autá rozšíria existujúce portfólio modelov spoločnosti PSA Peugeot Citroën s cieľom prilákať nových zákazníkov v segmente, ktorého celosvetový nárast do roku 2015 sa odhaduje až na 60 %. Plánovaný objem výroby predstavuje 50 000 vozidiel ročne pre obe značky Peugeot aj Citroën.

Ide už o štvrtý spoločný projekt medzi oboma partnermi, ktorý nasleduje po dohode týka-

júcej sa SUV vozidiel – modelov Mitsubishi Outlander, Peugeot 4007 a Citroën C-Crosser, v spoločnom výrobnom závode v ruskej Kaluge.

NN/LM

Mitsubishi Outlander sa bude vyrábať v ruskej Kaluge

Čínske mininákľadiaky na Slovensku

Spoločnosť Automax Žilina, s. r. o., na základe schválených homologizačných a typových skúšok, začala na Slovensku s predajom ľahkých úžitkových vozidiel kategórie N1, čínskeho výrobcu Dongfeng Motor Corporation, modelového radu DFM Mini Auto.

Obsahuje celkom 7 vyhotovení, truck, dumper, pickup, farmer, van, combi a box izotherma, ktoré majú spoločný pevný rám s nezávislým zavesením predných kolies, hnanou zadnou nápravou, uchytenou na listových pružinách. Pružný štvorvalec s objemom 1 012 cm³ je umiestnený uprostred pod sedadlami, s päťstupňovou ručne ovládanou prevodovkou vozidlo dosiahne rýchlosť 120 km/h. Karoséria je ošetrovaná kataforézou, podvozok je vďaka povahe čínskych ciest značne predimenzovaný, zážihový motor 1,1i EURO 4, vyrábaný v japonskej licencií, je osadený elektronikou BOSCH.

K07 – Mini combi 1,1

Tieto vozidlá pre malých podnikateľov a živnostníkov s nosnosťou 900 – 1 000 kg nájdu určite široké uplatnenie aj v samosprávach obcí a miest.

LM

Priestranný a ekonomický Fiat Doblò

Priestrannosť, jednoduchá manipulácia s nákladom, ľahké riadenie, ekonomická prevádzka a bezpečnosť, to je základná charakteristika nového modelu Fiat Doblò Cargo.

Toto praktické auto prichádza na náš trh s benzínovým motorom 1.4 95 HP a trojicou naftových turbomotorov druhej generácie 1.3 Multijet – 90 HP, 1.6 Multijet – 105 HP a 2.0 Multijet – 135 HP. Všetky agregáty spĺňajú normu Euro 5 a vyznačujú sa dobre odhlučnenou prevádzkou, nízkymi nákladmi a spoľahlivosťou. Maximálna prípustná hmotnosť (1 090 kg a 1 450 kg) pre jednotlivé verzie predstavuje nespornú výhodu pre tých zákazníkov, ktorí hľadajú ekonomický a kompaktný automobil. Do portfólia modelu Fiat Doblò Cargo patria aj nové verzie s podvozkami určenými na dostavbu.

JF

SEAT oslávil šesťdesiatiny

Španielsky výrobca automobilov sa dnes, popri bohatej minulosti, pýši jedinečným charakterom a výborným dizajnom svojich modelov, jasnou stratégiou, špičkovou technológiou a dynamickým vývojom ponuky.

„Sociedad Española de Automóviles de Turismo, S. A.“ bola založená 9. mája 1950. Od začiatku výroby v roku 1953 vyprodukoval SEAT viac ako 16 miliónov áut, pričom rok 2009 prispel k tejto sume 337 000 novými vozidlami. Dve tretiny produkcie sa vyvážajú, väčšina na európsky trh. SEAT má v 72 krajinách viac ako 3 000 predajných a servisných miest. Hlavným výrobným závodom je Martorell, ktorý vďaka špičkovým logistickým systémom a flexibilným pracovným procesom patrí medzi najmodernejšie prevádzky v Európe. Každý deň tu vyrobí okolo 2 000 vozidiel.

Začiatky spoločnosti a 50. roky

V čase založenia spoločnosti v povojnovom období bol automobilový park krajiny v zlom stave a výroba áut v Španielsku prakticky neexistovala. Myšlienka projektu SEAT vznikla v roku 1948

ako iniciatíva vlády a združenia súkromných investorov. Z rokovaní s viacerými zahraničnými výrobcami vzišla dohoda s talianskym FIAT-om, ktorý poskytol technológie a výrobné licencie na svoje modely a v novej spoločnosti získal podiel 7 %. Prvú továreň postavili v Barcelone – v tradičnom centre automobilizmu so silným priemyselným zázemím.

Montážna linka ožila v máji 1953 a prvým modelom bol sedan SEAT 1400A so štvorvalcovým motorom uloženým vpred a pohonom zadných kolies. Spočiatku vyrobilo 925 zamestnancov závodu denne päť áut. Tieto čísla však v prvých rokoch rýchlo rástli.

V roku 1957 SEAT uviedol model 600 (na báze modelu FIAT 600) – auto, ktoré krajine v podstate „dalo kolesá“. Toto malé „ľudové“ vozidlo s motorom vzadu a pohonom zadných kolies privítali zákazníci s nadšením; len do marca 1957 si objednali 100 000 kusov a firma potom už nebola schopná prijímať ďalšie objednávky. Vplyv tohto fenoménu na španielsku spoločnosť je dodnes predmetom sociologických štúdií.

60. roky

Na začiatku nového desaťročia chytil hospodársky rast v Španielsku „druhý dych“, pričom sa presadzovali nové odvetvia – turistický ruch a služby – v ktorých auto hrá kľúčovú úlohu. Po modernizovanom SEAT-e 1400C vznikol

úspešný model 1500 a toto desaťročie je aj vrcholom éry modelu 600. Do roku 1973 ho vyrobili 800 000 kusov.

SEAT skonsolidoval svoju distribučnú sieť a upevnil si pozíciu trhového lídra. V druhej polovici 60. rokov sa ponuka rozšírila o modely SEAT 1500 Familiar, 800 (štvrťdverovú verziu modelu 600) a 850. Zároveň zvyšuje Fiat svoj podiel v spoločnosti na 36 %.

V roku 1967 sa na trhu objavuje nový model 124, o rok neskôr z neho odvodený exkluzívny model 1430. V tom čase má už SEAT 20 000 zamestnancov a ročná produkcia dosahuje 200 000 kusov.

70. roky

V roku 1971 je už SEAT najväčšou priemyselnou spoločnosťou Španielska a v roku 1974 s tržbami takmer za miliardu dolárov ôsmou najväčšou európskou automobilkou. Jeho ponuku doplnili športové verzie modelov 124 a 132 (čo je model vyššej triedy nadväzujúci na SEAT 1500).

S novým modelom 127 prechádza SEAT v roku 1972 na pohon prednej nápravy. V roku 1975 vzniká v Martorelli technologické centrum; tu uzrel svetlo sveta prvý pôvodný model, SEAT 133, postavený na podvozku modelu 850.

Ďalšími novinkami sú model 127 Especial a pô-

sobíve kupé 1200 (neskôr vo verzii pod označením 1430), na rovnakom podvozku. Toto auto, ktoré vytvoril taliansky dizajnér Aldo Sassano, dostalo pre svoju plastovú masku a čiernu mriežku chladiča prezývku Bocanegra – čierne ústa. (Za zmienku stojí, že SEAT sa k tomuto dizajnu v roku 2008 vrátil štúdiu Bocanegra a v roku 2010 vzdáva čiernou prednou časťou hold legendárnemu menu verzii modelu Ibiza SC.)

V roku 1974 vzniká v Martorelli nová montážna linka a centrálny sklad a denná produkcia je 1 900 vozidiel. Značka má viac ako tisíc zastúpení. V druhej polovici 70. rokov sú v ponuke aj modely 131 a Ritmo, staršie modely sa ďalej modernizujú. Závod v Landabene začína s montážou športových modelov Lancia Beta Coupe a Beta HPE.

80. roky

Napriek prestíži svojich výrobkov vstupuje SEAT do 80. rokov neisto. Znižuje sa jeho trhový po-

diel aj počet zamestnancov, spoločnosť sa dostáva do straty. V tejto situácii Fiat predáva svoj podiel za symbolickú pesetu. Prichádza čas zmobilizovať sily. Za menej ako tri roky vyvinie SEAT tri modely vychádzajúce z existujúcich motorov – Ronda, Málaga a Marbella – a prichádza aj úplne nové vozidlo Ibiza, ktoré sa nadlho stane vlajkovou loďou spoločnosti.

V tom čase sa začínajú rozvíjať úzke vzťahy so skupinou Volkswagen. SEAT podpisuje dohodu o výrobe modelov Polo/Derby a Passat/Santana v Španielsku. Dňa 18. júna 1986 získava VW počiatočný balík 51 percent akcií spoločnosti SEAT, o pol roka neskôr svoj podiel zvyšuje na 75 %. Je to zároveň veľký impulz pre export áut tejto značky. Prostredníctvom divízie SEAT Sport sa do popredia dostáva aj jej športový charakter.

V roku 1989 dosahuje produkcia nový rekord – 474 149 vozidiel – a spoločnosť sa opäť dostáva do čiernych čísel. Úspech podniku vedenie VW, že v tom istom roku odkúpilo ďalšie akcie a koncentruje ich teda vlastní 99,9 %. Európski spotrebiteľia začínajú vnímať značku SEAT ako symbol originality.

90. roky

Pokračuje vývoj vlastného produktového radu. Na autosalónoch sa objaví postupne niekoľko verzií modelu Proto, postaveného na platforme VW. Toledo, ktoré predstavili v roku 1991, je sedan s trojpriestorovou karosériou od Giugiaro.

Fenomén SEAT Ibiza

Ak existuje auto, ktoré charakterizuje dynamického a ambiciózneho ducha Španielska 80. rokov, plného elánu, potom je to SEAT Ibiza. Odrážajúc kozmopolitného ducha zábavy stredomorského ostrova, ktorého meno nesie, znamená tento model uvedený v roku 1984 zvrät v španielskom automobilovom priemysle. Ide o prvé skutočne domáce vozidlo, vytvorené SEAT-om, pod ktorého dizajn sa podpísal Giugiaro a ktorého pohon zabezpečil Porsche – čím vznikol slogan „latinský vzhľad, nemecký charakter“.

Letné olympijské hry 1992 v Barcelone sú pre SEAT príležitosťou a značka sa stáva hlavným dodávateľom vozidiel pre organizátorov. O rok neskôr otvára nový závod v Martorelli s celkovou plochou 3 milióny m². Ako prvé opúšťajú montážne linky autá modelu Ibiza druhej generácie a nového modelu Cordoba.

Nový model Alhambra a jej dvojčičky VW Sharan a Ford Galaxy sa montujú v portugalskom závode Palmela, prvom výrobnom závode SEAT-u mimo Španielska. Objavujú sa nové deriváty Ibizy – dvojďverová Cordoba SX, dodávka Inca a športová Ibiza Cupra. Divízia SEAT Sport si pripisuje trojnásobný majstrovský titul vo svetovom pohári rely v rokoch 1996 až 1998. V roku 1997 prichádza SEAT Arosa, prvé miniauto značky, a kombi Cordoba Varío. Rok 1999 prináša prototypy modelov Fórmula a Toledo Cupra V6. Značka zavádza novú vizuálnu identitu – štylizované červené písmeno S, ktoré stelesňuje hodnoty značky – vášeň, športového ducha, dynamickosť a technológiu. ➔

SEAT v 21. storočí

V roku 2000 a neskôr sa objavujú o. i. nové verzie modelov Leon (150 k TDI, Cupra, Cupra R a FR), Alhambra a Arosa dostávajú facelift, prichádza Ibiza tretej generácie, Cordoba druhej generácie a Altea. Značka predstavuje nový slogan: auto emoción. SEAT je úspešný aj v motoristickom športe.

Ponuka modelov sa rozširuje a vyvíja paralelne s trendmi na trhu. Vstup SEAT-u do vyššej strednej triedy signalizuje Exeo, ktoré predstavili v roku 2008. Reputácia SEAT-u ako výrobcu kvalitných vozidiel so športovým charakterom a s prijateľnými cenami sa preniesla do nového tisícročia.

Uvedením novej verzie MPV (Multi-Purpose Vehicle) Alhambra na jeseň 2010 ukončí SEAT modernizáciu celého modelového radu. Ten v súčasnosti zahŕňa päť modelov – Ibiza, Leon, Altea, Exeo a Alhambra – so širokou paletou karosérií a motorov. Športového ducha predstavujú výkonné verzie FR a CUPRA. Rovnako úspešný je SEAT aj pokiaľ ide o úsporné technológie – verzie ECOMOTIVE patria medzi najúspornejšie vo svojej triede. SEAT vo svojich modeloch spĺňa najrozmanitejšie zákaznicke požiadavky – od výkonu 265 k/195 kW pri modeli Leon CUPRA R, po objem emisií CO₂ len 98 g/km v prípade modelu Ibiza ECOMOTIVE.

Budúcnosť v podaní SEAT-u naznačuje aj predstavenie prototypu elektromobilu s označením IBE na Autosalóne 2010 v Ženeve.

Značka SEAT dosiahla vek zrelosti s uceleným produktovým radom a nahromadenými cennými skúsenosťami, vďaka ktorým môže úspešne čeliť výzvam budúcnosti.

SEAT/JF
Foto: SEAT

Nový predseda predstavenstva Škoda Auto

S účinnosťou od 1. septembra 2010 bol menovaný do funkcie predsedu predstavenstva spoločnosti Škoda Auto prof. Dr. Winfried Vahland (53). Spoločnosť v ňom získava manažéra s vynikajúcimi skúsenosťami, ktorý má veľký podiel na tom, že sa Čína stala pre Volkswagen druhým domácim trhom. W. Vahland nastúpil v roku 1990 k značke Audi v Ingolstadte, kde prevzal controlling podnikového plánovania a analýzu výsledku a odbytu, v roku 1993 nastúpil do funkcie vedúceho koncernového controllingu vo Wolfsburgu a v rokoch 1997 až 2002 bol viceprezidentom za oblasti financií a stratégie spoločnosti Volkswagen do Brasil. Následne bol menovaný za člena predstavenstva spoločnosti Škoda Auto pre oblasť ekonomie a v roku 2003 aj za zástupcu predsedu predstavenstva.

LM

Winfried Vahland

Personálne zmeny v Nissane SCEE

Spoločnosť Nissan SCEE oznámila, že do funkcie Sales General Managera pre strednú Európu bol menovaný Stéphane Chauville (na snímke). Nissan týmto podporuje svoje plány v oblasti zefektívnenia predaja a posilnenia pozície na stredoeurópskych trhoch vrátane Slovenska. S. Chauville mal donedávna na starosti značku Opel v ČR a na Slovensku. Bohaté dlhoročné skúsenosti z prostredia predaja

a marketingu v kombinácii s jeho chápaním potrieb úspešnej spolupráce s dilerkou sieťou by mali byť prínosom pre podporu plánov rastu spoločnosti Nissan. S. Chauville má titul MBA z francúzskeho Institut Supérieur de Gestion a doteraz zastával rôzne funkcie v rámci automobilového priemyslu vo Veľkej Británii, Francúzsku a Taliansku.

LM

Nový obchodný riaditeľ v SEAT-e

Za nového obchodného riaditeľa spoločnosti SEAT, S. A., vymenovali Paula Sevina. Bude priamo podriadený výkonnému viceprezidentovi pre predaj a marketing.

P. Sevin je absolventom parížskej HEC Business School a svoju profesionálnu kariéru rozvíjal v Peugeotote od roku 1975. Pôsobil

v niekoľkých funkciách vrátane riadenia francúzskych dcérskych spoločností a obchodnej siete vo Francúzsku, bol globálnym manažérom pre oblasť dielov, servisov a logistiky. V roku 2008 bol menovaný za riaditeľa zodpovedného za globálny marketing a obchodné stratégie značky.

VN

V Maďarsku spustili výrobu nového Swiftu

Spoločnosť Magyar Suzuki Zrt. spustila začiatkom júna v Ostrihome sériovú výrobu novej verzie modelu Swift. Prezident spoločnosti Suzuki Motor Corporation Osamu Suzuki pritom oznámil, že v tomto roku vyrobí v Ostrihome spolu

170 000 áut, z toho 40 000 nových Swiftov. Do výroby nového modelu investovali 250 miliónov eur a vyrábať ho budú aj v ďalších závodoch spoločnosti vo svete. V Maďarsku ho začnú predávať na jeseň. Podiel automobilov Suzuki na maďarskom trhu vlni dosiahol 13,48 % a spoločnosť Suzuki si tak podržala 13. priečku.

Prvý Suzuki Swift predstavili verejnosti v roku 1984. Mal trojvalcový motor s objemom 993 kubických centimetrov. Swift druhej generácie začali v Ostrihome vyrábať od októbra 1992. Najnovší model má okrem mierne zmeneného dizajnu o 17 % nižšie emisie a priemernú spotrebu 5,0 l/100 km. Bude sa dodávať s benzínovým motorom 1,2 l s výkonom 68 kW.

TA/JF

Scelenie diaľnice Bratislava – Žilina

V sobotu 29. mája mala verejnosť neopakovateľnú možnosť prejsť sa po novom úseku D1 v Považskej Bystrici. Slávnostné uvedenie do prevádzky sa uskutočnilo o deň neskôr. Novootvorený takmer desaťkilometrový úsek D1 Sverepec – Vrtižer, ktorému dominuje mestská estakáda, odkloní hlavnú časť dopravy mimo exponovanú cestu I/61 cez Považskú Bystricu. „Ide o mimoriadne významnú stavbu z hľadiska architektonického i technického, ale

aj z pohľadu toho, že je konečne diaľnicou prepojený celý úsek medzi Bratislavou a Žilinou,“ povedal generálny riaditeľ Národnej diaľničnej spoločnosti Igor Choma.

Diaľničný úsek začali stavať v roku 2008 združenia Sverepec – Vrtižer (I. úsek) a Manín (II. úsek). Celkové náklady na jeho výstavbu boli 379 miliónov eur; takmer 225 miliónov eur prítieklo z fondov EÚ

TA/JF

V Detrote ocenili GEFCO

Popredný svetový výrobca automobilových komponentov Delphi udelil skupine GEFCO, ktorá sa špecializuje na priemyselnú logistiku, cenu „Above and Beyond Award 2010“. Slávnostné odovzdávanie cien „Delphi Pinnacle Awards“ sa konalo v apríli v americkom Detrote.

Cena je odmenou za vynaložené úsilie a odbornosť tímov GEFCO, ako aj za spoľahlivosť a zodpovednosť firmy v úlohe dodávateľa. Poukazuje na efektívnosť služieb GEFCO, ktoré presiahli rámec stanovených cieľov z hľadiska požadovaných výsledkov.

Tímy GEFCO dokázali aj počas celého obzvlášť náročného roka 2009 poskytovať služby na najvyššej profesionálnej úrovni. Spoločnosti Delphi poskytuje komplexné riešenia v rámci dodávateľského reťazca, ktoré sú šité na mieru a rešpektujú štandardy kvality tohto automobilového subdodávateľa.

ZL

Easyvat pre dopravcov

Eurotoll ponúka dopravným spoločnostiam službu Easyvat, v rámci ktorej bude ich jediným partnerom a vykoná všetky kroky potrebné na vrátenie DPH v rámci 29 krajín. Jednotlivé kroky zahŕňajú prevzatie a digitalizáciu faktúr, vypracovanie a odoslanie dokumentácie daňovým úradom a napokon vrátenie DPH potom, ako príslušné daňové úrady dokumentáciu spracujú.

Podľa novej európskej smernice sa nariaďuje všetkým daňovým správam, aby od 1. januára 2010 uskutočnili nový postup pri odpočte DPH daňovníkov, ktorí nemajú trvalý alebo prechodný pobyt v danej krajine. VN

Prvé veľkokapacitné lietadlo A380 odovzdali v máji spoločnosti Lufthansa.

Aerolínie budú ziskové

Svetové aerolínie by sa po dvoch rokoch ekonomickej mizérie mali tento rok opäť vrátiť do zisku, no v prípade Európy sú prognózy horšie než pred tromi mesiacmi. Medzinárodné združenie leteckých prepravcov (IATA) zverejnilo prognózy, v rámci ktorých predpokladá v tomto roku zisk aerolínií vo svete asi 2,5 miliardy USD, čo je oproti predchádzajúcej prognóze spred troch mesiacov takmer 5-miliardový obrat k lepšiemu. Ako informoval výkonný riaditeľ IATA Giovanni Bisignani, svetová ekonomika sa zotavuje rýchlejšie, než sa pôvodne predpokladalo, čo zvyšuje záujem o leteckú dopravu.

TA

GW106-714

KREMSA | helps businesses succeed online

Máme recept na to, ako urobiť každý projekt úspešným.

Nie je to kúzlo či šťastie. Naopak, je to výsledok dlhodobého a neustáleho vzdelávania sa a praxe. Každý projekt stavíme na jednotnom procese a pracujeme s expertami v danom obore.

Ponúkame širokú škálu služieb, ktoré prinášajú jasné výsledky pre firmy, ktoré chcú vyniknúť nad konkurenciou:

Stratégia

- ✓ Vývoj a smerovanie značky
- ✓ Social Media stratégia
- ✓ Prieskum trhu

Dizajn a vývoj

- ✓ HTML & Flash webstránky
- ✓ Facebook Viral aplikácie & promotion
- ✓ Single & Multi-player hry
- ✓ iPhone aplikácie

On-line marketing

- ✓ Facebook kampane
- ✓ SEO a SEM
- ✓ Newsletter kampane
- ✓ Analýzy a štúdiá

www.KREMSA.sk | office_sk@bykd.com | 0918 96 32 36

Jediný na Slovensku
Preferred Developer
Consultant

Asseco získalo cenu od Oracle

Cenu Oracle General Business Partner za fiskálny rok 2010 získala spoločnosť Asseco Solutions. Toto ocenenie už 11-krát v rade za sebou potvrdzuje, že Asseco Solutions je stále najúspešnejším partnerom v segmente predaja malým a stredne veľkým podnikom.

Ocenenia sú každoročne udeľované za výnimočné podnikateľské výsledky a slúžia ako uznanie pre partnerov, ktorí boli schopní najlepšie využiť výhody, ktoré poskytuje partnerstvo so spoločnosťou Oracle. Asseco Solutions predalo za fiskálny rok 2010 najviac licencií spomedzi všetkých partnerov spoločnosti Oracle.

VN

Dáta Domain s vyššou kapacitou

Spoločnosť EMC Corporation, ktorá patrí k svetovej špičke v oblasti riešení pre informačnú infraštruktúru, oznámila, že zdvojnásobila maximálnu kapacitu svojho vlajkového systému EMC® Dáta Domain® DD880 s jedným radičom určeného pre veľké podniky. Ten tak novo ponúka podporu pre logické zálohovanie dát s kapacitou až 7,1 petabajtu. EMC ďalej predstavila softvér EMC Dáta Domain Encryption, ktorý je v odbore prvým šifrovacím riešením pre statické dáta v deduplikačných úložných systémoch. Tento softvér chráni podnikové dáta v prípade krádeže alebo straty diskov a systémov.

VN

Najmenší Gigaset telefón na svete

V novom telefóne Gigaset SL400 od firmy Gigaset Communications je zlúčená harmónia a precíznosť. Rám a tlačidlá z pravého kovu dodávajú najplochejšiemu a najmenšiemu Gigaset telefónu pôvabnosť. Pohodlne sa obsluhuje a jeho vybavenie farebným displejom, hlasitým odposluchom, vibračným alarmom, technológiou ECO-DECT, ako aj mini USB pripojením spĺňa aj tie najvyššie nároky. Vysokohodnotný a funkčný dizajn výrobku spojený s novým konceptom menu a zvuku presvedčili aj porotu v súťaži iF a Ahtenaeum v Chicagu, ktorá udelila tomuto telefónu cenu „iF Design Award“ a „Good Design Award“.

VN

Do dvoch rokov sa minú IP adresy

Analytici odhadujú, že do 18 mesiacov sa vyčerpajú všetky IP adresy dnes zaužívaného formátu. Nahradí ho nový formát adries, na ktorý sa musia pripraviť všetky firmy využívajúce internetové pripojenie.

Dnešný systém IP adries bol zavedený v 70. rokoch, kedy jeho zakladatelia neboli priprave-

ní na to, že zásoba vyše štyroch miliárd adries by sa mohla niekedy spotrebovať. Protokolová schéma pre internetové adresy vo verzii 4 (IPv4) sa však do 18 mesiacov stane minulosťou a nahradí ju verzia 6 s biliónmi nových IP adries. Na ne sú už pripravené všetky veľké internetové spoločnosti.

TA

Nové digitálne systémy tlače

Vysoké rozlíšenie pri tlači je dnes samozrejmosťou a papier prechádza tlačiarňou stále rýchlejšie. Tieto trendy potvrdzujú spoločnosti Xerox a Fuji Xerox technológiou, ktorá dokáže tlačiť vo vysokom rozlíšení rýchlosťou 80 alebo 100 strán za minútu. Päť nových inovácií spoločnosti

Xerox stavia dva digitálne produkčné systémy Xerox 800 a 1000 na špičku vývoja v tejto oblasti. Vďaka uvedeným zariadeniam budú môcť poskytovatelia tlačiarenských služieb ponúknuť výnimočnú kvalitu zobrazenia a rýchlejšie zrealizovať komplexné úlohy.

VN

Kurzy pre používateľov Microsoft Office

IT školiace stredisko Gopas SR pripravilo pre svojich klientov dva nové kurzy Microsoft Office 2010. Prvým kurzom je MSO102 – Čerstvý víťaz v Office 2010 – prechod z Office 2003, ktorý je určený pre všetkých používateľov balíka Office 2003, ktorí sa chcú zoznámiť s novinkami v Office 2010, a druhým kurzom je MSO101 – Čerstvý víťaz v Office 2010 – prechod z Of-

fice 2007, ktorý je určený pre všetkých používateľov radu Office 2007. Oba kurzy, ktoré majú pomôcť každému používateľovi orientovať sa v jednotlivých programoch balíka Microsoft Office 2010, budú prebiehať od septembra 2010 v priestoroch školiaceho strediska GOPAS v Bratislave.

VN

Nový smartphone od Samsungu

Spoločnosť Samsung začala od 1. júna na Slovensku predávať nový smartphone Samsung Wave (model: S8500). Ide o prvý mobilný telefón na báze novej otvorenej mobilnej platformy Samsung bada. Nový telefón je základným kameňom realizácie príslužby spoločnosti poskytovať telefóny typu smartphone pre každý životný štýl.

Samsung Wave disponuje 3,3-palcovým

displejom, intuitívnym a užívateľsky prispôsobiteľným rozhraním TouchWiz 3.0. a funkciou Social Hub, ktorá jeho majiteľovi priblíži priateľov a spojenie so svetom. Výkonný procesor telefónu Wave zabezpečuje plynulý chod aplikácií a súbežné riešenie viacerých úloh, vďaka čomu je neustále k dispozícii aj mobilný multimediálny spoločník.

VN

Profinit a Cogent pod jednou strechou

Majitelia spoločností New Frontier Group, Profinit a Cogent sa dohodli na spojení spoločností Profinit Slovakia, s. r. o., a Cogent Slovakia, s. r. o. Zlúčenie oboch spoločností a ich kompetencií pod značku New Frontier prináša výhody

zákazníkom, ako aj operačné a prevádzkové výhody spoločnostiam. New Frontier Slovakia bude poskytovať služby klientom oboch zlúčených spoločností.

VJ

Prvé netbooky s procesorom AMD

Procesorom Intel Atom pribudol v triede netbookov konkurent – AMD V105.

Spoločnosť Asus nedávno ohlásila, že na trh uvedie nové netbooky – prvé na svete s procesormi AMD. Správa zaujala odborníkov najmä preto, že medzi netbookmi doteraz kraľujú výhradne procesory Intel Atom. Asus síce ohlásil netbooky s procesorom AMD, ale prvá na trh s nimi prišla spoločnosť Acer.

Nevyšliapané cestičky

Spoločnosť Acer sa vydala nevysliapanými cestami. V tomto prípade rozšírila ponuku a doplnila svoj najpredávanejší rad netbookov prvými počítačmi s novou platformou 2010 AMD HD, ktorá zabezpečí na cestách kvalitnejšiu zábavu a dlhšiu výdrž batérii.

Užívatelia čoraz viac sledujú multimédiá i na cestách – počúvajú hudbu, pozerajú filmy, hrajú hry a tiež sa venujú sociozábave – fotografiám, zdieľaným videám a videám na webe. Z toho dôvodu požadujú zariadenia, ktoré sú schopné

ponúknuť komplexné riešenia: ultraprenosnosť, optimálny výkon a zábavu.

S víziou splniť náročné požiadavky klientov spoločnosť Acer vyvinula netbooky Aspire One 521 a Aspire One 721, ktoré spĺňajú rastúce nároky užívateľov, a vybavila ich platformou 2010 AMD HD Netbook Platform.

Spoločník na cesty

Nové netbooky sú ponúkané v dvoch veľkostiach 28 cm (10,1") a 29,5 cm (11,6") a vyznačujú sa tenkým a ľahkým vyhotovením. Grafiku zabezpečuje procesor ATI Mobility Radeon HD 4225, ktorý umožňuje používať 3D aplikácie aj hrať bežné počítačové hry a poskytuje aj dostatočný výkon pre strih a prevod videa.

Všetky úlohy, ako napríklad surfovanie na internete, streamovanie online HD videa, posielanie elektronickej pošty, chatovanie, prezeranie fotografií, úprava dokumentov, zaisťuje procesor V105 AMD radu V, ktorý zaručuje hladký multitasking, a to aj pri

použití aplikácií s vysokým rozlíšením, ktoré kladú veľké nároky na grafiku. Pamäť až 4 GB DDR3 prispieva k riešeniu najnáročnejších úloh.

Komfort v zábave aj v ovládaní

Netbooky, ktoré prehrávajú filmy vo vysokom rozlíšení, sa môžu ľahko stať súčasťou domácej zábavy. Sú vybavené portom HDMI, ku ktorému možno jednoducho pripojiť televízor alebo videoprojektor s vysokým rozlíšením a sledovať obsah vo vysokom rozlíšení 1080p na veľkom plátne.

Aspire One 521 a 721 sú dodávané s displejmi Acer CrystalBrite s podsvietením LED diódami a pomerom strán 16 : 9.

Široká ponuka pripojenia vrátane Wi-Fi, LAN a voliteľného 3G modulu alebo Bluetooth rozširuje možnosti komunikácie na cestách.

Veľká klávesnica, uľahčujúca rýchle a pohodlné písanie, je doplnená viacdotykovým polohovacím zariadením, ktoré je ideálne na pretáčanie dokumentov, otáčanie obrázkov, zväčšovanie detailov a surfovanie – a to všetko len pohybom prstov.

VJ

GW106-712

Windows®. Život bez hraníc. Spoločnosť HP odporúča systém Windows 7

PREPNITE VÁŠ BIZNIS NA VYŠŠIU RÝCHLOSŤ

Nový rad počítačov HP Compaq 7100 Elite a 8100 Elite s procesormi Intel iCore7 s technológiou TURBO boost

Akcelerujte svoje podnikanie s HP – prvotriedne zabezpečenie, absolútna spoľahlivosť a výnimočná stabilita.

HP 8100 Elite

- 3-ročná záruka na mieste s možnosťou rozšírenia až na 5 rokov
- podpora vzdialenej správy a hromadnej inštalácie vďaka technológii Intel vPro
- záruka kvality od najväčšieho predajcu stolových počítačov na svete

Už od **595 eur** (bez DPH) *

VÝKON

EFEKTIVITA

JEDNODUCHOSŤ

www.datalan.sk

<http://shop.posam.sk>

www.siemens.sk

www.versity.sk

2010
Preferred Partner

* V konečnej sume nie je zahrnutá cena monitora.

Zodpovedné podnikanie je o rešpekte voči spoločnosti

Z medzinárodnej konferencie lídrov biznisu, ktorí vidia za horizont

Nadácia Pontis, Business Leaders Forum a mesačník Stratégie usporiadali v máji už 7. medzinárodnú konferenciu o zodpovednom podnikaní.

Vďaka partnerom konferencie – spoločnostiam Orange Slovensko, Philip Morris Slovakia, Slovenské elektrárne a Stredoslovenská energetika (SSE) – sa stretlo vyše 130 zástupcov firiem a organizácií, aby prediskutovali najnovšie trendy v zodpovednom podnikaní.

Colleen Fletcherová z organizácie CSR Europe sa v úvodnej prezentácii venovala vplyvu súčasných ekonomických problémov na zodpovedné podnikanie (Corporate Social Responsibility – CSR). Na príklade krízy upozornila na narastajúcu dôležitosť otázky spôsobu riadenia a zodpovedného prístupu v podnikateľských aktivitách. Práve ten bude potrebný aj pri riešení problémov klimatických zmien, demografie a ďalších sociálnych a ekonomických problémov súčasnosti.

CSR ako súčasť DNA firmy

Paolo Ruzzini, generálny riaditeľ a predseda predstavenstva spoločnosti Slovenské elektrárne, upozornil na tri základné komponenty, ktoré

determinujú prežitie spoločnosti. Sú to rešpekt, dôvera a udržateľnosť. Pre Jacoba Preislera, generálneho manažéra Philip Morris Slovakia, znamená vzťah firmy k zodpovednému podnikaniu to, ako rešpektuje spoločnosť, v ktorej pôsobí. Zástupkyňa generálneho riaditeľa VÚB banky Elena Kohútiková prirovnala zodpovedné podnikanie k rodine, ktorá má hodnoty a zásady, podľa ktorých vychováva vlastné deti. Pre VÚB banku je zodpovedné podnikanie nielen vecou transparentnosti, ale aj výchovy etiky a morálne silných ľudí. Podľa Ivana Goliana z Orange Slovensko by aktivity zodpovedného podnikania nemali byť ovplyvnené hospodárskym rastom, ale malo by ísť o otázku hodnot, dlhodobých výziev a filozofie.

Vonkajšie zmeny – príležitosť pre nové produkty

Vplyvom recesie na trh sa venoval Patrick O'Meara zo združenia Business in the Community. Podľa skúseností jeho členských firiem zostalo zodpovedné podnikanie aj počas krízy prioritou. Podnikateľské subjekty si uvedomujú potrebu redukcie neefektívnych procesov v krátkodobom horizonte, ale aj obnovy lojality a opätovného získania dôvery zákazníkov v strednodobom horizonte.

Chiara Mingoli zo spoločnosti Enel predstavila jej prístup k riešeniu energetickej udržateľnosti a efektívnosti, ktorý je založený na využívaní obnoviteľných energií, investovaní do výskumu a inovácií a investovaní do jadrovej energie.

Riaditeľ sekcie ľudských zdrojov SSE Jozef Lazar sa venoval sociálnym zmenám, lojalite zamestnancov a zmenám, ktorým spoločnosť čelila po vstupe investora EdF do spoločnosti v roku 2002. Tlak na rast produktivity vtedy viedol aj k redukcii počtu zamestnancov a k zavedeniu nového systému odmeňovania.

Zodpovedná komunikácia a transparentnosť

V druhom paneli sa prednášajúci venovali otázke zodpovedného komunikovania a vplyvu na hodnotu firmy. Meranie zodpovedného podnikania pre investorov podľa indexu FTSE4Good predstavil Tony Campos zo spoločnosti FTSE Group. Investori využívajú tento index spoločností pri vytváraní a posudzovaní fondov a pre manažérov predstavuje istú formu reputácie firmy. Do indexu je zaradených takmer 900 firiem, ktoré spĺňajú stanovené kritériá v oblastiach ako environmentálny manažment, boj proti korupcii, ľudské a sociálne práva, či manažment dodávateľského reťazca.

Podľa manažérky spoločnosti IKEA pre environmentálnu a sociálnu oblasť Marcely Pokornej sa zisk nemá dosahovať za každú cenu, ale udržateľne s ohľadom na budúcnosť. Dotýka sa to nielen surovín použitých na výrobky, ale aj dodávateľského reťazca a šetrenia energiami a znižovania produkcie odpadov a emisií. Zapojení sú aj zákazníci, ktorým spoločnosť pravidelne ponúka praktické rady a tipy jednoducho implementovateľné v domácnostiach.

Trhovisko riešení

Organizátori konferencie pripravili aj Trhovisko firemných riešení aktivít zodpovedného podnikania. Dvadsať projektov zo 17 firiem sa týkalo životného prostredia, zodpovednosti voči komunite, prístupu k zamestnancom a komunikácie.

V hlasovaní o najlepšie riešenie zvíťazila prezentácia projektu Slovenských elektrární – programu Energia pre prírodu, zameraného na udržanie biodiverzity vo Vysokých Tatrách. Okrem zvyšovania stavu kamzíka tatranského, presídlenia kolónie svišťa vrchovského, či čistenia tatranských potokov zamestnancami je zaujímavý aj projekt fotovoltaického systému na Téryho chate, ktorý pokrýva spotrebu osvetlenia, nabíjačiek a spotrebičov.

MN/Pontis
Foto: SE

Futbalista Miroslav Stoch draží svoj dres holandského majstra Twente Enschede.

Dobročinnosť na Holandských trhoch

Holandská obchodná komora na Slovensku (HOK) pripravila 15. mája pre širokú verejnosť druhý ročník Holandských trhov, počas ktorých sa Františkánske námestie v Bratislave zmenilo na malé trhovisko. I napriek tomu, že práve vtedy bolo typické „holandské počasie“, na akciu prišlo veľa záujemcov, aby sa oboznámili s holandskou kultúrou a ochutnali syry, vafle či palacinky.

Zakúpením ponúkaných výrobkov prispeli na dobročinné účely. Za asistencie a podpory známych osobností, ako sú Maroš Kramár, Henrieta Mičkovcová, Alexander Bárta či Miroslav Stoch, sa podarilo v aukcii tulipánov vyzbierať 2 800 €. Tieto peniaze poputujú do troch neziskových organizácií: Socia – nadácia na podporu sociálnych zmien, Pontis a Dr. Klaun, ktoré HOK dlhodobo podporuje. **JF**

Správa o zodpovednom podnikaní ST

Už piaty rok za sebou predstavila spoločnosť Slovak Telekom správu o svojich aktivitách v oblasti zodpovedného podnikania (CSR). Jej stratégia je založená na princípoch dlhodobosti, transparentnosti, kreativity a kredibility. Vychádza z celosvetovo platných princípov firemnej zodpovednosti materskej spoločnosti Deutsche Telekom AG; akceptuje princípy transparentného modelu riadenia spoločnosti a zároveň odráža Etický kódex zamestnancov celej skupiny.

Slovak Telekom svoju stratégiu CSR uplatňuje v oblasti pomoci komunite, zamestnancom a životnému prostrediu, čo sa prejavuje aj vo vzťahu k zákazníkom, dodávateľom, obchodným partnerom a tretím stranám. A čo dnešná

ekonomická situácia? „Kríza priniesla tlak nielen na zvýšenie efektivity v podnikaní, ale aj na efektívnejšie a profesionálnejšie vykonávanie aktivít v oblasti spoločenskej zodpovednosti,“ uvádza v úvode piatej Správy o zodpovednom podnikaní predseda predstavenstva a prezident spoločnosti Slovak Telekom Miroslav Majoroš.

V roku 2009 spoločnosť rozšírila pôsobenie Nadačného fondu Slovak Telekom i na oblasť podpory súčasného umenia a vzdelávania. Prerozdelená suma príspevkov tvorila viac ako 232 000 €, čo bolo viac ako v roku 2008. Od svojho vzniku v septembri 2007 prerozdelil fond dovedna takmer 510 000 € a podporil 162 projektov a 109 jednotlivcov. **NEO/JF**

OTP Banka pre obete povodní

Príklad prístupu k riešeniu problémom obyvateľov postihnutých povodňami ukazuje OTP Banka Slovensko, a. s. Poškodení klienti, ktorí majú v banke svoje prostriedky uložené na termínovaných vkladoch a vkladných knižkách, si ich môžu vybrať bez poplatku za predčasný výber a použiť ich na odstránenie škôd. Klienti, ktorí splácajú úver a povodeň zničila ich nehnuteľnosť, sú spravidla už poistení proti živelným pohromám. Ak je poistné plnenie do

3 319 €, banka neskúma podrobnosti poistnej udalosti, dáva súhlas s devinkuláciou poistnej sumy a s vyplatením peňazí klientovi. Klienti, ktorým OTP Banka poskytla hypotekárny úver, spotrebný úver zabezpečený nehnuteľnosťou, resp. iný spotrebný úver, môžu využiť ponuku na odklad splátok istiny, zníženie splátok, predĺženie splatnosti úveru či poskytnutie nového úveru bez poplatku za spracovanie. **TJ**

Dobrovoľnícka Naša Bratislava

Dobrovoľníci zo 44 bratislavských firiem a organizácií sa v polovici júna už po štvrtý raz zapoja do dobrovoľníckeho podujatia Naša Bratislava. Na výber majú viac ako 70 aktivít s kapacitou vyše 1 500 dobrovoľníkov. Počas dvoch dní venujú svoj čas a prácu tým, ktorí pomoc reálne potrebujú. Pomôžu pri úprave priestorov materských, voľnočasových a krízových centier, základných škôl, detských domovov a domovov seniorov. Nebudú chýbať ani tradičné úpravy verejných priestranstiev či odovzdávanie skúseností na školeniach pre zamestnancov NGOs.

Do podujatia sa zapájajú: Accenture, Allen & Overy Bratislava, AXA d. s. s., Bayer, BMBLeitner, Citibank Europe plc, Československá obchodná banka, Dell, DLA Piper Weiss-Tessbach Rechtsanwälte, ESET, GlaxoSmithKline Slovakia, Heineken Slovensko, Hewlett-Packard Slovakia, IBM Slovensko, ING Bank N.V. (pobočka), ING Slovensko, International Women's Club Bratislava, Johnson Controls, Kinstellar Business Services, KPMG Slovensko, Kraft Foods, Microsoft Slovakia, Nadácia Allianz, Orange Slo-

vensko, OTP Bank Slovakia, Pfizer, Philip Morris Slovakia, Poštová banka, PricewaterhouseCoopers Slovensko, Provident Financial, Raiffeisen International Direct Bank AG, Skupina Slovak Telekom, Slovenská sporiteľňa, Slovnaft, Tatra banka, Telefónica O2, Unilever Slovensko, Volkswagen Slovakia, Západoslovenská energetika a veľvyslanectvá Nórska, Veľkej Británie a USA.

Hlavným partnerom podujatia v tomto roku je Hewlett-Packard Slovakia, partnermi sú Accenture a Slovenské elektrárne (člen skupiny Enel). Podujatie už po štvrtý raz organizuje Nadácia Pontis v spolupráci so skupinou firiem ENGAGE. **Pontis/JF**

Citroën Creative Awards

Automobilka Citroën organizuje prvú medzinárodnú súťaž v grafickom dizajne. Návrhári z celého sveta si môžu vyskúšať svoje schopnosti a kreativitu na úprave vozidla Citroën DS3. Začínajúci, ale aj skúsení dizajnéri majú do 4. júla predložiť odbornej porote stvárnenie strechy a prístrojovej dosky tohto trojverového hatchbacku, ktoré sa stáva pre Citroën ikonou všemožných individualizácií podľa želania zákazníkov. Okrem finančnej odmeny víťaz súťaže uvidí svoj projekt v októbri 2010 vo výstavných priestoroch na Champs Elysées, pri príležitosti parížskeho autosalónu. Najväčšou odmenou za dizajnerský nápad bude realizácia víťazného návrhu strechy, ktorá sa objaví v sériovej ponuke vozidiel v roku 2011. Riaditeľ Design centra spoločnosti Citroën Thierry Metroz a jeho tím pripravili pre kandidátov inštruktážne video, ktoré je prístupné na www.citroencreativeawards.com.

LM

Sny pre moju rodinu

Pri príležitosti Svetového dňa sklerózy multiplex vyhlásila spoločnosť Bayer Schering Pharma súťaž pre mladých umelcov ovplyvnených sklerózou multiplex pod názvom „Sny pre moju rodinu“. Celosvetové výtvarné podujatie umožní deťom a mládeži vo veku do 17 rokov, ktorí sami alebo ich rodičia či iní príbuzní trpia sklerózou multiplex, vyjadriť svoje sny o budúcnosti ich rodiny. Víťaza vyhlásia v októbri tohto roka na prestížnom neurologickom kongrese ECTRIMS vo švédskom Gotebörgu. Najlepší obrázok bude použitý na tričkách, ktoré sa budú predávať po celom svete. Takto získané finančné prostriedky pôjdu na boj s touto chorobou a presadzovanie práv pacientov so sklerózou multiplex. „Chceme, aby ľudia žijúci so sklerózou multiplex, hlavne mladší, pochopili, že pomocou bezpečnej a účinnej liečby s podpornou sieťou môžu prežívať plnohodnotný život s vyhliadkami do budúcnosti,“ uviedla Lele Zemanová, PR manažérka spoločnosti Bayer Schering Pharma, ktorá je popredným výrobcom farmaceutík zameraných na účinnú liečbu SM.

JF

Ústretový postoj k rodinám zamestnancov

Spoločnosť GlaxoSmithKline (GSK) získala prvé miesto v 9. ročníku súťaže Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí. Ocenenie z rúk ministerky Viery Tomanovej za tvorivú podporu zosúladovania pracovného a rodinného života, podporu matiek na pracovnej dovolenke a rozvoj flexibilnej organizácie práce prevzala za GSK personálna riaditeľka Jana Palenčárová. „Ľudia pracujúci v GlaxoSmithKline sú zamestnancami, ale v prvom rade sú to mamy, otcovia, partneri, dcéry, synovia, členovia rodín. Ústretovosť k rodine pre nás nie je len o množstve prarodinných benefitov, ale o celkovom ľudskom prístupe, voľnosti a rovnováhe,“ konštatovala J. Palenčárová.

J. Palenčárová pri preberaní ocenenia

rová. Súťaž iniciovalo MPSVR SR v roku 2000 a odvtedy jej výsledky pravidelne vyhlasujú pri príležitosti Medzinárodného dňa rodiny (15. máj).

JF

Environmentálna politika VÚB banky

Svetový deň životného prostredia – 5. jún – je každoročnou spomienkou na prvú konferenciu OSN o životnom prostredí. Zásady prijaté na pôde OSN sa snaží dodržiavať aj VÚB banka a k životnému prostrediu sa správa v súlade s princípmi o zodpovednom podnikaní. Pripojením sa k celosvetovej iniciatíve OSN Global Compact sa VÚB banka zaviazala dodržiavať desať princípov, ktoré sa okrem iného týkajú aj ochrany životného prostredia, uviedla Elena Kohútiková, zástupkyňa generálneho

riaditeľa VÚB banky a prezidentka festivalového výboru Ekotopfilm.

Banka napriek tomu, že nie je priamym znečisťovateľom životného prostredia, prijala environmentálnu politiku, ktorou sa snaží znížiť spotrebu energií a produkciu odpadu. Na všetkých pracoviskách ústredia sú rozmiestnené nádoby na triedený odpad. VÚB banka šíri environmentálne princípy aj medzi klientmi. V súčasnosti prebieha kampaň nahradenia papierových výpisov za elektronické.

LM

Hartmann - Rico podporuje hendikepovaných občanov

Dlhodobá spolupráca spoločnosti Hartmann - Rico so Slovenským zväzom telesne postihnutých športovcov, ako aj nadviazanie spolupráce s občianskym združením Červený Nos Clowndoctors naplňujú poslanie tejto firmy – pomáhať a podporovať združenia, nadácie či jednotlivcov, ktorí sa zameriavajú na prácu s hendikepovanými občanmi. Pre tento rok poskytne Hartmann - Rico na aktivity týchto združení sumu 28 091 eur. Slovenský zväz telesne postihnutých športovcov dostane čiastku 15 000 eur

a OZ Červený Nos Clowndoctors sumu 13 091 eur. „V rámci našej činnosti sa snažíme podporiť aktivity, ktoré zlepšujú kvalitu života aj tých z nás, ktorých zdravotný stav do istej miery obmedzuje ich možnosti,“ povedal v tejto súvislosti Ľubomír Páleník, konateľ spoločnosti. Partnerom SZTPŠ je Hartmann - Rico už šesť rokov. Okrem iných podujatí spolupracuje pri organizovaní medzinárodného stolnoteniseového turnaja pre vozičkarov Slovakia Open, na ktorom sa zúčastňuje svetová tenisová špička tejto kategórie.

VN

Zisk z pokory

Byť triezvym realistom, poznať svoje obmedzenia a byť vďačný za úspech

Pre tých, ktorí zvažujú, ako čo najlepšie vybudovať a uchrániť značku, goodwill, reputáciu, renomé a dobré meno, je tu jedna jednoduchá rada. Ten čarovný kód verejne známeho tajomstva, dostupného pre každého, znie: pokora.

Pochopte pokoru, rozvíjajte a trénujte ju. Nikdy ju nepodceňujte a ani neprehliadnite, lebo pokora je vzácné lepidlo, ktoré drží spolu hodnoty vedúce k múdrosti. A pomáha bezpečne strážiť aj dobré meno človeka. Podľa jedného z najväčších mysliteľov, Tomáša Akvinského, je pokora cnosťou cností; je medzi nimi kráľovnou. Pokora je pocit, keď si človek uvedomuje vlastnú nedokonalosť alebo závislosť od niekoho. Opakom pokory je pýcha. Preto naši predkovia zanechali múdru zvesť a ponaučenie i večné posolstvo pre nás, že pýcha predchádza pád! Pokora je skromné správanie, nesebeckosť. Prejavuje sa u človeka, ktorý rešpektuje druhých. Je to aj pocit, keď si človek uvedomuje vlastnú nedokonalosť alebo závislosť; potom na seba kladie aj vyššie požiadavky a nemá potrebu neúmerne velebiť sám seba.

Znak vnútornej sily

Pokora, ak je skutočná, je prinajmenšom práve tak znakom vnútornej zrelosti a sily ako odvaha alebo schopnosť odpúšťať. Veľa ľudí takú odvahu nemá... a zbabelo chodí s pyšným nosom po svete. Ja, ja a ešte raz a znovu ja! Ich jediným svetom je len ich a práve ich akciová spoločnosť JA.

Ako sa stať pokorným? Otvor sa, milý čitateľ... Prijmi realitu a svoju obyčajnú ľudskosť. Tak svoje nedostatky, ako aj prednosti. Uvedom si, precíť a pochop svoje pozitíva i negatíva, osobnostné, charakterové i všetky ostatné. Spoznaj dobre svoje obmedzenia a nedostatočnosť, ale prijmi s vďakou aj svoje dary – schopnosti. Čo si dostal, dávaj ďalej, nenechávaj si to pre seba. Až keď budeš pokorný, môžeš skutočne dávať a prijímať. A všetky dobré skutky rob ticho, nenápadne, nie preto, aby ťa obdivovali, ale z lásky. Vtedy budú mať úžasnú hodnotu. Pokora ti umožní komplexne rásť – v biznise

i v osobnom živote – v láske, sebaúcte, pevnej vôli, znalostiach atď.

Desatoro odporúčaní k pokore

Nasledujúci text nie je vyčerpávajúci a vôbec nie dokonalý. Je len jednou z mnohých možných definícií a jeho cieľom je inšpirovať a podnietiť čitateľa, aby sa zamyslel nad pokorou a sám seba ju zadefinoval. Každému môžu vyhovovať úplne odlišné typy na jej výučbu, tréning a zvládnutie.

1. Skromne prijať sám seba takého, aký človek naozaj je. Žiadny systém na svete nie je dokonalý, môže byť horší alebo lepší. A ani žiadny človek nežije, nepracuje a nekoná bez chýb. Nielen preto, že mýliť sa je ľudské, ale aj preto, že každý má svoje silné i slabé stránky, prednosti i nedostatky.

Pokora pomáha bezpečne strážiť aj dobré meno.

2. Byť triezvym realistom, pragmatikom. Nemať ilúzie a nehrať sa na niekoho, kým nie ste. Mnohí by chodili nahí alebo len veľmi biedne a chabo odetí, ak by sa mali obliecť do svojej pokory.

3. Rešpektovať, ctiť a vyznávať pravdu – dbať o to, aby obraz, ktorý svojim životom maľujete ako vlastné vrcholné dielo, bol vždy pravdivý.

4. Viac dávať a menej brať, viac tvoriť a menej troviť – činiť viac osohu, úžitku a dobra v prospech iných ľudí, nielen pre seba.

5. Nechváliť sám seba a vlastné dielo – dobré dielo sa chváli samo.

6. Kráčať za svetlom a slnkom. Neuspokojíť sa s tým, čo človek docielil v duchovnom bohatstve, ale usilovne sa učiť a prijímať nové výzvy na sebazdokonalenie a pomoc pre ľudí a spoločnosť.

7. Žiť a konať podľa zásady, že BYŤ znamená oveľa viac ako MAŤ. Duševné bohatstvo je prvoradé oproti materiálnemu, hodnota je viac ako cena. Najhodnotnejšie bohatstvo človeka – život, zdravie, múdrosť, láska, spokojnosť, šťastie... – sa nedá kúpiť za žiadne peniaze.

8. Pomáhať slabším a menej schopným. Nie každý sa narodil pod šťastnou hviezdou a hoci má vôľu, môže mať rôzne obmedzenia a hendikepy, pre ktoré sa nedokáže sám realizovať. (Napríklad fyzicky postihnutí, deti v sociálne slabých rodinách...)

9. Pochopiť a precítiť to, čo je viditeľné len srdcom, nie očami. Rozvíjať šiesty zmysel, vedieť počuť nepočuteľné a vidieť neviditeľné – „počuť trávu rásť“ a naučiť sa čítať pomedzi riadky...

10. Vedieť sa rozdať a nebyť sebecom. Ako napr. povedal Thomas Merton: „Začiatok pokory je zároveň začiatkom požehnania a dovŕšenie pokory je dokonalosťou každej radosti.“

Ing. Emil Burák, PhD.
Ilustračné foto: SXC

Goodwill a reputácia sú krehké hodnoty

Dobré renomé otvára aj zamknuté dvere, zvyšuje záruky i ziskovosť biznisu

V biznise i občianskom živote je osobná dobrá povest veľmi dôležitá z hľadiska „bonity“ osobnosti a osoby.

Vo väčšom meradle sa dobré meno firmy nazýva goodwill, ale v menšom často hovoríme v jemnejších odtieňoch. Napriek tomu je význam starostlivosti o osobný, podnikateľský a firemný goodwill súčasťou brandingu, marketingu i trhovej ceny. A často tvorí jej rozhodujúcu súčasť. Prečo?

Plus či mínus

Goodwill je inými slovami dobré meno, osobná povest, reputácia, renomé atď. Hoci slovo je zdánlivo priveľa, ich podstata, ako vzácna perla, prináša svedectvo o tom, čo by malo byť pre ľudí v obchodnom i občianskom živote najcennejšie. Ide o to, či ich okolie hodnotí ako DOBRO (pozitívne, bez rizika, čestný, spoľahlivý partner, zodpovedný človek a podobne) alebo ako ZLO (negatívne, s vysokým rizikom, nie dosť čestný, nespoľahlivý, nezodpovedný atď.). Krehkosť goodwillu je predovšetkým v tej objektívnej nepravdivosti, že existuje obrovský nepomer medzi dlhým budovaním mena a rizikom, že ho možno, hoci aj nezaslúžene, vo veľmi krátkom čase stratiť (napríklad pre ohováranie, nepodložené klebety, zákerné útoky konkurencie, čo môže prameniť z neopustenia úspechu menej schopnými a závistlivými).

Reputácia

Reputácia je to, čo si o vás ľudia myslia. Slovník cudzích slov definuje toto slovo ako povest, spravidla dobrú, úctu, vážnosť, meno na verejnosti, ktoré budi rešpekt. To platí vtedy, keď ide o pozitívne vnímanie, keď vás chvália. Z hľadiska súkromnej osoby (občan), verejnej osoby (politik) i obchodnej značky (majiteľ firmy, biznismen, podnikateľ, ale aj zamestnanec...) je reputácia veľmi cenným kapitálom, ktorý treba strážiť ako oko v hlave, starostlivo budovať i chrániť, bdieť nad ním a rozvíjať ho. Môže však nastať aj opak – negatívne vnímanie; vtedy, keď vás hania. V takej chvíli môže byť reputácia vnímaná aj ako paušálna vina, ktorú

na vás „našijú“ pri zaregistrovaní vášho mena vo vestibulárnom aparáte ucha. Keď si na webe prečítate niektoré komentáre a živelnú diskusiu k článkom v novinách, tak často môžete zasnúť nad hanebným „folklorom“ a tónom komunikácie. Niektorí si tam skáču do vlasov, nevedia si prísť na meno, opľúvajú a osočujú sa, prekypujú nenávisťou, závisťou a škodoradosťou.

Renomé

Pri skúmaní cudzieho slova renomé nám Wikipédia na internete alebo odborné knižné slovníky oznamujú, že to znamená dobrú povest, dobré meno, známosť. Napríklad, určite ste v praxi počuli, že pri posudzovaní bonity nového obchodného partnera alebo VIP klienta na trhu potenciálny záujemca o spoluprácu a biznis skúma, či jeho renomé je zlé, dobré, veľmi dobré alebo vynikajúce. Vynikajúce renomé zvyšuje dôveryhodnosť, otvára dvere i zamknuté brány, uľahčuje výsledky, pomáha presvedčať a zvyšuje záruky, garancie i ziskovosť biznisu. Napríklad Česko a Slovensko si získali renomé pokojným rozdelením bývalého spoločného štátu.

Porazených futurujú, ale víťazov nasledujú

Ľudia nasledujú víťazov a obdivujú hrdinov. Medzi troch najbohatších ľudí planéty v poslednom čase patria dvaja Američania a jeden Mexičan. Ako veľmi zaujímavý sa javí predovšetkým životný príbeh dnes už takmer 80-roč-

ného investičného globálneho guru a akciového mága Warrena Buffetta.

Tento človek disponujúci obrovským majetkom (spoluvlastník špičkových nadnárodných koncernov a firiem ako Coca-Cola či American Express) s hodnotou nad 40 miliárd amerických dolárov vytvoril veľkolepé životné dielo a rešpektuje ho celý podnikateľský svet. Najcennejšie na tom je, že patrí do klasickej starej školy investorov s jasným hodnotovým poriadkom i kompasom. Je o ňom známe, že vždy ctí a rešpektoval fair play a chránil si svoje dobré meno.

V knižnom bestselleri „Snehová guľa – Warren Buffett o živote a biznise“, ktorú o ňom napísala Alica Schroederová, si môžeme prečítať (už vyšla aj v slovenčine) všeličo podnetné a fascinujúco inšpiratívne. Napríklad o tom, ako musel zariskovať, aby v roku 1991 zachránil pred krachom jednu z vlajkových lodí Wall Streetu, spoločnosť Salomon, ktorá bola nie jeho vinou ohrozená. Pomohlo mu práve dobré meno, ktoré však zároveň bolo v stávke. „Vedel, že musí riskovať celú svoju reputáciu – reputáciu, ktorej budovanie trvá celý život, avšak na ktorej zničenie stačí päť minút. A to kvôli absolútne neistému výsledku. Musel pozbierať všetku odvahu, ktorú mal...“ Dnes vieme, ako to dopadlo; ale odvaha, odhodlanie a boj o dobré meno v rámci fair play sú v biznise i mimo neho stále aktuálne hodnoty.

Ing. Emil Burák, PhD.
Foto TASR

Mladí módni návrhári a Rexona

Hitom sezóny sa opäť stala čierna – s novou Rexonou Crystal. Módny priemysel sa bez mladých návrhárov nezaobíde. Založiť si vlastnú módnú značku je však pre mnohých veľmi ťažké. Rexona sa preto rozhodla zorganizovať návrhársku súťaž, ktorá upozornila na mladé talenty a zároveň podporila nové antiperspiranty Rexona Crystal.

Každý z prihlásených mal navrhnúť kolekciu desiatich večerných šiat v čiernej farbe, ktoré hodnotila porota z hľadiska kreativity a spôsobu spracovania. Popredná česká návrhárka Tatiana Kovaříková, svetoznáma modelka Denisa Dvončová, stylistka Lukáš Kimlička a ďalší rozhodli o troch finalistoch. Štvrtého si zvolilo viac ako 5-tisíc návštevníkov portálu www.rexona.sk online hlasovaním.

Z víťazných návrhov nechali organizátori vyrobiť po päť kusov od jednotlivých finalistov. Kolek-

Návrh Veroniky Kostkovej

ciu čiernych šiat Rexona Crystal predviedli na slávnostnom vyhlásení súťaže, 20. mája v bratislavskom hoteli Radisson Blu Carlton. VN

Pleťová kozmetika L'Oréal s označením Kód mladosti

Výsledkom jedinečnej spolupráce parížskej nemocnice Saint-Louis, ktorá je medzinárodne známa špičkovou úrovňou svojho dermatologického výskumu, a spoločnosťou L'Oréal, celosvetovým lídrom v kozmetike, je rad pleťovej starostlivosti proti vráskam pod označením Kód mladosti. Po desiatich rokoch výskumu génov štartuje L'Oréal Paris novú éru v kozmetike, ktorá sa zameriava na potreby žien okolo štyridsiatky.

„Technológia Pro-Gen zlepšuje schopnosť pleti regenerovať sa. Mnoho rokov sa kozmetológia venovala iba primárnemu pôsobeniu kozmetiky na pleť. My sme vyvinuli nový koncept nazvaný dynamická kozmetológia, ktorá skúma interakciu medzi negatívnymi vplyvmi, kožou a kozmetikou. Štúdiom génovej expresie sme schopní

prispôbiť kozmetickú vedu každému typu pleti, životného štýlu a prostredia“, konštatoval prof. Dubertret z nemocnice Saint-Louis.

Očný, denný krém a omladzujúca koncentrovaná starostlivosť proti vráskam, všetko hydratačného typu, majú vône kvetov, mäty, citrusových plodov, jazminu, vanilky a drevín. Po prvom mesiaci používania denného krému 60 % žien konštatovalo, že ich pleť je mladšia, 71 % uviedlo vyhladenie vrások a 79 % žiarivejšiu a oddychnuto vyzerajúcu pleť. VN

Accor Services ponúka systém cafeteria

Motivovaní zamestnanci sú cenným prínosom pre každého zamestnávateľa, preto sa snažia úspešné spoločnosti svojim zamestnancom ponúkať čoraz atraktívnejší systém benefitov. S cieľom motivovať zamestnancov, zvýšiť ich lojalitu voči firme a sledovať trend poskytovania rôznych zamestnaneckých výhod prináša spoločnosť Accor Services Slovakia, s. r. o., nové riešenie – unikátny benefitový program typu cafeteria.

Systém má množstvo výhod nielen pre zamestnávateľa v podobe šetrenia času, flexibilného riešenia na mieru a kontroly všetkých realizovaných aktivít, ale aj pre zamestnancov. Cafeteria im totiž poskytuje možnosť výberu z viacerých spoloč-

nosťou ponúknutých benefitov, podľa ich individuálnych preferencií. Funguje prostredníctvom webovej aplikácie, v ktorej má zamestnanec vytvorený vlastný úžitkový účet s vopred pridelenými bodmi od zamestnávateľa, na základe ktorého si vyberá z katalógu tie benefity, ktoré mu najviac vyhovujú. Prednosťou je dosiahnuteľnosť z každého miesta bez zásahu do už existujúcich firemných infraštruktúr a softvérových riešení.

Cafeteria od spoločnosti Accor Services ponúka benefity z oblastí vzdelávania, cestovania, relaxu, športu, nadštandardnej zdravotnej starostlivosti a rôzne iné výhody či darčeky. LM

Značka beautycycle inšpirovaná prírodnými živlami

Moderné ženy čoraz viac túžia po jednoduchých a prírodných výrobkoch, pokiaľ ide o krásu a starostlivosť o zdravie. Značka beautycycle™ od spoločnosti Amway predstavuje výrobky starostlivosti o pleť a dekoratívnu kozmetiku, ktoré spĺňajú tieto potreby.

Nová značka sa nechala inšpirovať mocou prírodných živlov. Vzduch omladzuje, voda uhasí, zem upokojí. Všetky tri rady obsahujú čistiaci prípravok, pleťovú vodu, denný a nočný krém. Špeciálne výrobky radu Oheň stimulujú obnovu buniek, patrí sem očný krém, hydratačná a regeneračná maska, peeling a gél s protizápalovým účinkom obnovujúci rovnováhu pleti.

Kozmetika je určená predovšetkým ženám vo veku od 20 do 40 rokov, ktoré uprednostňujú ľahkú pochopiteľnosť a jednoduchý prístup k starostlivosti o pleť s tým, že používajú prírodné prísady a poskytujú vynikajúcu hodnotu za primeranú cenu. TA

Svieža vôňa toaliet

Základom každej hygieny je čistota a svieža vôňa. Platí to aj o toaletách. WC bloky udržiavajú čistotu a hygienu, ale ich vonnú zložku zacitíte iba pri spláchnutí. Tento nedostatok vyriešime tým, že si dokúpime aj permanentný osviežovač vzduchu. Ten však zväčša nie je kam umiestniť a navyše na toalete potom vznikajú nevábne zmesi rôznych, často neharmonizujúcich vôní.

Spoločnosť Henkel uvádza na trh skvelú novinku Bref

3-Aktiv, ktorá

tieto problémy

vyrieši. Inovatívny

trojkomorový

systém zaručí,

že vaša toaleta

bude čistá

a svieža nielen

pri spláchnutí,

ale stále pre-

voňaná. Zatiaľ čo prvá

z komôrok

obsahuje te-

kutý prostriedok pre

hygienickú čis-

totu, druhá s osviežova-

čom sa aktivizuje

pri každom spláchnutí

a tretia komôrka

s parfumovanými

perličkami zaručí na

viac ako 4 týždne stálu

vôňu.

Bref 3-Aktiv firma

Henkel dodáva v tro-

ch variantoch, Fresh

Flower – s vôňou jar-

ných kvetov, Fresh

Citrus – s vôňou citru-

sov, a Fresh Mountain

– s vôňou sviežeho

horského vánku.

Metaxa – malý grécky zázrak

Na počiatku príbehu obľúbeného drinku stál Spyros M.

Gréci priniesli svetu základy vzdelanosti, mimoriadne kvalitné víno a jeden z najoriginálnejších likérov – Metaxu.

Tento zvláštny nápoj preslávila po celom svete originálna chuť a špecifická technológia prípravy. Na svetlo sveta vyšla Metaxa pred vyše 120 rokmi, počas ktorých sa dokázala etablovať v mnohých krajinách. Za jej prvotným rozvojom stojí jedna vetva rodiny Metaxasovcov, ktorá desaťročia, z pokolenia na pokolenie, uchovávala tajomstvo jej prípravy a posúvala ju medzi najprestížnejšie značky v oblasti alkoholických nápojov.

Rodinný podnik

Metaxu vymyslel a vytvoril v roku 1888 podnikavý Grék Spyros Metaxas. Vo svojom rodisku, meste Piraeus, patril v tom čase k úspešným obchodníkom a keď sa pustil s bratom Eliasom do výroby koňakov, mal už za sebou mnoho podnikateľských skúseností.

Spyros pochádzal z početnej rodiny; mal jedenásť súrodencov – osem bratov a tri sestry. Rovnako ako on ani jeho bratia nezaostávali v aktivitách a rovnako ako on sa venovali obchodu. Spyros sa zaoberal liehovarníctvom ešte pred vznikom Metaxy a v čase vzniku jej receptúry už tri roky vlastnil liehovar. Objav naštartoval produkciu nového nápoja a následne jeho distribúciu po krajine. Kúzlom Metaxy sa začalo v stredomorskej krajine šíriť veľmi rýchlo. Zaplnila pulty

pohostinských zariadení a stala sa súčasťou gréckeho naturelu. O päť rokov sa pridal k podnikaniu dvoch bratov aj tretí, Alexander. Rodinný podnik naberal na sile a zaznamenával nemalé výnosy.

Expanzia za hranice

Bolo len otázkou času, kedy sa Metaxa presadí aj na zahraničných trhoch. Už čoskoro otvorili súrodenci liehovar v Odese a len sedem rokov po jej vzniku aj v Konštantinopole. Pri podnikaní si počínali nanajvýš prezieravo. Výrobu umiestnili v oblastiach, kde žila silná grécka komunita. Odtiaľ sa mohla Metaxa šíriť po celej krajine. Veľkú popularitu si čoskoro získala na srbskom a ruskom kráľovskom dvore a osobitnej obľube sa tešila u cára Alexandra III. a osmanského sultána. V roku 1900 sa začala distribúcia do USA. Bohužiaľ, čoskoro potom Spyros Metaxas zomrel, čo sčasti spomalilo chod podnikateľských aktivít.

Našťastie sa vedenie prosperujúceho podniku

dostalo do rúk zakladateľovej manželky Rosemary Metaxasovej. Vstup na trh Spojených štátov bol pre Metaxu kľúčový, aj keď len o pár rokov sa začala prohibícia. Metaxa vstúpila takisto na trhy v Afrike, Perzii, Indii a Austrálii. Nasledujúce dve svetové vojny jej neublížili. Rodinný podnik prevzali Spyrosovi vnukovia a príbuzní, Elias a Spiro, ktorí zdynamizovali zahraničný obchod a zaslúžili sa o postavenie novej modernej fabрики v Kifisii. Ďalším výrazným milníkom Metaxy je rok 1989, keď sa stala súčasťou spoločnosti Grand Metropolitan.

V súčasnosti vlastní značku Metaxa francúzska spoločnosť Rémy Cointreau. Metaxu exportujú do 75 krajín; umiestňuje sa medzi prvými piatimi importovanými alkoholickými nápojmi v Nemecku, Rakúsku a v krajinách strednej a východnej Európy. Každú minútu jej milovníci skonzumujú 850 „shotov“ Metaxy a – odvolávajú sa na prestížny Global Drinks Reports – dnes je jedným z päťdesiatich nápojov s najrýchlejším rozvojom.

VN

Výroba Metaxy

Základnou surovinou je veľmi sladké víno „nasiaknuté“ gréckym slnkom. Toto víno sa dvakrát destiluje, aby sa získal vysokokvalitný nápoj. Ten sa uchováva vo francúzskych dubových sudoch, kde získa svoju klasickú farbu a chuť. Nakoniec sa zmieša s muškátovým vinom vypěstovaným na Egejských ostrovoch a s niekoľkými tajnými prísadami. Spojením toho všetkého vzniká charakteristická sýta tmavomedová farba. Vinným pôvodom sa Metaxa podobá na brandy, ale vďaka unikátnemu zloženiu a tajným prísadám tvorí samostatnú kategóriu.

Miešané nápoje z Metaxy

METAXA SUNTONIC

Do tumblera – vyššieho pohára bez stopky – nasypeme ľad, vložíme plátky pomaranča a zalejeme 4 cl päťhviezdičkovej Metaxy a 2 dcl toniku.

MEDTAXA

Do šejkra nadávujeme Metaxu 7*, mlieko, med a bez pridania ľadu premiešame. Pre-

lejeme do vychladeného pohára na kocky ľadu. Podávame so slamkou.

FIG HEAVEN

Do pohára nadávujeme figovú marmeládu a dva plátky limetky, vydrvíme a dosypeme drveným ľadom po okraj pohára. Nadávujeme Metaxu 5*, jablkový džús a dôkladne premiešame barovou lyžičkou, pridáme drvený ľad a prelejeme grenádinou. Ozdobíme physalisom, vložíme slamku a môžeme podávať.

Toppingy od Dr. Oetkera

Špecialista na dezerty Dr. Oetker prináša na slovenský trh na rýchle zdobenie rôznych druhov sladkostí novinku v podobe doplnkov s ovocnou a čokoládovou príchuťou. Ak chcete prekvapiť návštevu netradičným sppestrením dezertu po neďelnom obede alebo osviežiť menu záhradnej párty, toppingy s lahodnou chuťou dajú priestor pre vašu kreativitu pri zdobení a potešia vaše zmysly.

Ovocný topping je vyrobený z prvotriednych malín, čokoládový má

Topping malina od Dr. Oetkera

takmer 10 percent kvalitného kaka, navyše neobsahujú žiadne farbivá, arómy či konzervačné látky. Perfektne ozdobia a nechajú vyniknúť chuť zmrzliny, palacinek, lievancov, torty, zákuskov alebo kávy. Plastová fľaška s obsahom 200 g so špeciálnym uzáverom zabezpečuje pohodlné dávkovanie sladkého doplnku a po uzatvorení zabráni jeho vytečeniu.

VN

Z malej pekárne európska trojka

Výrobky spoločnosti Racio z Břeclavi sa stali synonymom zdravej výživy nielen v Čechách, na Slovensku a v Európe, ale doslova na celom svete. Obľúbil si ich každý, kto dbá o zdravý spôsob života svoj i svojich detí.

Od uvedenia na trh prvého produktu – celozrnného pufovaného chlebička, uplynulo v týchto mesiacoch 20 rokov. V súčasnosti rodinná firma pod logom Racio ponúka vyše 70 výrobkov. Rovnaké kvantum pečie pod privátnym označením obchodných reťazcov a raz také množstvo pod značkami export-

Celozrnné bagetky Racio

chrumkavé bagetky, ktoré sa hodia nielen na raňajky a desiatu, ale tiež sa stanú vhodnou pochutinou pri rôznych oslavách či rautoch. VN

ných zákazníkov, čo spolu predstavuje takmer 300 druhov výrobkov. Produkty Racio sú vyvážené do väčšiny krajín Európy, ďalej do USA, Kanady a Izraela. Vo svojom segmente je firma čo do objemu treťou najväčšou v Európe. Svetovo jedinečné sú napríklad pre deti ryžové Medvedíky, ryžové chlebičky v tvare medvedíka polievané čokoládou a teraz novinka, aj jahodovou polevou. Prijemným prekvapením sa stanú aj celozrnné

FANTA s chuťou lesných plodov

Spoločnosť Coca-Cola aj tento rok pripravila pre svojich priaznivcov novinku. V limitovanej edícii bude počas leta na trhu nová príchuť – FANTA Lesné plody. Dopĺňa rad FANTA Citrus Mix a FANTA Pomaranč. Značka FANTA v spojení so zdravým životným štýlom prináša nielen nové príchute nápojov, ale vylepšuje aj ich zloženie. Oproti pôvodnej receptúre má znížený obsah cukru a zároveň je bez prídavných konzervačných látok i farbív, s obsahom najkvalitnejších ovocných štiav.

Výroba bez prídavných

konzervačných látok je pri perlivých nealkoholických nápojoch s obsahom ovocnej šťavy výnimočná. Ak máte teda doma tinedžera, ktorý sa už cití byť veľký, ale vám ako správnej matke stále záleží na jeho zdraví, kúpte domov jeden z FANTA variantov. FANTA je synonymum zábavy a nesmie chýbať na žiadnej tinedžerskej párty.

Limitovaná edícia FANTA Lesné plody si môžete vychutnať do októbra 2010. V obchodoch bude dostupná v dvojlitrovom balení.

VN/LM

Hit na párty – krekerý TUC Cheese

Spoločnosť Kraft Foods ponúka na letné rodinné výlety a posedenia pod holým nebom netradičné pohostenie s krekermi TUC. Tajomstvo výnimočnej chuti jemne slaných a chrumkavých krekerov spočíva v ich pečení do zlatista.

Okrem už známych príchutí Original, Bacon, Paprika a Salt & Pepper prichádzajú na trh aj nové TUC Cheese s chuťou lahodného syra. Ďalšou novinkou tohto leta sú malé TUC Mini v troch príchuťach Original, Paprika a Cheese, len sú štyrikrát menšie ako klasické TUC-ky. Vďaka univerzálnemu použitiu krekerov zvládne prípravu originálnej párty naozaj každý. Stačí si len vybrať jednu z piatich skvelých príchutí, ponúknuť ich k poháru piva, či vína. V spojení s jednoduchými nátičkami, jogurtovou, maslovou, nivovou, cesnakovou a inými, vytvoríte nespočetné množstvo rýchlych kulinárskych kreácií, ktoré príjemne prekvapia nielen vás, ale aj vašich hostí. LM

Zlatý Bažant v pivnom tanku

Medzi výrobcov, ktorí distribuujú zlatý mok v pivných tankoch, patrí od apríla aj spoločnosť Heineken Slovensko. Novinku v oblasti čapovaného piva predstavuje plne automatizovaný systém, ktorý konzumentom zabezpečuje absolútnu čerstvosť piva v každom momente podávania. Inováciu na trh uviedla značka Zlatý Bažant a prvé prevádzky s novým systémom tankového piva boli otvorené v Komárne. Moderný systém riadený počíta-

tačom zabezpečuje informácie o stave čapovaného piva v 500-litrovom tanku, vnútri ktorého je vzduchový kompresor. Ten tlačí vzduch na vaky s pivom, a tak si zachováva pôvodný obsah CO₂. Tanky zároveň udržiavajú pivo po celý čas v ideálnych teplotných podmienkach a sanitácia jednotka zabezpečuje automatické čistenie trúbek. Výsledkom je vždy stopercentná chuť a čerstvosť podávaného piva po dobu 30 dní od nariadenia tanku. VN

Metropola s riekou i horami

BSK považuje rozvoj cestovného ruchu za jednu zo svojich priorít

Bratislava a jej okolie sú predurčené na rozvoj turistického ruchu. Vedenie BSK chce tento potenciál využiť aj v rámci možností, ktoré jej ponúka nová legislatíva.

Bratislava so svojimi historickými pamiatkami, ponukou kultúry, vzdelania či zábavy, Malokarpatský región s prírodnými krásami i dobrým vínom sú v mnohom svojrázne. Záhorie či Podunajský región s modrou stuhou veľrieky i ďalšími vodnými plochami – to je telegrafický výpočet hlavných magnetov cestovného ruchu Bratislavského samosprávneho kraja. Tento rozlohou najmenší spomedzi krajov má osobitné postavenie v rámci Slovenska a platí to aj o tejto problematike, keď naň pripadá takmer štvrtina všetkých návštevníkov Slovenska.

Pripraviť koncepciu a dať o sebe vedieť

O súčasnosti a perspektívach turistického ruchu v tomto regióne sme diskutovali s poslancom a predsedom Komisie európskych záležitostí, regionálnej spolupráce a cestovného ruchu Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) Františkom Stanom a s riaditeľkou odboru cestovného ruchu Úradu BSK Alžbetou Melicharovou.

Bol to poučný a konštruktívny rozhovor s ľuďmi, ktorí sa vyznajú v problematike a sú zapálení pre vec. Asi aj preto sme začali skôr kriticky. Napokon aj zasvätená verejnosť sa zhoduje v tom, čo hovoria odborníci i praktici z tohto odvetvia. Cestovnému ruchu sa na Slovensku dlhodobo nevenuje dostatočná pozornosť a podpora, chýba jasná koncepcia i schopnosť zviditeľniť nás vo svete. Debata však nebola plačom nad rozliatym mliekom, ale smerovala najmä k tomu, čo treba prioritne robiť.

Zákon je krokom dopredu

Aktualizačným momentom pre takúto tému je nielen rozbeh vrcholnej turistickej sezóny, ale aj to, že v marci parlament schválil zákon o podpore cestovného ruchu.

Pôvodne mal platiť od začiatku júla, podľa konečnej verzie však až od začiatku budúceho roku. Už teraz sa však treba naň pripravovať, čo významne platí práve pre regionálne i miestne

samosprávy, ktorých sa významne dotýka. Samosprávy boli aj pri jeho tvorbe a považujú ho za krok dopredu, aj keď, ako pripomenuli moji partneri v debata, nie všetky návrhy zostali v pôvodnej podobe.

Kľúčové ustanovenie zákona sa zaoberá vytváraním organizácií pre tvorbu a realizáciu koncepcie rozvoja cestovného ruchu v príslušnom regióne, ktoré môžu vytvárať samosprávy spoločne s podnikateľskými subjektmi. Štát bude spolufinancovať takéto združenia – a pôvodne mal prispieť sumou, rovnajúcou sa tej, ktorú do organizácie vložila spolu samospráva a podnikatelia. Napokon to bude iba na úrovni príspevku samospráv: teda menej, ako sa pôvodne od štátu čakalo – ale aj to pomôže.

Koordinácia projektov na všetkých úrovniach

Dôležité je tiež to, že dokument presnejšie definuje úlohy samosprávnych orgánov na poli cestovného ruchu. Turizmus je odvetvie, v kto-

rom je zapojených mnoho hráčov a úspech závisí od všetkých. Počnúc správne vytvorenou stratégiou a prezentáciou, čo je vec štátu a jeho kompetentných štruktúr – až po zdanlivé drobnosti, ktoré však majú často rozhodujúci vplyv. Kvalitné služby, čistota a poriadok, ochota ľudí často zaväžia nemenej ako veľké investície.

Ako podčiarkli František Stano i Alžbeta Melicharová, v tomto refazci má regionálna samospráva dôležité miesto. Predovšetkým ako koordinátor zúčastnených subjektov pri tvorbe a realizácii koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území vyššieho územného celku.

Jednou z veľkých predností Slovenska je jeho mnohorakosť. A tak ako je dôležité jasne a účinne zviditeľniť vo svete, čo ponúka naša krajina – rovnako je to potrebné pre jednotlivé oblasti, ba aj lokality. Z ich predností musia vychádzať koncepcie a na ich základe marketingové stratégie, ktoré priťahujú turistov. To moji partneri vidia ako kľúčové pri krokoch BSK a pri napl-

ňaní obsahu nového zákona. Majú v tom podporu vedenia kraja na čele s jeho predsedom Pavlom Frešom.

Kultúra, príroda a ekonomika

Za minulý rok využilo ubytovacie zariadenia v tomto kraji vyše trištvrté milióna návštevníkov – to je viac, než má BSK obyvateľov. Takmer šesťdesiat percent hostí bolo zo zahraničia, na prvom mieste z Českej republiky, nasleduje Nemecko, Poľsko, Taliansko, Veľká Británia, Rakúsko... Aj toto poradie o čomsi hovorí. Napríklad až šieste miesto Rakúska, hoci by sa dalo povedať, že v uliciach Bratislavy či na vine v Modre alebo Pezinku stretnete práve najviac susedov z tejto krajiny. Evidovaní sú však iba tí, čo využijú ubytovacie služby. Ide teda aj o to, vytvoriť také ponuky, aby sem Viedencan nezabehol iba na nákup, dobrý obed či víno alebo operné predstavenie, ale zostal o čosi dlhšie. Inak zasa treba osloviť turistov zo vzdialených, ale dôležitých destinácií, ako sú Japonsko alebo USA (mimochodom, Američanom patrí deviate miesto).

Rovnocenný bod trojuholníka

Bratislava a okolitý región sú pozoruhodné tiež svojou polohou na hranici s tromi krajinami – Rakúskom, Maďarskom a Českou republikou. Hovorí sa aj o zlatom trojuholníku Bratislava

– Viedeň – Budapešť. Táto blízkosť veľkomiest je určite vážnou konkurenciou, ale aj príležitosťou. Napríklad už spomínaní turisti z veľkých vzdialeností určite majú záujem pri jednej návšteve tejto časti sveta vidieť čo najviac, treba

Blízkosť miest Viedeň a Budapešť je pre kraj konkurenciou, ale aj príležitosťou.

ich teda pritiahnuť aj k nám. Veď metropola Slovenska popri svojich vlastných magnetoch má nevšedné zázemie Dunaja, Malých Karpát a typického Záhoria.

Zvýšiť podiel príjazdového cestovného ruchu

Susedné krajiny sme viac razy spomenuli aj pri debate s Františkom Stanom a Alžbetou Melicharovou. Ako porovnanie i ako inšpiráciu. Moji partneri vôbec netajili, že súčasný podiel príjazdového cestovného ruchu na hrubom domácom produkte Slovenska vo výške 2,7 percenta nie je uspokojivý. Ak by sa stal skutočnosťou cieľ dosiahnuť v roku 2013 podiel štyri percentá, znamenalo by to významný prínos

pre ekonomiku v celoštátnom i regionálnom pohľade. A prínosy by mnohonásobne prevýšili náklady, ktoré je potrebné do tohto odvetvia vložiť.

Musíme sa ešte učiť, ale v BSK vedia, ako na to

Momentálne sú pred nami v koncepcii i efektívnosti cestovného ruchu maďarskí aj českí susedia, Rakúsko je o celé míle vpredu. Patrí doslova k turistickým veľmociam a je toho veľa, čomu sa môžeme od neho priučiť. Napríklad aj v združovaní verejných inštitúcií a podnikateľských subjektov či v regionalizácii starostlivosti o cestovný ruch. Ani Rakúsko nemá more, ktoré je pre Španielov či Talianov skvelou kartou – ale vie dobre marketingovo pracovať so svojimi horami, históriou, kultúrnymi podujatiami. Mnohé z toho máme aj v Bratislavskom kraji. Podľa Svetovej obchodnej organizácie WTO by v roku 2020 malo Slovensko patriť do popredia európskych turistických destinácií. Treba však dať cestovnému ruchu výraznejšiu podporu, využiť potenciál a potrebné nástroje, medzi nimi nové zákonodarstvo. Vo vedení BKS som stretol ľudí, ktorí majú jasnú predstavu, čo pre to treba urobiť.

Miloš Nemeček

Ilustračné foto: Adam Ješko, TASR

Kvalita školstva a zvýšenie miezd učiteľov

Bratislavský samosprávny kraj chce kvalitu školstva v regióne zlepšiť aj zvýšením mzdových prostriedkov pre učiteľov. Kraj totiž už dlhší čas nedosahuje v školstve najlepšie výsledky a to sa týka napríklad aj monitoringu deviatkov či maturít. Na spoločnej tlačovej konferencii predstavili nový model financovania zvýšenia

miezd pre učiteľov v Bratislavskom kraji jeho predseda Pavol Frešo a predsedníčka Výboru Národnej rady SR pre vzdelávanie, mládež, vedu a šport Tatiana Rosová (SDKÚ-DS). Jeden z problémov kvality stredných škôl, ktoré má kraj vo svojej pôsobnosti, je podľa župana aj kvalita učiteľov a výška ich platu. Mnohí preto zo škôl odchádzajú a zostávajú len najzaujímavejší. Bratislavský kraj preto navrhuje vytvorenie viacdrojového motivačného fondu na zlepšenie odmeňovania učiteľov. „Tabuľkové platy sú niekde nadštandardom a niekde sú podštandardom,“ povedal P. Frešo. Podľa neho by sa dal takýto model vytvoriť v rámci Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý kraj pripravil, finančne by však mali prispievať aj zamestnávateľia v kraji. Práve im by podľa predsedníčky Výboru NR SR pre vzdelávanie, mládež, vedu a šport Tatiany Rosovej malo v prvom rade záležať na kvalite ich budúcej pracovnej sily. Predseda kraja verí, že so zamestnávateľmi a partnermi sa dohodne a model bude fungovať.

VJ

BSK plánuje vytvoriť fond pre krízové situácie

Fond pre krízové situácie, ako sú povodne, ale aj veterné smršte či iné prírodné živly, ktoré ohrozujú bezpečnosť a majetok ľudí, by chcel vytvoriť Bratislavský samosprávny kraj do kon-

ca roka. „Tento návrh chcem predstaviť najskôr primátorom, starostom, samozrejme, aj poslancom kraja,“ povedal predseda BSK Pavol Frešo. Kraj, ktorý ničivé povodne nezasiahli tak ako iné oblasti Slovenska, musí byť podľa neho na takéto situácie pripravený. „Malo by to byť pre nás ponaučením,“ dodal Frešo, ktorý sa obrátil s listom na kolegov v ostatných samosprávnych krajoch a v rámci možností ponúkol pomoc pri odstraňovaní následkov povodní.

Extrémne dažde spôsobili záplavy aj v obciach kraja. P. Frešo navštívil obec Viničné, kde so starostom Štefanom Lenghartom hovorili o protizáplavových opatreniach. Pri prívodných vodách prichádza vo Viničnom pravidelne k záplavám. „Obyvateľom vyjdeme maximálne v ústrety. Na vybudovanie protizáplavového opatrenia v obci finančne prispejeme,“ povedal Frešo.

Štvorhviezdičkový hotel v Bojniciach

V centre Bojníc, v blízkosti tamojšieho zámku, v júni slávnostne otvorili historicky prvý značkový štvorhviezdičkový hotel v tomto kúpeľnom meste, Best Western Hotel Belassi. Ponúka nadštandardný komfort v 20 izbách, z toho v siedmich luxusných a jednom trojizbovom apartmáne. Nachádza sa v ňom aj špeciálne upravená izba pre imobilných návštevníkov, vrátane bezbariérového vstupu, konferenčná miestnosť pre 30 osôb, detská herňa, reštaurácia, letná terasa a podzemné strážené parkovisko. Hotel je súčasťou celosvetovej asociácie nezávisle vedených súkromných hotelov Best Western. Vznikol komplexnou rekonštrukciou dvoch starých obytných domov.

Kremnica chce byť atraktívnejšia

Mesto Kremnica sa snaží byť atraktívnejšie pre turistov. V podanom projekte zameranom na rozvoj cestovného ruchu v regióne chce získať prostriedky z eurofondov na financovanie troch oblastí. Prvou oblasťou sú tlačové materiály, ktoré by propagovali mesto, druhou časťou projektu je vytvorenie nového webového portálu a tretia by mala byť zameraná na rozvoj podujatí. Financie chce mesto získať aj na svoje najpopulárnejšie podujatia, – Cechové hody, Kremnické gagy a Bielu stopu.

Skalica láka na tortu a trdelník

Do výšky 130 centimetrov dokážu „vytiahnuť“ v Skalici ich cukrársku špecialitu – skalickú svadobnú tortu, ktorá je popri trdelníku jedným z lákadiel regiónu. Dobrota s jedinečnou receptúrou a vzhľadom pritom vydrží od svadobnej hostiny až neuveriteľných dvadsať rokov. Zaujímavú tradíciu jej pečenia nedávno obnovili v novej cukrárni. Skalica tak pred novou turistickou sezónou spestrila svoju ponuku pre turistov, ktorých láka na históriu, Baťov kanál, dobré víno, pečenie trdelníka a množstvo podujatí počas leta.

Eko-mini park na Skalnatom plese

Najväčšou novinkou tohtoročného leta na Skalnatom plese bude tzv. Tatranská divočina. Ide o eko-mini park, ktorý návštevníkom prinesie originálne preliezačky a aktivity na tému príroda v Tatrách a bude tiež určený na vzdelávanie detí zábavnou a hravou formou. Jeho slávnostné otvorenie je naplánované na 1. júla.

Na Skalnatom plese sa okrem toho podarilo zrekonštruovať a aktualizovať náučný chodník okolo vodnej plochy. Pripravený je tiež nový

prístrešok v Lomnickom sedle, kde sa môžu turisti skrýť v prípade nepriaznivého počasia, pričom interiér prístreška pripomína chatu z filmu Medená veža.

V Tatranskej Lomnici pribudli ďalšie novinky, ako sú lukostreľba a trampolíny. Stredisko na Hrebienku pripravuje aj tento rok tzv. Medvedie dni. Na Štrbskom plese chce spoločnosť Tatry Mountain Resorts opäť nadviazať na 120-ročnú tradíciu člnkovania sa na tomto najnavštevovanejšom plese.

História z Egypta v Rimavskej Sobote

Gemersko-malohontské múzeum (GMM) v Rimavskej Sobote očakáva toto leto väčšiu návštevnosť ako v minulých rokoch. Domácich návštevníkov i turistov by do múzea mali prilákať dve výstavy venované vzdialenej kultúre Egypta.

Počas letnej sezóny GMM sprístupní až šesť výstav a stále expozície celkov geológia, zoológia, archeológia, história, etnológia a dejiny

umenia regiónu. „Každá z nich je svojím spôsobom jedinečná. Pôjde o výstavy Nostalgia starých čias – Rimavská Sobota v čase dualizmu, Špirhač – Gracek – Trúlelek – výstava zo života netopierov, Príbeh múmie menom Tasherithnetiak, ktorú daroval GMM právnik a cestovateľ István Munkácsi, Egypt – dar Nílu, Rimavsko-sobotský výtvarný salón a Vojtech Backai,“ informovala riaditeľka múzea Oľga Bodorová.

Umenie Afriky vo Filákovke

Hradné múzeum vo Filákovke pripravuje počas turistickej sezóny najväčší ťahák v podobe výstavy približujúcej obýčaje a ľudové umenie národov Afriky.

Turistická sezóna trvá na Filákovskom hrade od 15. marca do 15. novembra, ale obdobie hromadnejších návštev je najmä v júni a auguste. V múzeu nedávno otvorili výstavu Novohrad v dobe avarského kaganátu, na ktorej prezentujú 1 200- až 1 300-ročné archeolo-

gické nálezy z územia historického Novohradu pozbierané zo šiestich pamäťových inštitúcií Slovenska a Maďarska.

Po avarských šperkoch sa zamerajú na africké masky. Výstavu pod názvom Poslové magie im požičia Národní muzeum v Prahe. Exponáty približujúce tajuplný svet rituálov čierneho kontinentu budú pochádzať zo štátov Nigéria, Togo, Kongo, Tanzánia, Burkina Faso, Ghana či Angola.

Cestovný ruch môže zvýšiť zamestnanosť

Cestovný ruch je v Banskobystrickom samosprávnom kraji (BSK) odvetvím, ktoré má najväčší potenciál rastu. Investície do tejto oblasti by mali v najbližších rokoch priniesť do regiónu nielen väčší počet turistov, ale aj zvýšenie zamestnanosti.

Prvým krokom k zviditeľňovaniu regiónu je propagácia.

Okrem štátnej Slovenskej agentúry pre cestovný ruch sa prírodu a atrakcie kraja snaží zviditeľňovať aj Odbor cestovného ruchu a kultúrneho dedičstva BSK.

Virtuálna návšteva egyptských pamiatok v SNM

Virtuálnu prechádzku najstaršími kultúrnymi pamiatkami Egypta z čias faraónov možno absolvovať v Archeologickom múzeu Slovenského národného múzea (SNM) v Bratislave. Návštevníkom to umožňuje interaktívny stánok - kiosk s názvom Večný Egypt, ktorý odovzdali do používania pred letnou sezónou ako dar spoločnosť IBM Slovensko.

Pomocou počítačovej techniky sa možno vydať na výlet k trom najvýznamnejším pamiatkam, akými sú sfinga a pyramídy v Gíze, Luxorský chrám na hornom toku Nilu a Tutanchamonova hrobka. Po jej troch miestnostiach sa možno v kiosku zrakom poprechádzať a z rôznych strán si obzrieť cenné predmety. Podobne možno putovať pyramídami a spoznávať ďalšie spomínané objekty. Dopĺňa ich aj interaktívna mapa a časová

os, ktorá prevedie návštevníkov Večného Egypta kultúrnym dedičstvom krajiny. Obrazový materiál dopĺňa množstvo anglického textu.

„Vývoj a program stál 2,5 milióna USD a týchto stánkov existuje vo svete 60,“ informoval na prezentácii zariadenia generálny riaditeľ IBM Slovensko Roman Brestovanský. JF/TA

Kto získal výhru z aprílového vydania Goodwillu

Praktické hasiace prístroje do domácnosti a automobilu získavajú Lenka Jurkovičová z Bratislavy, Tomáš Skalský z Hurbanovej Vsi, Branislav Došek zo Senca. Vyžrebovaným predplatiteľom blahoželáme! Redakcia

GW106-702

Dočasný konzulát v Splite

V Splite bude pôsobiť dočasný vysunutý konzulárne pracovisko slovenského veľvyslanectva v Chorvátskej republike, so sídlom v priestoroch Honorárneho konzulátu SR. Bude pôsobiť od 1. 7. do 31. 8. 2010. Úlohou konzulárneho pracoviska je poskytovanie pomoci občanom SR, ktorí trávajú dovolenku v strednej a južnej časti Chorvátska. Ide o najčastejšie navštevované miesta občanmi SR v letných mesiacoch. TA

Vydarená rakúska zimná sezóna

Rakúšania rekapitulujú zimnú sezónu 2009/2010. Počet návštevníkov v strediskách medziročne vzrástol o 1,6 % na 15,37 milióna, čo je historický rekord. Hostia zaplatili v hoteloch a penziónoch za 62,6 milióna prenocovaní. Výsledok je v porovnaní s predchádzajúcou sezónou o 0,4 % horší, ale v historických tabuľkách sa zaradil na tretie miesto. Návštevníci zo strednej a východnej Európy strávili v sezóne, ktorá trvala od začiatku novembra do konca apríla, 6,1 milióna nocí, čo bolo o 0,9 % menej než v sezóne 2008/2009. TA

Vždy v prvej línii

- tím TASR na MS vo futbale 2010 v Juhoafrickej republike
- správy, fotografie, zvukové a video reportáže z centra diania
- denne 150 výstupov vrátane redakčných materiálov

• tasr •

každý deň lepší servis

www.tasr.sk

Jozef AMBROZEK

Lukáš GÁLIK

Pavel NEUBAUER

Škandinávia má skvelé vyhliadky

Donedávna by tento titulok obstál aj pri ekonomických témach. Po „kauze“ Island však jeho výpovedná hodnota mierne zdevalvovala. Bez akýchkoľvek korekcií však platí pre severskú prírodu: Škandinávia má skvelé vyhliadky – turistické vyhliadky; na to môžete zobrať jed!

Príroda je našťastie úplne inou „šálkou kávy“ ako ekonomika. Napriek neexistujúcim ratingom, garanciám a certifikátom má nespochybniteľnú hodnotu. Tá škandinávská vie s neobyčajnou ľahkosťou vziať do sveta neskutočných náhorných plošín, famózných jazier, tajomných lesov, bielych aj čiernych ľadovcov, riek, vodopádov, gejzírov, fjordov, horských masívov, mierne zvlnenej tundry, sobov aj veľrýb, bielych nocí, polárnej žiary a arktického fenoménu polnočného slnka. Milou a vzácnou pridanou hodnotou je aj nezdevastované životné prostredie, čistota vzduchu, vody aj medziľudských vzťahov. A liečivá harmónia.

Vyhliadky tradičné aj mestské

Škandinávská príroda skutočne nepotrebuje žiadne umelé vylepšenia a iné zásahy, no napriek tomu sa tam v ostatnom čase objavilo niekoľko turistických vyhliadok novej generácie. V prírode sú jednoducho miesta, ktoré z najrôznejších príčin nedovoľujú kochať sa okolitou panorámou alebo nie sú ideálne situované či dostatočne bezpečné. A tak vznikli turistické vyhliadky. Niekde stačilo nainštalovať na skalný útes zábradlie, inde sa museli vykonať terénne úpravy alebo sa pridal altánok. A niekde sa postavila špeciálna rozhľadňa. Na severe Európy je množstvo špičkových prírodných útvarov, zákutí a panorám, ktoré sú

vyhľadávanými turistickými cieľmi. Povedané obchodnou terminológiou: „Konkurencia je mimoriadna, kvalita zaručená!“ Samozrejme, že najväčšími ťahákmi sú všeobecne známe miesta ako napríklad jazero Inari vo Fínsku, švédske Abisko, Pingvellir na Islande, ale predovšetkým plejáda nórskych „prírodných produktov“ – oblasť okolo serpentín Trollstigenu, oblasť Romsdalenu, súostrovia Lofoty a Vesterály, pomaly už kultová skala Preikestolen, „povinný“ Nordkapp alebo najväčší magnet: preslávený Geirangerfjord – všeobecne považovaný za jedno z najkrajších turistických miest sveta.

Kým horné platô surrealistickeho Preikestole-

nu (kazateľnice) poskytuje neuveriteľné výhľady bez akéhokoľvek technického vylepšenia či zabezpečenia, podobne ako skvelá vyhliadka Koli nad modro-zeleným jazerným puzzle vo fínskej Karélii (s výnimkou neďalekej efektnej lanovky), niektorým vyhliadkam pomáhajú aj technické vylepšenia. Týka sa to takzvaných mestských vyhliadok, na ktoré je možné vyviezť sa lanovkami a ktoré zvyčajne poskytujú aj určitý servis (možnosti lyžovania, stravovania, predaj suvenírov, turistické info...). Takými sú vyhliadky nad Narvikom, Tromsø alebo Bergenom – tam dokonca hneď dve

(Floyen a Ulriken). Najvyhľadávanejšie vyhliadky zažívajú boom inovácií. Väčšinou podarených, niekedy až fascinujúcich realizácií.

Moderné vyhliadky

V ostatných rokoch bývajú príjazdy k vyhliadkam trochu akčnejšie, ako by som si prial. Neviem, či sa na ne vôbec dostanem: kvôli rekonštrukcii, modernizácii, stavebnému materiálu alebo bezpečnosti. Výsledok však väčšinou stojí za to. Napríklad obe vyhliadkové plošiny na serpentínach Trollstigen (nad vodopádom aj nad údolím Isterdalen) sú v súčasnosti už hotové – a okrem

výhľadov z nich sú atraktívne aj ony samy. A to prebieha ešte aj grandiózna modernizácia parkoviska a všetkých servisných objektov.

Novým a príťažlivým „faceliftingom“ prešli aj oba vyhladkové štandy nad Geirangerfjordom, čiastočne aj vyhladka na neďalekej, takmer 1 500 metrov vysokej hore Dalsnibbe. Mierne vylepšené je aj vyhladkové nástupište stanice Kjosfossen (priamo oproti mohutnému vodopádu) na jednej z najkrajších železničných tratí sveta Flam – Myrdal.

Najimpresívnejšou z nových realizácií sa však zdá byť neprehliadnuteľne výstredná vyhladka Stegastein vysoko (650 m) nad Aurlandsfjordom. Ambiciózny projekt, ideálne miesto, výborná dostupnosť a dych vyrážajúce pohľady. Z nej, aj na ňu. Elegantná krivka extravagantného oblúka je iba tým najviditeľnejším z viacerých netradičných nápadov a odvážnych technických riešení. Jej estetika obdivovateľov doslova priťahuje a v kontexte s okolitou prírodou vytvára ťažko opisateľnú pocitovú synergiu. Pre silnejšie povahy je vymyslená jej koncovka – najvyššie miesto nad hlbokým zrázom – zakončená (relatívne) hrubou tabuľou skla.

Severný mys

Vyhliadkovým ideálom je Nordkapp. Toto miesto – pre mnohých najsevernejší výbežok pevninskej Európy (hoci to nie je pravda) – je v istom zmysle až kultové. Ponúka celý balík jedinečných a atraktívnych zážitkov: príjazd neskutočne pôsobiacej arktickou prírodou, komfort podzemného polyfunkčného komplexu, skvelú projekciu Videographu, zberateľsky

cenný certifikát a pečiatku a fantastické výhľady z rôznych vyhladkových štandov – nekonečných útesov, plošiny pri známej plastike Zeme či terasy luxusného Grotten baru.

Na Nordkapp sa v lete chodí predovšetkým za unikátnym zážitkom – za pozorovaním polnočného slnka, ktoré sa o polnoci presne na severe nachádza v najnižšom bode svojej nebeskej púte. Žiadne bombastické ceremoniály, ohňostroje, delové salvy, laserová šou alebo heavymetalové dunenie. Naopak. Tiché, skromné, dôstojné, pokojné a pohodové prírodné „kino“. Avšak problém je v dramaturgii. Nikto vám nezaručí ideálne počasie ani viditeľnosť. A tak tam na prírodnú „polnočnú“ prichádzajú autá, autobusy a lode plné turistov

s malou dušičkou: Vyjde to dnes alebo nie? Pravdepodobnosť je asi fifty-fifty. Raz som tam zažil jeden z najkrajších cestovateľských zážitkov. Bol o túžbe, invencii, nezdolnosti aj humore – vynikajúco namiešaný koktail!

Slnko-neslnko alebo: ako sa stať známym

Náš autobus prišiel medzi poslednými, lebo sme vedeli, že počasie nie je a nebude ani zďaleka ideálne. Ale čo ak sa mračná roztrhajú práve okolo polnoci?! Nádej umiera posledná... Tristometrové skalné zrážky Nordkappu sú na miestach najčastejšieho výskytu návštevníkov lemované ohradou. Kvôli bezpečnosti. Presne o polnoci však sadla na Nordkapp taká hustá a bezútešná hmla, že nikomu ani nenapadlo opustiť suché a vyhriate priestory rozsiahleho interiéru s presklenou severnou stenou. Návštevníci z celého sveta sa tam v dusnom tichu ťažko vyrovnávali s rozčarováním a smútkom, že práve im sa polnočné slnko neukázalo. Staršia Japonka sa dokonca neubránila slzám, keď prišla až z druhého konca sveta. Sklamanie sa dalo krájať! Vtom sa odkiaľsi ozval nepatričný smiech. Všetci sme sa, vyrušení v premýšľaní o nespravodlivosti osudu, nechápavo a pohoršene pozreli tým smerom. „Páchatelia“ ukazovali na príčinu ich smiechu: nad útesom stál Štefan z nášho autobusu, ktorý predtým na ohradu pridrôtoval baterku simulujúcu polnočné slnko a snažil sa ju odfotografovať. A vinou toho, že jeho kompakt nevedel zaostriť na všadeprítomnú hmlu, menil pozície, pristupoval, odstupoval – a tak si ani nevšimol, že je terčom záujmu a následne aj spontánneho uvoľňujúceho smiechu niekoľkých stoviek turistov z celého sveta. Nuž, ešte štvrtý deň po tom, už v Helsinkách, prišli za mnou ľudia z dvoch autobusov, či to je ten týpek z Nordkappu a či sa s ním môžu odfotografovať... Záhoráci majú niečo do seba!

František Michlík
Foto: autor

Očkovanim odstrániť osýpky a rubeolu

Skupina európskych výrobcov vakcín uvítala aktivitu Európskeho imunizačného týždňa Svetovej zdravotníckej organizácie, ktorý presadzoval zaočkovanie každého dieťaťa s cieľom odstrániť osýpky a rubeolu do konca roku 2010 v európskom priestore.

K tomuto cieľu sa pripojili aj výrobcovia vakcín na Slovensku, ktorí sú združení v Slovenskej asociácii farmaceutických spoločností (SAFS) orientovanej na výskum a vývoj. Imunizácia detí predstavuje jednu z najúspešnejších intervencií verejného zdravotníctva. Choroby, ktoré kedysi zabíjali alebo postihli tisíce detí ročne, sú prakticky eliminované, konštatoval MUDr. Miroslav Kotek, predseda výrobcov vakcín združených v SAFS.

Stratégie verejného zdravotníctva si vyžadujú silnú politickú angažovanosť a podporu spoločnosti pri hľadaní nových spôsobov spolupráce

rodičov, zdravotníkov a osôb prijímajúcich rozhodnutia pre posilnenie vakcinácie v Európe, pripomenula Karin Kadenbachová, poslankyňa Európskeho parlamentu.

VN

Antimikrobiálne obvazy Hydrofiber

Americká spoločnosť ConvaTec, celosvetový líder v oblasti vývoja a predaja inovatívnych medicínskych technológií pre domácu a nemocničnú starostlivosť, prezentovala v Ženeve na konferencii Európskej asociácie na liečenie rán nové obvazy s technológiou Hydrofiber.

Podľa výsledkov štúdie pod chirurgickým obvazom Hydrofiber uhynulo na rane viac baktérií (*Pseudomonas aeruginosa* a *Staphylococcus aureus*) ako pod inými testovanými obväzmi. Obvazy obsahujú iontové striebro i gél, ktorý umožňuje uzavrieť

exsudát a jeho škodlivé zložky.

Rana, ktorá sa nechce hojiť, je totiž vhodným prostredím pre vznik kolónií baktérií a tie v mnohých prípadoch spôsobujú ťažkosti pri liečbe. Je dôležité, aby sa chirurgický obväz dobre prispôbil tvaru rany a aby zaistil, že antimikrobiálne zložky prídu do najtesnejšieho kontaktu s nebezpečnými baktériami. Okrem toho

obväz nedovoľuje šírenie baktérií za okraj rany. Chirurgické obvazy Hydrofiber poskytujú klinickým lekárom aj pacientom významný prínos pri liečbe rán.

LM

Unikátny projekt na liečbu rán

Zlepšenie informovanosti odbornej aj laickej verejnosti o všetkých kľúčových aspektoch liečby rán prináša nový portál www.hojenieran.sk ako jediný na slovenskom internete. Ponúka ucelené popisy konkrétnych diagnóz, klinické štúdie a zoznam odporúčaných produktov.

Vďaka nemu budú mať odborníci z radov leká-

rov a sestier, ale i široká verejnosť na jednom mieste k dispozícii ľahko dostupný a využiteľný nástroj na rýchlu pomoc v každodennej praxi a nepredvídateľných situáciách. Ak sa návštevník bude zaujímať napríklad o vred predkolenia žilového alebo tepnového pôvodu, stačí, aby si vyhľadal príslušnú diagnózu. Na jej stránke bude mať okamžitý prístup k príslušnej kazuistike a zároveň sa mu zobrazí zoznam odporúčených produktov z radu vlhkej a kompresívnej terapie, ktoré predstavujú možné riešenia pri ošetrení tohto ochorenia, uviedla Jana Jacková, MBA, brand manažérka zo spoločnosti Hartman - Rico, ktorá sa podieľa na vzniku webového projektu.

Obsahovo je webová stránka postavená na troch hlavných pilieroch. Prvým sú diagnózy, druhú predstavuje sekcia z oblasti liečby a hojenia rán, posledná prináša prehľad kompletného portfólia spoločnosti Hartman - Rico pre liečbu rán.

LM

Interferón beta – 1b dlhodobo bezpečný

Skleróza multiplex predstavuje chronické ochorenie centrálnej nervovej sústavy, ktoré si vyžaduje účinnú a zároveň bezpečnú farmakoterapiu. Potvrdila to aj najdlhšie trvajúca a najucelenejšia štúdia pacientov trpiacich sklerózou multiplex, ktorú viedol Anthony T. Reider, profesor neurológie z Chicagskej univerzity.

Výsledky 16-ročného pozorovania dokumentujú priaznivý a bezpečný profil interferónu beta – 1b, ktorý pacienti trpiaci sklerózou multiplex užívali. Zo štúdie vyplynulo, že počas dlhodobej liečby neboli zaznamenané žiadne nové ani neočakávané nežiaduce účinky.

Počas klinických vyšetrení neurológovia hodnotili približne 260 osôb v troch pilotných vetvách skúšania v strednej dobe expozície 7,9 roka. Leslie Donato, viceprezident Oddelenia pre neurológiu spoločnosti Bayer Schering Pharma AG, verí, že priaznivý a bezpečný dlhodobý užívanie interferónu beta – 1b potvrdia aj ďalšie výsledky, ktoré prinesie 20-ročná pokračujúca štúdia.

Interferón beta – 1b bol prvým liekom na sklerózu multiplex a v súčasnosti predstavuje dobre etablovanú liečbu všetkých recidivujúcich foriem sklerózy multiplex na celom svete.

VN

Powerball - posilňovňa do vrečka

Poweball je ručný gyroskop určený na relaxáciu, posilňovanie či rehabilitáciu svalov rúk. Zariadenie veľkosti tenisovej loptičky môžete používať kedykoľvek a kdekoľvek, cvičiť keď máte chuť a čas.

Powerball je zotrvačník rotujúci okolo osy, čo je umožnené vnútorným otočným oceľovým rotorom, ktorý je uložený v guľovom puzdre. Powerball pracuje na princípe gyroskopu - po roztočení je vnútorná os priestorovo stabilná, takže ak s Powerballom pohnete, kladie vašim svalom odpor. Odpor je tým väčší, čím rýchlejšie krútite zápästím. Powerball dosahuje rýchlosť až 15 000 otáčok za minútu, pričom dáva odpor rovnajúci sa hmotnosti vyše 18 kilogramov.

Powerball ocení každý, kto športuje. Zlepší držanie a pohyb s hokejkou či raketou, keďže posilňuje a spevňuje zápästie, zahrieva svaly a ruku pred športovým výkonom. Používa sa aj ako rehabilitačná pomôcka po zraneniach či pri liečbe tenisového lakťu. V internetovom obchode realshop.sk ho kúpite za 17 eur. Na výber máte modrú, čiernu, oranžovú, zlatú či striebornú farbu.

VN

Prináša vám webstránka výsledky, aké ste očakávali?

Vytrvalá a systematická práca má väčší efekt ako nepremyslené investície

Jasná vizuálna hierarchia a dobrá orientácia sú pre návštevníkov internetovej stránky dôležitejšie ako jej grafická prezentácia.

Aká by mala byť dobrá webstránka? Mala by predávať vaše výrobky a služby? Reprezentovať firmu exkluzívnym grafickým riešením? Poskytovať maximum informácií? Umožniť rýchlu orientáciu a vyhľadanie údajov? Alebo vám má prinášať zisk z reklamy? Odpoveď bude závisieť od cieľov, ktoré na webe sledujeme. Existujú však princípy, ktorých uplatnenie pomôže zvýšiť úspech každej webstránky.

Pri hľadaní informácií sa spoliehame na intuíciu

Keď človek príde na neznáme miesto, rozhladne sa a pokúsi sa zorientovať v priestore. Turisti v meste vyhľadajú centrum, zákazníci v obchode špecializované oddelenie. Návšteva webstránky je iná, pri pohľade na titulnú stránku nezískame žiaden odhad či pocit o jej rozsahu, nevieme, čo sa skrýva za jednotlivými položkami menu. Aby sme sa nestratili, spo-

liehame sa na intuíciu a predchádzajúcu skúsenosť. Predpokladáme, že táto stránka bude v princípe podobná ako tie, ktoré už poznáme, hľadáme obvyklé a zaužívané prvky. Ak grafický dizajnér pripraví nádhernú reprezentatívnu prezentáciu, ale nedodrží obvyklé štandardy,

Webstránku vnímajú užívatelia predovšetkým ako informačné médium.

veľká časť návštevníkov sa nebude zdržiavať hľadaním a stránku jednoducho opustí. Počas niekoľkých rokov existencie webu – prvá webstránka vznikla v roku 1990 – sa vyvinuli isté konvencie. Ich dodržiavanie zo strany tvorcov uľahčí život návštevníkom.

Zrozumiteľnosť a prehľad vždy zväčšia

Nepočítajme s tým, že užívateľ vie o našej ponuke to, čo vieme my. Nečakajme, že ten, kto už v našej firme nakupoval, si bude pamätať názvy produktových skupín, zatriedenie sortimentu a iné podrobnosti. Keď sme sami v pozícii zákazníka, sú tieto veci tým posledným, čo by sme si chceli držať v pamäti.

Jednou z najdôležitejších vlastností dobrého

dizajnu stránky je premyslené usporiadanie sekcií, aby súvislosti boli jasné na prvý pohľad. Návštevník sa rozhodne, ktoré časti ho zaujímajú a bude im venovať pozornosť a ktoré bude ignorovať. Život je rýchly, na podrobné štúdium informácií nikto nemá čas. Ľudia spravidla nechodia po stránke v pravidelných a plánovitých krokoch. Namiesto toho skúšajú, prebiehajú a v niekoľkých krokoch sa snažia nájsť, čo potrebujú. Jasná vizuálna hierarchia im v tom veľmi pomáha.

Dobrá navigácia nás musí bezpečne priviesť do cieľa

Tak ako sa na diaľnici spoliehame na cestné ukazovatele, potrebujeme na webe jasné smerovanie. Služí nám na to navigačné menu v hornej časti stránky, v bočnej navigačnej lište, záložky, vyhľadávacie obrázkové mapy či množstvo iných prvkov. Návštevníkovi stránky musí byť vždy úplne jasné, aký by mal byť jeho ďalší krok. Slová, ktorými ho smerujeme, navrhujeme zrozumiteľne a jednoznačne. Vyhňime sa odborným výrazom a firemnému slangu, ktorý by ľudia zvonku nemuseli správne pochopiť.

Návštevníka často smerujeme k ďalším stránkam formou odkazov. Dbajme na to, aby bolo každému jasné, že nasledujúci text je odkazom a dá sa naň kliknúť. Pokiaľ z kreatívnych dôvodov nepoužívame zaužívané podčiarknutie odkazu, pretože „je to pre nás neestetické“,

Praktickým a obľúbeným prvkom je vyznačenie doterajšej cesty po stránke.

lúčime sa s časťou svojho zisku. Mnohí ľudia na možnosť kliknutia vôbec neprídu.

Praktickým a užívateľmi obľúbeným prvkom je vyznačenie doterajšej cesty po stránke, známe „drobky“. Tak ako si deti v rozprávke označili cestu po lese trúsením omrvínek, aby sa vedeli vrátiť, váš návštevník stránky ocení, keď sa v hornej časti stránky zobrazí prehľad predchádzajúcich odkazov, cez ktoré sa k súčasnemu miestu dostal. Drobky na stránke môžu mať takúto podobu: [Firma XY](#) ► [Katalóg výrobkov](#) ► [Biela technika](#) ► Mrazničky.

Predchádzajúce kroky sú podčiarknuté a sú

zároveň odkazmi, po ktorých sa ľahko vrátíme späť na želané miesto. Stránka, na ktorej sa nachádzame, už podčiarknutá nemá byť, nie je odkazom, ale momentálnou konečnou stanicou.

Texty píšme pre ľudí, ale na vyhľadávače nezabúdajme

Pri miliónoch stránok, ktoré sa na webe nachádzajú, nie je samozrejmosťou, že sa ľudia dostanú k nám. Približne 80 % aktivít uskutočnených na webe sa týka vyhľadávania prostredníctvom špecializovaných portálov, ako sú Google, Yahoo či Zoznam. Optimalizácia stránky do podoby dobre čitateľnej pre vyhľadávače má nesmierny význam. Vplyv na dobré umiestnenie vo výsledkoch vyhľadávania má nielen technické riešenie, ktoré odporúčam zveriť skúseným odborníkom, ale aj správne napísané texty.

Registrácia internetovej stránky na dostupných katalógoch zvýši jej návštevnosť.

Netreba snáď zdôrazňovať, že texty by mali byť za každých okolností pravdivé. Mali by sme poskytnúť úplné a zrozumiteľné informácie, bez zbytočných okľúk a reklamných klíšé. Web vnímame predovšetkým ako informačné médium, nemáme chuť ani čas preklikať sa cez množstvo únavných krokov. Príliš nás nezaujímajú vrelé privítanie, história a úspechy firmy. Pokiaľ využitie nejakých prvkov potrebuje slovné vysvetlenie, je lepšie zamyslieť sa znovu a zmeniť ho na jednoduchšie a intuitívne. Vysvetľujúce manuály takmer nikto nečíta.

Kľúčové slová môžu byť kľúčom k úspechu

Webstránky by mali obsahovať kľúčové slová, ktoré ľudia najčastejšie zadávajú do vyhľadávačov. V ich určení výborne pomôžu nástroje, ktoré ponúka Google v sekcii AdWords, keď klikneme na odkaz „Získať nápady na kľúčové slová“. Aj keď si myslíme, že presne vieme, ktoré slová sú dôležité, je dobré zistiť, či ich návštevníci webu zadávajú v jednotnom alebo množnom čísle, či pri ich písaní používajú diakritiku. Občas má zmysel „prepašovať“ do textov aj časté preklepy a všeobecne zaužívané, i keď nesprávne pomenovania. Ak ich nechcete vložiť priamo do viditeľných textov, môžete tak pomenovať obrázky alebo ich inak zabudovať do zdrojového kódu stránky.

Ďalšie faktory optimalizácie prichádzajú z vonkajšieho prostredia. Vyhľadávače oceňujú, ak na webstránku vedie množstvo odkazov z iných webov, predovšetkým s podobným a súvisiacim obsahom. Zaregistrovať stránku na dostupných katalógoch dá trochu práce,

ale má to veľký význam pre lepšie umiestnenie. Dokonca aj prelinkovanie medzi vlastnými podstránkami prináša ovocie. Ako odkaz použijeme samotné kľúčové slovo, nie všeobecné pomenovanie „klikni sem“.

Testov a prieskumov nikdy nie je priveľa

Čo najviac pohľadov by sme mali získavať od užívateľov. Ktoré informácie sú žiadané, v akom poradí sa k nim návštevníci dostávajú, aké pomenovania a štruktúru očakávajú? Ak pri tom dostaneme rozdielne názory, prispôbime sa väčšine.

Pri príprave novej stránky je lepšie zaradiť krátke testovanie po jednotlivých krokoch ako veľkú sériu testov na konci programátorských prác. S testovaním môže pomôcť kvalitný dodávateľ stránok, ale aj laické pozorovanie dá základný obraz, ako ľudia stránku vnímajú, či sú schopní sa v nej zorientovať a urobiť kroky, ktoré od nich očakávame. Neuškodí, ak si pozorovanie natočíme na video, aby sme neskôr dokázali analyzovať jednotlivé kroky.

Testujúceho vyberieme spomedzi potenciálnych užívateľov, nemal by mať žiadne bližšie informácie o našej firme a jej organizačnej štruktúre. Zdržme sa akéhokoľvek hodnotenia jeho konania a vonkoncom neposudzujeme jeho šikovnosť, dôvtip či skúsenosti. Nemôžeme vysvetľovať ani pomáhať, túto možnosť pri reálnych užívateľoch nikdy nebudeme mať.

Neraz sú autori prekvapení, že ľudia používajú ich stránky úplne iným spôsobom, ako predpokladali. Návštevníci väčšinou nesledujú kroky, ktoré pre nich niekto plánoval, nepochopia mnohé skratky, odkazy či zjednodušenia. Neprechádzajú po stránke usporiadaným logickým spôsobom. Rýchlo prehliadnu

celkový obsah a potom sa zamerajú na to, čo chcú podniknúť.

Pri prvom testovaní obvykle objavíme najväčšie chyby. Keď ich odstránime a testovanie zopakujeme, ľudia nájdu nové problémy, ktoré si predtým neuvedomovali. Preto využijeme pri testovaní viac stupňov.

Ako zviditeľniť stránku

Rozhodne použijeme všetky možnosti, ktoré poskytuje klasická reklama. Uviesť adresu internetovej stránky na vizitkách, v listoch, brožúrach, letádoch, na billboardoch či autách je samozrejme. Veľké možnosti dáva reklama na internete, kde sa dostávame najbližšie k svoj-

Zaujímavý a aktualizovaný blog môže byť pre stránku bezplatnou reklamou.

mu publiku. Platená reklama formou PPC kampane (pay per click = platba za klik) privedie viac návštevníkov a doplní úsilie o optimalizáciu stránky. Máme však aj množstvo neplatených ciest, predovšetkým pravidelne aktualizovaný obsah a zaujímavý blog, na ktorom poskytujeme čitateľom praktické a užitočné informácie. Na webe sú mnohé servery, kde môžeme umiestniť PR články a tieto odkazmi prelinkovať na domovskú stránku. Pravdepodobne zistíme, že viac než na vysokých investíciách záleží na systematickej a vytrvalej práci, ktorú vyhľadávače ocenia.

Jana Škutková

www.marketingovo.sk

Ilustračné foto: SXC, TASR

Vzdelávanie, kurzy, semináre

Bratislavský kraj

Manažment

Time manažment 4. generácie, 21. – 22. 6. 2010, Senec, Dynargie Slovakia
Kurz – Zvyšovanie kvalifikácie interných audítorov QMS podľa normy ISO 9001:2008, 22. – 23. 6. 2010, BA, Det Norske Veritas SK
Základy mapovania procesov a risk manažmentu, 1. – 2. 7. 2010, BA, Det Norske Veritas SK
Program Management (in English), 21. 6. 2010, BA, Next Level Consulting
Enterprise Risk Management, 28. – 30. 6. 2010, Hotel Medium, Det Norske Veritas SK
Kultúrno-historické, teritoriálne a spoločenské aspekty obchodu so zahraničím, 17. 6. 2010, BA, Bratislavská regionálna komora SOPK

Ľudské zdroje a personalistika

Emocionálna inteligencia a jej použitie v praxi, 24. – 25. 6. 2010, BA, a_set
Rola HR na dôležitej križovatke – Efektivita tréningových programov, 23. 6. 2010, BA, Krauthammer Slovakia
Motivačný seminár pre stredný manažment, 25. – 26. 6. 2010, BA, Business Success
Tímové koučovanie, 20. 6. 2010, BA, HQ Team
Efektívny výberový rozhovor alebo Ako byť úspešný pri výber kandidáta, 23. 6. 2010, BA, a_set
Presvedčivý prejav a prezentácia, 6. – 7. 7. 2010, BA, a_set
Telefonická komunikácia so zákazníkom, 28. – 29. 6. 2010, BA, Top Consult Group

Právo a legislatíva

Verejné obstarávanie, povinné preškolenie odborne spôsobilých osôb, 17. 6. 2010, BA, Ústav vzdelávania a služieb

Financie

IFRS pre pokročilých: praktické aspekty a ich riešenie, 23. – 24. 6. 2010, BA, Agentúra Tempo
Nákladový controlling, 24. – 25. 6. 2010, BA, Agentúra Tempo
Ekonomika pre neekonómov – základy podnikovej ekonomiky, 17. – 18. 6. 2010, BA, Agentúra Tempo

Jazyky

Taliančina – jazykový balíček na dovolenku, 28. 6. – 2. 7. 2010, BA, Skrivanek Slovensko
HR angličtina – HR komunikačné zručnosti, 21. – 22. 6. 2010, BA, a_set
Španielčina – jazykový balíček na dovolenku, 28. 6. – 2. 7. 2010, BA, Skrivanek Slovensko

Angličtina – úplní začiatčníci 1/A1, 2. – 9. 7. 2010, BA, Skrivanek Slovensko

Odborné

Skúšanie kapilárnymi metódami druhého stupňa, 21. – 25. 6. 2010, BA 5, Prvá zväračská

IT a počítače

Adobe Acrobat 8.0 – tvorba formulárov, 21. 6. 2010, BA, Ipex IT
Unix/Linux – bezpečnosť systému, 24. – 25. 6. 2010, BA, Ipex IT
Visual Basic 2008, 28. 6. – 1. 7. 2010, BA, Ipex IT
MS Excel 2007/2003 – základy, 21. – 22. 6. 2010, BA, Ipex IT
Java – technológie pre pokročilých, 22. – 25. 6. 2010, BA, Ipex IT
Unix/Linux – sieťové služby, 21. – 23. 6. 2010, BA, Ipex IT
GOC28 – Objektovo orientovaná analýza a návrh v praxi, 23. – 25. 6. 2010, BA, Gopas SR
Viacvláknové programovanie pre Windows v C#, 28. – 30. 6. 2010, BA, Ipex IT
Tvorba webových stránok – večerný kurz, 21. – 25. 6. 2010, BA, Agentúra Jaspis
Oracle 11/10 g – programovací jazyk PL/SQL, 17. – 18. 6. 2010, BA, Ipex IT
SL-285 – Java (TM) Programming Language Workshop, 21. – 25. 6. 2010, BA, Gopas SR
LXA1 – Linux – inštalácia a konfigurácia, 28. – 29. 6. 2010, BA, Gopas SR
Adobe Photoshop CS4 – pre pokročilých, 24. – 25. 6. 2010, BA, Ipex IT

Účtovníctvo a dane

Odpisovanie majetku, lízing, rezervy, 22. 6. 2010, BA, Agentúra Tempo
Daň z pridanej hodnoty – novela zákona, 16. 6. 2010, BA, Agentúra Tempo
Jednoduché účtovníctvo – večerný kurz, 22. 6. – 8. 7. 2010, BA, Agentúra Jaspis

Technika

Požiadavky na kvalitu vo zvráaní podľa ISO 3834, 23. 6. 2010, BA, Výskumný ústav zväračský – Priemyselný inštitút SR

BOZP a PO

Nové predpisy pre elektrotechnikov od 1. 1. 2010, 17. 6. 2010, BA, Principium

Košický kraj

IT a počítače

MOC 2276 – Implementing a Microsoft Windows Server 2003 Network Infrastructure: Network Hosts, 24. – 25. 6. 2010, Košice, Telegrafia

Microsoft Excel 2003 – pokročilé techniky, 16. – 17. 6. 2010, Košice, Telegrafia
Microsoft Word 2003 – pokročilé techniky, 1. – 2. 7. 2010, Košice, Telegrafia

Manažment

Interný audítor QMS podľa normy ISO 9001:2008, 28. – 29. 6. 2010, Košice, Vincotte Slovakia

Technika

Obnovovacie školenie vodičov podľa ADR (aj cisterny), 23. – 25. 6. 2010, Košice, DEKRA kvalifikácia a poradenstvo

Nitriansky, Trenčiansky a Trnavský kraj

IT a počítače

Adobe Photoshop – pokročilí, 30. 6. – 2. 7. 2010, Nitra, Lapis

Manažment

VDA 6.5 – Audit produktu, 16. 6. 2010, Poľná Bystrica, Det Norske Veritas SK
Interný audítor ISO 13485:2003, 23. – 25. 6. 2010, Piešťany, Det Norske Veritas SK

Právo a legislatíva

Jednoduché účtovníctvo – víkendový kurz, 3. – 5. 7. 2010, Piešťany, Agentúra Jaspis

Žilinský a Banskobystrický kraj

Ľudské zdroje a personalistika

Motivácia a vedenie, 21. – 22. 6. 2010, Wellness Hotel Chopok, Timan

Manažment

Six Sigma – GREEN BELT, 16. 6. 2010, Žilina, SLCP Consulting
Financie pre nefinančných manažérov, 23. – 24. 6. 2010, Demänovská dolina, Timan
Koučovanie – krátko, jednoducho, účinne, 24. – 25. 6. 2010, Banská Bystrica, Co/Man, 1. systemická
PM Roadshow – Recept na úspešný projekt, 18. 6. 2010, Košice (18. 6. 2010) a Banská Bystrica (4. 6. 2010), Next Level Consulting
Interný audítor QMS v zmysle ISO 9001:2008, 7. – 9. 7. 2010, Kúpele Číž, Eurocontrol

Informácie o vzdelávacích aktivitách prinášame v spolupráci s internetovým portálom www.education.sk.

GOLF RESORT
**SCHÖNFELD,
RAHÚŠO**

GOLF RESORT
**AUSTERLITZ
SLAVHOV, ČR**

29.4. 17.6.
12.8. 23.9.

20.5. 15.7.
16.9. 7.10.

24. 4. SLAVKOV (ČR)
25. 4. KOŘENEC (ČR)
29. 5. OSTRAVICE (ČR)
30. 5. ROPICE (ČR)
26. 6. TATA (HU)
27. 6. MALACKY (SR)
31. 7. VEĽKÁ LOMNICA (SR)
1. 8. VEĽKÁ LOMNICA (SR)
27. 8. KONOPIŠTE (ČR)
28. 8. KONOPIŠTE (ČR)

**PREZIDENT
GOLF CUP
2010**

**PREZIDENT
GOLF CUP
2010**

2010.015

TURNAJOVÁ KARTA

KARTA JE PREKROJENÁ

PLATÍ PRE ROK 2010

TURNAJOVÁ KARTA

KARTA JE PREKROJENÁ

**PREDAJ TURNAJOVÝCH KARIET
ZAHÁJENÝ**
informácie na www.juturn.sk

HLAVNÍ REKLAMNÍ PARTNERI

BKS Leasing
BKS Bank Group

Daylong

7 DAYS

EXKLUZÍVNI PARTNERI CIEN

DODÁVATELIA
Hubert Lucka

SRIXON
PLAY & BETTER BALL

C

Cleveland

Scratch

BOSS
HUGO BOSS

NOKIA
Connecting People

TAG Heuer
SWISS MADE SINCE 1860

RAYMOND WEIL
GENÈVE

OLYMPUS
DIGITAL LENSES

ESTONIA

MEDIÁLNI PARTNERI

willmark

euroawk

FM MEDIA

Golf

Grand

GoodeWill

BEAUTY LIK

ICAR

real-immo

4 JBTOTR

ČERVINKA - CZECH REPUBLIC s.r.o.

VÝROBCA HASIACICH PRÍSTROJOV

• hasiace prístroje • hydrantové systémy • automatický hasiaci prístroj
• školenie požiarnej ochrany • kontrola, opravy a plnenie hasiacich prístrojov

DISTRIBÚCIA A SERVIS

Vystražná vesta

Sorbent

Hasiaca deka

Pracovné rukavice

Hydrantový systém

Hasiaci sprej

Práškový hasiaci prístroj 1kg

Plastové schránky na hasiace prístroje

Kovový box na hasiace prístroje

Práškový hasiaci prístroj

Hasiaci prístroj vodný 9l

Hasiaci prístroj penový 9l

Hydrantové hadice

Hydrantová skriňa

Hasiaci prístroj CO2 5kg

Červinka - Czech Republic s.r.o. - Uherské Hradiště

Tel./Fax: +420 572 570 961 • Mobil: +420 724 339 470 • E-mail: info@hasicitechnika.com

www.hasicitechnika.com

INTELIGENTNÉ ČÍTANIE

Vychádza 12× do roka
Informuje obšírne a emotívne o pre-
vratných zmenách
a veľkých cieľoch
na planéte Zem.
Novinárska kvalita,
ocenené fotografie.

Vychádza 12× do roka
Magazín pre nároč-
ného motoristu.
Nové modely,
porovnávacie testy
a motoristický
šport.

Vychádza 12× do roka
Časopis o tom, čo
sa stane realitou
v oblasti počítačov
až zajtra.

Vychádza 11× do roka
Technológie
a zariadenia
pre príjemnejší
život

Vychádza 10× do roka
Odborný časopis
o informačných
technológiách
a možnostiach ich
využitia.

Vychádza 12× do roka
Populárna veda,
technika a príroda
pre tých, ktorí radi
objavujú niečo
nové.

Vychádza 10× do roka
Časopis o ekonomike,
podnikaní a spoločnosti.
Všima si úspešné
firmy, manažérov
i produkty.

Ako si objednať predplatné

- pošta:** zaslaním objednávkového formulára na tejto strane. Do stĺpca s označením „objedávka“ vyplňte x k titulu, ktorý si chcete objednať.
 - internet:** vyplnením formulára na webe:
www.itnews.sk/tituly/pc-revue/predplatne
 - e-mail:** zaslaním objednávky na predplatne@pcrevue.sk
 - SMS:** poslaním SMS objednávky na č. 0910 945 820
 - TEL:** telefonicky na číse 02/4342 0956-7
 - FAX:** zaslaním objednávky na 02/4342 0958
- Nárok na zľavnené predplatné majú študenti, dôchodcovia a držiteľia karty Euro <26, ISIC a ITIC

Po spracovaní objednávky vám zašleme zloženku na úhradu za predplatné. Pokiaľ ste si objednali kombináciu aj ostatných magazínov, ako GEO, AUTO MOTOR A ŠPORT a GOODWILL, za tieto magazíny vám príde doklad na úhradu samostatne z príslušného vydavateľstva. Ak budete mať záujem o informácie ohľadom spracovania vašej objednávky, prípadne otázky v súvislosti s dodaním vybraného magazínu, obráťte sa na príslušné vydavateľstvo magazínu:

- PC REVUE, BZ!, INFOWARE, QUARK:**
Digital Visions, s. r. o., tel. 02/4342 0956-7,
predplatne@pcrevue.sk
- GEO, AUTO MOTOR A ŠPORT:**
Motor-Presse Slovakia, s.r.o., tel.: 02/4910 3907,
mraz@motorpresse.sk
- GOODWILL:**
GOODWILL PUBLISHING, s. r. o., tel.: 02/48 28 74 25,
goodwill@goodwill.eu.sk

Bonus balíkového predplatného

Pri predplatení všetkých siedmich titulov na jeden rok získate ako bonus motoristickú ročenku Auto Testy 2009, časopis GEO SEZÓNA, v celkovej hodnote 11 eur. K predplatnému dostanete aj praktický darček v podobe príručky Microsoft Office 2007 v hodnote 10 eur.

Uvedené tituly
si môžete objednať
aj jednotlivo

Adresa vydavateľstva: **GOODWILL PUBLISHING, s. r. o.**
Nevädzová 5, 821 01 Bratislava 2

Meno a priezvisko / Firma:

Adresa:

PSČ:

Tel. číslo:

Dňa:

Podpis:

Objedávka:	Titul:	Ročné predplatné:	Môžete ušetriť až
☐	PC REVUE s DVD	38,15 € (1 149,30 Sk)	9,25 € (278 Sk)
☐	PC REVUE	29,20 € (879,70 Sk)	nedostupné v stánkoch
☐	BZ!	18,90 € (569,40 Sk)	2,00 € (60,30 Sk)
☐	INFOWARE	18,25 € (549,80 Sk)	1,35 € (41 Sk)
☐	QUARK	13,94 € (420 Sk)	3,94 € (119 Sk)
☐	PC REVUE, DVD, BZ!, INFOWARE	66,00 € (1 988,30 Sk)	21,90 € (659,80 Sk)
☐	PC REVUE, DVD, BZ!, INFOWARE, QUARK	80,00 € (2 410,10 Sk)	25,78 € (776,70 Sk)
☐	GEO	39 € (1 175 Sk)	12,36 € (372 Sk)
☐	AUTO MOTOR A ŠPORT	25 € (753 Sk)	8,84 € (266 Sk)
☐	GOODWILL	12 € (361,51 Sk)	3 € (90,378 Sk)
☐	VŠETKY TITULY	156 € (4 699,66 Sk)	49,98 € (1 505,70 Sk)

Konverzný kurz 1 euro = 30,126 Sk

ÚVERY PRE KAŽDÉHO LEN ZA 1,99%

www.pss.sk

Nepremeškajte príležitosť a získajte výhodný úver na bývanie

Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., vám prináša úvery na bývanie s mimoriadne nízkym úrokom:

- zvýhodnená ročná úroková sadzba vo výške iba 1,99 %
- pre nových aj súčasných klientov
- rýchlo a aj bez predchádzajúceho sporenia
- pre fyzické aj právnické osoby

Rozhodnite sa čo najskôr. Ponuka platí len do konca júla 2010.

Výhodný úver môžete použiť napríklad na kúpu, výstavbu alebo modernizáciu bytu a domu alebo bytového domu. Ďalšou možnosťou je splatenie menej výhodného úveru na bývanie v inej banke.

Zvýhodnená úroková sadzba 1,99 % p. a. je garantovaná do 31. 12. 2010.

Od 1. 1. 2011 bude výška úrokovej sadzby rovnaká ako bežná úroková sadzba platná v čase podania vašej žiadosti o úver.

Podrobné informácie vám ochotne poskytneme v kanceláriách obchodných zástupcov PSS, a. s., na celom území Slovenska, v Centre telefonických služieb PSS, a. s., na čísle 02/58 55 58 55, u finančných sprostredkovateľov kooperačných partnerov PSS, a. s., alebo vás radi navštívime tam, kde vám to najviac vyhovuje.

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

UŽ 110 ROKOV SKÚSENOSTÍ S ÚŽITKOVÝMI VOZIDLY NOVÝ RENAULT MASTER

www.renault.sk | zelená linka: 0800 606 111

3 ZÁRUKA
ROKY
120 000 km

UŽ OD 13 090 € bez DPH / 394 349,34 Sk bez DPH

NAJNIŽŠIA SPOTREBA VO SVOJEJ TRIEDE (7,1 l/100 km) • NÁKLADOVÝ PRIESTOR AŽ 22 M³

• NÍZKE NÁKLADY NA ÚDRŽBU • VERZIE AJ SO ZADNÝM POHONOM • PLNOHODNOTNÝ
PRACOVNÝ PRIESTOR V KABÍNE • V PONUKE VIAC AKO 100 VERZIÍ **Renault** odporúča **elf**

DRIVE THE CHANGE

Konverzný kurz 1 € = 30,1260 Sk. Renault Slovensko spol. s r.o. si vyhradzuje právo kedykoľvek vyššie uvedenú ponuku obmedziť, odvolať alebo zrušiť. Cena je bez klimatizácie a platí od 1. 5. do 30. 6. 2010 pri financovaní s Renault Finance. Ponuka cien s odpočtom DPH je určená výlučne pre osoby registrované ako platitelia DPH podľa zákona č. 222/2004 Z. z., ktoré motorové vozidlá používajú s cieľom dosahovania príjmov. Uvedená spotreba platí podľa smerníc NEDC pre Master Combi L1H1. *Záruka 3 roky alebo 120 000 km, platí tá z podmienok, ktorá nastane skôr. Spotreba 7,1–10,5 (l/100 km), emisie CO₂ 203–247 (g/km).